

Załącznik Nr 1 do „Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Zielonka na lata 2014-2024”

Diagnoza jakości życia w Gminie Zielonka

(RAPORT O STANIE GMINY ZIELONKA)

Dr Cezary Trutkowski
Anna Kurniewicz
Alicja Polkowska
Marcin Wielgus

ZIELONKA, LIPIEC 2014 R.

Spis treści

I ANALIZA DANYCH STATYSTYCZNYCH

1. TEREN I KORZYŚCI MIEJSCA	7
1.1. Uwarunkowania wynikające z położenia administracyjnego.....	7
1.2. Uwarunkowania wynikające z położenia komunikacyjnego	9
2. PRZYWÓDZTWO	13
3. KONKURENCJA O MIESZKAŃCÓW	19
3.1. Kapitał społeczny	19
3.2. Kapitał ludzki	24
3.3. Dostępność i jakość infrastruktury społecznej	33
3.3.1. Edukacja.....	33
3.3.2. Opieka zdrowotna i socjalna	41
3.3.3. Kultura	44
3.3.4. Sport, rekreacja, turystyka	51
3.4. Dostępność i jakość infrastruktury technicznej.....	57
3.5. Mieszkalnictwo.....	59
4. KONKURENCJA O PRZEDSIĘBIORCÓW	63
4.1. Stan przedsiębiorczości w Gminie Zielonka	63
4.2. Pozyskiwanie nowych inwestorów.....	68
4.3. Pozycja Gminy Zielonka w rankingach atrakcyjności inwestycyjnej.....	69
5. KONKURENCJA O ŚRODKI PUBLICZNE.....	72
6. WSPÓŁPRACA	78

II BADANIE WARUNKÓW ŻYCIA I JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH

1. INFORMACJE O BADANIU	84
1.1. Informacje ogólne	84
1.2. Informacje metodologiczne	84
2. WYNIKI BADAŃ	85
2.1 Najważniejsze informacje o strukturze populacji.....	85

2.2. Ogólne oceny sytuacji Miasta i opinie na temat jakości życia.....	86
2.3. Poczucie wpływu na sprawy lokalne	90
2.4. Kapitał społeczny i zaufanie	91
2.5. Oceny działalności władz samorządowych.....	92
2.6. Oceny warunków życia i jakości usług publicznych.....	94
NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI Z DIAGNOZY	101

RAPORT O STANIE GMINY ZIELONKA

ANALIZA DANYCH STATYSTYCZNYCH

ZAKRES TEMATYCZNY RAPORTU

Struktura Raportu opiera się na stwierdzeniu, że zarówno **współpraca** jednostek samorządu terytorialnego, jak też skutecznie podejmowana przez nie **konkurencja**, prowadzą do poprawy warunków życia społeczności lokalnej – najważniejszego celu działania samorządu. Obydwa procesy pozostają przy tym ze sobą w ścisłym związku. Konieczność przewyższania problemów przekraczających możliwości jednej gminy oraz dążenie do osłabienia przewagi konkurencyjnej innych podmiotów, stają się podstawą do podejmowanej przez gminę współpracy. Z kolei ta – dzięki osiąganym korzyściom – prowadzi do poprawienia pozycji konkurencyjnej współpracujących ośrodków. Konkurencja wspomaga rozwój lokalny, a współpraca dodatkowo go wzmacnia.

Przedmiotem rywalizacji jednostek samorządu terytorialnego jest wszystko to, co wzbogaca istniejące na ich terenie lokalne struktury społeczno-gospodarcze i instytucjonalne oraz prowadzi do szybszego rozwoju gospodarczego. Najważniejsze, zidentyfikowane dla Zielonki, obszary konkurencji to: **mieszkańcy, inwestycje (przedsiębiorcy) oraz środki zewnętrzne**.¹

Wszystkie te procesy ułożone są w określonej **przestrzeni**, a głównymi odpowiedzialnymi za ich przebieg, a także za trwałość uzyskanej przewagi, są **władze gminy**.

ZAKRES CZASOWY RAPORTU

W Raporcie wykorzystano dane historyczne oraz te odnoszące się do stanu obecnego. Pozwoliło to na ujęcie większości zjawisk w formie **dynamicznej**, w celu ich szerszej analizy. Przyjęty przedział czasowy to **5 lat**. W trakcie opracowywania części diagnostycznej strategii dołożono przy tym wszelkich starań, by wykorzystywane dane statystyczne oraz inne informacje, stanowiące podstawę do wskazania istniejących uwarunkowań, szans i zagrożeń Gminy, były możliwie najbardziej aktualne. Ze względu na to, iż minęło dopiero pierwsze półrocze 2014 roku, większość z nich dotyczy okresu 2009-2013 lub 2008-2012. W tym kontekście, istotna była też możliwość odniesienia danych dotyczących Zielonki do tak samo świeżych z innych, przyjętych do analizy, jednostek.

ZAKRES PRZESTRZENNY RAPORTU

W celu maksymalnie pełnego przeanalizowania możliwości rozwoju Gminy Zielonka i jej pozycji na polu konkurencji i współpracy, w Raporcie zawarto liczne porównania w zakresie analizowanych zagadnień z sąsiednimi obszarami oraz ze średnimi wartościami powiatowymi i wojewódzkimi. Pozwala to na nakreślenie obiektywnego zewnętrznego tła zachodzących procesów. Wyróżnione jednostki/grupy referencyjne wraz z charakterystyką znajdują się w tabeli 1.

¹ Wymiary konkurencji jednostek terytorialnych oparto na: Dziemianowicz W. (2008), Konkurencyjność gmin w kontekście relacji władze lokalne – inwestorzy zagraniczni, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.

Tabela 1. Charakterystyka gmin porównawczych

Grupa/jednostka	Charakterystyka
Województwo Mazowieckie	<ul style="list-style-type: none"> gminy miejskie położone w granicach administracyjnych województwa mazowieckiego, z wyłączeniem podregionu m.st. Warszawy (n=34)
Powiat Wołomiński	<ul style="list-style-type: none"> wszystkie gminy należące do powiatu wołomińskiego (n=12)
Gminy sąsiednie (podobne): Ząbki, Wołomin, Sulejówek, Marki, Kobyłka	<ul style="list-style-type: none"> gminy sąsiadujące z Zielonką, o statusie gminy miejskiej lub miejsko-wiejskiej, dochody budżetu gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) na mieszkańca w przedziale 3,42 (Kobyłka) - 45,38 (Marki) (zł) dochody budżetu gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) w przedziale 803,09 (Wołomin) - 1182,31 (Zielonka) (zł)

Źródło: opracowanie własne

ŹRÓDŁA DANYCH

Do opisu stanu Gminy Zielonka wykorzystano dane ilościowe i jakościowe, których podstawowym źródłem były:

- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
- dokumenty planistyczne i inne materiały Urzędu Gminy Zielonka
- rozmowy z pracownikami Urzędu Gminy
- uwagi dostarczone przez uczestników Warsztatów Strategicznych

oraz inne wymienione w treści Raportu.

1. TEREN I KORZYŚCI MIEJSCA

Jednym z najważniejszych czynników atrakcyjności miasta jest jego położenie, które w znacznej mierze pozwala wykorzystać wewnętrzny potencjał jednostki. Specyficzna lokalizacja Zielonki – w bezpośrednim sąsiedztwie dużego ośrodka miejskiego, jakim jest Warszawa – sprawia, że teren miasta już z racji samego położenia staje się „magnesem” przyciągającym kapitał i ludzi, co wskazuje na istnienie szerokich możliwości konkurowania o podstawowe czynniki rozwojowe.

1.1. Uwarunkowania wynikające z położenia administracyjnego

Zielonka to gmina miejska położona w środkowej części **województwa mazowieckiego**, w **powiecie wołomińskim**. Obszar miasta charakteryzuje wyraźny podział pod względem zagospodarowania przestrzennego: na tereny zurbanizowane zlokalizowane w jego zachodniej części (7,5% w stosunku do powierzchni całej gminy) oraz tereny niezurbanizowane, znajdujące się w części wschodniej.

Zachodnia, zurbanizowana część Zielonki graniczy od południa z Warszawą, od zachodu z miastami Żąbki i Marki, a od wschodu z miastem Kobylka i gminą Wołomin. Sąsiednimi dla jej wschodniego, silnie zalesionego fragmentu, są: od północy – gminy Wołomin i Poświętne, od wschodu – gmina Stanisławów, a od południa – gminy Dębe Wielkie i Halinów oraz miasto Sulejówek.

Siedziba gminy położona jest w odległości drogowej około 10 km od siedziby powiatu, w odległości około 14 km od siedziby administracji rządowej i samorządowej województwa.

Województwo mazowieckie jest największym województwem w kraju, zarówno pod względem zajmowanego obszaru – 35,6 km² (11,4% powierzchni Polski), jak i liczby ludności – 5,3 mln osób (ponad 14% ludności Polski). Charakteryzuje się ono wysokim tempem wzrostu gospodarczego oraz największym spośród polskich regionów udziałem w wytwarzaniu PKB kraju. Szczególną rolę w generowaniu tych zjawisk pełni metropolia warszawska, będąca najważniejszym krajowym ośrodkiem nauki, kultury, biznesu i polityki. Stolica województwa silnie oddziałuje na swoje otoczenie, przy czym przestrzenny zasięg tego oddziaływania jest niewielki. Pozytywny wpływ, wyrażony wyższą niż w pozostałych częściach regionu dynamiką napływu ludności, znacznie większą niż na całym Mazowszu liczbą podmiotów gospodarczych, jest wyraźnie widoczny jedynie w najbliższym otoczeniu miasta, tj. około 30-40 km od jego granic.

Położenie Zielonki w bezpośrednim sąsiedztwie m. st. Warszawy, w odległości niespełna 14 km od jej centrum – z jednej strony – tworzy **ogromne i niepowtarzalne szanse** dla gospodarki Miasta – z drugiej strony – wiąże się z szeregiem **negatywnych zjawisk**. Przynajmniej należy do nich duża presja urbanizacyjna, przejawiająca się zwłaszcza w sferze, społecznej i infrastruktury technicznej. Intensywność tego procesu rodzi zagrożenia niezrównoważonego rozwoju, cechującego się brakiem ładu przestrzennego, trudnym do obsługi sieciowej, chaotycznym układem zabudowy oraz niszczeniem lokalnych ekosystemów. Ponadto, dostępność usług i miejsc pracy na terenie Warszawy może wspierać traktowanie Miasta jako „sypialni”, co jest problemem wielu jednostek sąsiadujących z dużymi ośrodkami miejskimi.

Istotnym uwarunkowaniem rozwoju gminy jest też sytuacja społeczno-gospodarcza oraz potencjał usługowy powiatu, w którym funkcjonuje. Wizerunek powiatu rzutuje na wizerunek gmin go tworzących - ma tu miejsce sprzężenie zwrotne, bowiem potencjał powiatu jest tworzony przez potencjały gmin, ale jednocześnie na decyzje inwestorów o lokalizacji danego przedsięwzięcia w gminie wpływa ogólny klimat i tło rozwoju, jakie powiat kształtuje.

Powiat wołomiński, w którym po reformie administracyjnej z roku 1999 znalazła się Zielonka, położony jest w centralnej części województwa mazowieckiego, na północny-wschód od Warszawy. Warto zauważyć, że należy on do największych pod względem liczby ludności (225.665 os.) i zajmowanej powierzchni (954 km²) powiatów ziemskich regionu [BDL GUS 2012]. Jego siedzibą (stolicą) jest miasto Wołomin, które liczy ponad 37 tys. [BDL GUS 2012] mieszkańców i jest prężnym ośrodkiem życia gospodarczego i kulturalnego we wschodniej części aglomeracji warszawskiej. Obok Starostwa Powiatowego, wśród pozostałych instytucji o znaczeniu ponadlokalnym, w mieście zlokalizowane są także m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Szpital Powiatowy.

W rankingu powiatów województwa mazowieckiego pod względem sytuacji na rynku pracy (2012), w którym analizie poddano 42 jednostki, powiat wołomiński zajął 37 miejsce (spadek o 6 miejsc w stosunku do roku 2011) czym zakwalifikował się do III, **najgorszej klasy powiatów**. Wynik słabszy osiągnęły tylko powiaty: zwoleński, przysuski, szydłowiecki, radomski i makowski. Przy czym, pozostałe graniczące z Warszawą jednostki nie spadły poniżej II klasy, a powiaty: warszawski zachodni, pruszkowski, otwocki i nowodworski zajmują trwałą pozycję w I grupie. W tabeli 2. zaprezentowano miejsce zajmowane przez powiat wołomiński w poszczególnych obszarach składających się na ogólną ocenę sytuacji na rynku pracy.

Tabela 2. Pozycja powiatu wołomińskiego w rankingu powiatów województwa mazowieckiego pod względem sytuacji na rynku pracy (2012)

OBSZARY SKŁADAJĄCE SIĘ NA SYTUACJĘ NA RYNKU PRACY	POZYCJA W RANKINGU (KLASA)	
	2011	2012
Obszar potencjału gospodarczego	10 (II)	13 (II)
Obszar bezrobocia	13 (II)	16 (II)
Obszar przepływów na rynku pracy	37 (II)	38 (III)
Obszar wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej	42 (III)	42 (III)
Obszar zatrudnienia	21 (III)	20 (III)
Obszar efektywności działań publicznych służb zatrudnienia	30 (II)	36 (III)

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Rankingu powiatów województwa mazowieckiego pod względem sytuacji na rynku pracy”, <http://obserwatorium.mazowsze.pl/upload/user/file/Raport%20Ranking%20powiat%C3%B3w%20Mazovia%20final.pdf>

Na tle pozostałych powiatów województwa, powiat wołomiński **wyróżnia się pozytywnie** pod względem posiadanego potencjału gospodarczego, w czym wyprzedza m.in. powiat legionowski, piaseczyński, otwocki i miński (odpowiednio pozycje: 19, 20, 22, 23), oraz pod względem poziomu bezrobocia. Jego sytuacja kształtuje się z kolei **najgorzej** w obszarze wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłaszanych do PUP. Należy podkreślić, że w tym przypadku nie tylko zajmuje on ostatnie, 42 miejsce w rankingu, ale jest zaliczony do III klasy jako jedyny spośród wszystkich analizowanych na Mazowszu jednostek (!).

W opracowaniu dotyczącym cen ziemi i potencjału inwestycyjnego powiatów wchodzących w skład tzw. Obszaru Metropolitalnego Warszawy, przygotowanym przez firmę Briland (2013)², powiat wołomiński, wraz z sąsiednim mińskim, zaliczony został do grupy powiatów **z małym potencjałem inwestycyjnym**. W badaniu przyjęto, że najlepsze tereny do szybkiej inwestycji ziemskiej to te położone najbliżej Warszawy, z najlepszym do niej dojazdem, dobrą okolicą, rozwiniętymi sieciami rozdzielczymi, inwestujące w infrastrukturę i środowisko, gdzie dochody ludności są na dobrym poziomie, a ceny gruntów budowlanych wysokie. Według raportu warunki te najpełniej spełniają powiaty pruszkowski oraz piaseczyński. Niska pozycja powiatu wołomińskiego uwarunkowana jest przede wszystkim niedostatkami w zakresie niezbędnej infrastruktury technicznej, zwłaszcza w odniesieniu do zasięgu sieci rozdzielczej wodociągów i kanalizacji, co znacznie utrudnia procesy inwestycyjne. Autorzy opracowania prognozują, że w związku z tym, teren powiatu wołomińskiego ma małe szanse na stanie się w najbliższym czasie podmiejską sypialnią Warszawy. Trzeba podkreślić, że niepokoje związane z postępującym procesem suburbanizacji są szczególnie nasilone wśród mieszkańców południowo-zachodniej części powiatu, a zatem w gminach położonych najbliżej miasta stołecznego.

W odniesieniu do pozycji w sieci miast, Zielonka, wspólnie z kilkunastoma innymi jednostkami, należy do grupy tzw. „**miast satelickich**” Warszawy, które charakteryzują się podobną strukturą społeczno-gospodarczą i dużym uzależnieniem lokalnego rozwoju od sąsiedztwa stolicy kraju. Wszystkie z nich są przy tym wartościowe i atrakcyjne do zamieszkania i realizacji funkcji społeczno-gospodarczych oraz rozwoju systemów transportowych województwa. Sieć „miast satelickich” w obrębie metropolii stołecznej składa się na obszar, gdzie zachodzi „gra o przestrzeń” i realizowana jest zasada konkurencyjności, ale już nie zawsze spójności i zrównoważonego rozwoju, co objawia się m.in. postępującą degradacją środowiska naturalnego, szybkim przenoszeniem się zjawisk patologicznych, rozlewaniem zabudowy czy nasilonym wytwarzaniem odpadów komunalnych.

1.2. Uwarunkowania wynikające z położenia komunikacyjnego

Gmina Zielonka charakteryzuje się dobrą dostępnością w komunikacji drogowej. Przez jej teren wiodą trzy drogi wojewódzkie:

- **Droga wojewódzka nr 634** (Warszawa – Żąbki – Zielonka – Kobyłka – Wołomin – Tłuszcz – Wólka Kozłowska) przebiegająca w relacji wschód-zachód we wschodniej części aglomeracji warszawskiej, która zapewnia połączenie Zielonki z Warszawą i pasmem wołomińskim;
- **Droga wojewódzka nr 631** (Warszawa – Żąbki – Zielonka – Marki – Waliszew – Nowy Dwór Mazowiecki) przechodząca przez zachodnią część Zielonki. Od południa łączy ona Miasto z Warszawą, a od północy z Nieporętem;
- **Droga wojewódzka nr 625** łącząca rampę wyładowniczą przy stacji kolejowej w Zielonce z drogą wojewódzką nr 634;

² Briland (2013) „Analiza cen ziemi i potencjału inwestycyjnego w metropolii warszawskiej 2013”, http://briland.pl/do-pobrania/Raport_Analiza_cen_ziemi_Jesien2013.pdf

W niewielkiej odległości (około 5 km) od centrum Miasta wiedzie **droga krajowa nr 8**, sukcesywnie rozbudowywana na trasę ekspresową S8. Od jednej z dwóch najważniejszych dróg krajowych w Polsce – drogi krajowej nr 2, Zielonkę dzieli około 10 km.

Dla funkcjonowania i rozwoju Miasta, szczególne znaczenie ma jego **połączenie z Warszawą**. Na chwilę obecną **nie jest ono zadowolające i wymaga modernizacji i/lub rozbudowy**. Wobec niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury drogowej o charakterze ponadpowiatowym, wiodące przez teren Zielonki drogi wojewódzkie (przede wszystkim DW631 i DW634) są znacznie przeciążone, a normy hałasu i zanieczyszczenia powietrza drastycznie przekroczone. Duże natężenie ruchu pojazdów (w tym ciężkich), liczne skrzyżowania, brak utwardzonych poboczy oraz silnie wyeksploatowana nawierzchnia stanowią zagrożenie dla stanu bezpieczeństwa na drodze i wpływają na złe warunki przemieszczania się.

Poprawę systemu komunikacji i ułatwienie zewnętrznych powiązań Zielonki może przynieść realizacja planowanych w regionie inwestycji:

- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 634 Warszawa – Wólka Kozłowska;
- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 631 Nowy Dwór Mazowiecki – Warszawa;
- Budowa drogi ekspresowej S8 na odcinku Marki – Radzymin (obwodnica Marek);
- Budowa drogi ekspresowej S17 (Wschodnia Obwodnica Warszawy) – zamykającej ring warszawskiej obwodnicy ekspresowej;
- Modernizacja dróg powiatowych przez Marki, Zielonkę i Kobyłkę oraz Ząbki.

Usprawnienie podróży poprzez częściowe rozładowanie ruchu w komunikacji między terenem Zielonki (i innych gmin powiatu wołomińskiego położonych w ciągu dróg wojewódzkich nr 631 oraz 634) a Warszawą, mogłoby także przynieść przedłużenie trasy tramwajowej z Warszawy do Ząbek, wraz z usytuowaniem parkingu typu „parkuj i jedź” w rejonie planowanej pętli tramwajowej. Realizacja, tej promowanej od kilku lat przez władze Ząbek, inwestycji znacznie się jednak oddala. Przygotowana na zlecenie Urzędu m. st. Warszawa ekspertyza „Ogólna koncepcja perspektywicznego układu sieci tramwajowej w Warszawie” rekomenduje jej powstanie w ostatniej kolejności spośród przyjętych w koncepcji tras, czyli dopiero po roku 2040.

Położenie Zielonki w sieci dróg trudno ocenić jednoznacznie – pozytywnie bądź negatywnie. Z jednej strony, bliskość Warszawy, jako głównego węzła w transporcie samochodowym w Polsce oraz przebiegające przez Zielonkę lub w jej pobliżu drogi krajowe i wojewódzkie, wskazują na **dobrą potencjalną dostępność komunikacyjną Miasta**. Z drugiej strony, obok cech ilościowych infrastruktury (mierzonych np. długością dróg), bardzo ważne znaczenie dla jakości usług komunikacyjnych mają jej cechy jakościowe (np. klasa dróg, stan nawierzchni) oraz natężenie ruchu pojazdów. **Sieć drogowa** zapewniająca zewnętrzną dostępność Zielonki jest **niedostosowana do współczesnego obłożenia**, co stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrudnia ich codzienne życie. Średnia strata czasu na dojazd do Warszawy z terenu powiatu wołomińskiego wynosi 36 minut³.

³ Szacunek nie uwzględnia kolei. Źródło: „Warszawa i Obszar Metropolitalny Warszawy a rozwój Mazowsza” seria Trendy Rozwojowe Mazowsza nr 8/2012.

TRANSPORT PUBLICZNY

Na terenie Gminy Zielonka funkcjonuje zarówno drogowy, jak również kolejowy transport zbiorowy, zapewniający jej **stosunkowo dobrą dostępność komunikacyjną**. Przewoźnicy (publiczni oraz niepubliczni) umożliwiają mieszkańcom Zielonki dojazd do Warszawy oraz innych miast regionu i kraju, a także przemieszczanie się między poszczególnymi gminami i miejscowościami w obrębie powiatu.

Przez teren Zielonki przebiegają dwie dzienne linie autobusowe LZ-1 oraz LZ-2 relacji, odpowiednio: Rembertów – Zielonka – Marki (CH Marki M1) oraz Zielonka – Marki (CH Marki M1) – Zielonka oraz jedna linia nocna (**N62**), kursująca z Warszawy, przez Ząbki, Zielonkę i Kobyłkę, do Wołomina. Linie LZ-1 oraz LZ-2 w 100% finansowane są przez Gminę Zielonka.

Połączenia komunikacyjne z terenu gminy realizuje również prywatny przewoźnik, firma transportowa „Stalko” obsługująca **linię W** (Wołomin-Zielonka-Warszawa), i **linię J** (Wołomin-Zielonka-Marki-Warszawa).

Tabela 3. Połączenia komunikacyjne Zielonki oraz częstotliwość kursów

LINIA	TRASA	CZĘSTOTLIWOŚĆ KURSÓW	
		Dzień powszedni	Sobota i święto
LZ-1	Rembertów – Zielonka – Marki (CH Marki M1)	codziennie co ok. 1,5 h	co ok. 2 h
LZ-2	Zielonka – Marki (CH Marki M1) – Zielonka	codziennie co ok. 1,5 h	co ok. 2 h
N62	Wołomin-Kobyłka-Zielonka-Ząbki-Warszawa	co 1 godz.	co 1 godz.
W	Wołomin-Zielonka-Warszawa	co 15 min.	co 30 min.
J	Wołomin-Zielonka-Marki-Warszawa	co 30 min.	co 1 godz.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.zielonka.pl

Mieszkańcy Gminy posiadają także dostęp do komunikacji kolejowej. Przez teren Zielonki przebiegają następujące linie:

- Linia kolejowa nr 6 Zielonka – Kuźnica Białostocka
- Linia kolejowa nr 21 Warszawa Wileńska – Zielonka
- Linia kolejowa nr 449 Warszawa Rembertów – Zielonka

Na terenie Miasta zlokalizowana jest jedna stacja kolejowa (Stacja Zielonka) i jeden kolejowy przystanek osobowy (Zielonka Bankowa). Stacja Zielonka jest stacją węzłową, na której łączą się dwutorowe linie z Warszawy Wileńskiej oraz Rembertowa. Kursują nimi niemal wszystkie pociągi pasażerskie oraz towarowe jadące z Warszawy w kierunku Białegostoku.

W grudniu 2013 roku PKP Polskie Linie Kolejowe rozpoczęły modernizację trasy Warszawa Rembertów – Zielonka – Tłuszcz (Sadowne), będącej częścią korytarza kolejowego określanego mianem „Rail Baltica”. Celem przebudowy tej ważnej linii jest zwiększenie przepustowości transportu osobowego pociągów podmiejskich i dalekobieżnych, co ma znacznie poprawić komfort i skrócić czas podróży. Na czas realizacji inwestycji Koleje Mazowieckie wprowadziły na trasie z Zielonki do Warszawy Rembertów autobusową komunikację zastępczą.

Tabela 4. Czas przejazdu na trasie Zielonka-Warszawa

Trasa	Środek transportu	Godziny szczytu	Poza godzinami szczytu
Warszawa Wileńska, Warszawa – ul. Lipowa, Zielonka	samochód	22 minuty	ok. 15 minut
	kolej	12 minut	12 minut
Warszawa Centralna, Warszawa – ul. Lipowa, Zielonka	samochód	40 minut	17 minut

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wyznaczanieitras.pl

2. PRZYWÓDZTWO

O poziomie aktywności w podejmowaniu wyzwań konkurencji w znacznej mierze decyduje władza samorządowa oraz lokalny lider. Wykorzystywanie szans, które daje otoczenie, i przyciąganie nowych, wartościowych w kontekście rozwoju danej jednostki, zasobów jest silnie uzależnione od dobrych relacji władz z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami.

Jednym z atrybutów „dobrej władzy” jest przy tym **stabilność**. Tam, gdzie władza (rada, zarząd, burmistrz) nie wymieniają się zbyt często, gmina może być postrzegana jako stabilna. A jeżeli już dochodzi do większych zmian, ważne, aby odbywały się one w atmosferze spokoju i kultury politycznej.

Obecny Burmistrz Miasta Zielonka – Grzegorz Dudzik jest piątym burmistrzem po 1990 r. Przed wprowadzeniem bezpośrednich wyborów burmistrzów w 2002 r. efektem każdej kolejnej elekcji była zmiana na tym stanowisku w gminie. Pierwszy burmistrz wybrany w bezpośrednim głosowaniu mieszkańców – Adam Łossan, jako jedyny, sprawował swoją funkcję przez dwie kadencje. (Tab. 5)

Tabela 5. Burmistrzowie w Zielonce

Imię i nazwisko burmistrza	Kadencja
Jan Olszowski	1990-1994
Edmund Żukowski	1994-1998
Stefan Stępkowski	1998-2002
Adam Łossan	2002-2006, 2006-2010
Grzegorz Dudzik	2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bip.zielonka.pl

Pewną **stabilnością** cechuje się skład Rady Gminy – w kadencji 2010-2014 funkcję radnego piastują 4 osoby pełniące tę funkcję w dwóch poprzednich kadencjach (Rada Miasta liczy 15 członków). W sumie, w latach 2002-2014 bycie radnym więcej niż przez jedną kadencję dotyczyło 8 osób (tab. 6). Taka struktura może być oceniona pozytywnie: osoby z doświadczeniem w sprawowaniu władzy zapewniają lepszą organizację prac, natomiast dopływ nowych osób pozwala na świeże spojrzenie na problemy Gminy Zielonka.

Tabela 6. Stabilność składu rady gminy w latach 2002-2014

Sprawujący funkcję radnego gminy przez więcej niż jedną kadencję	
Liczba kadencji	Liczba osób
2	4
3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bip.zielonka.pl

Analiza składu Rady Miasta Zielonka wskazuje także, że w Zielonce najczęściej wybierani są kandydaci reprezentujący **lokalne komitety wyborcze**. W latach 2006-2010 wywodzili się z nich

wszyscy radni oraz burmistrz Miasta. W kadencji 2010-2014 troje radnych przynależą do partii Prawo i Sprawiedliwość, natomiast pozostałych dwunastu, jak również burmistrz, to reprezentanci lokalnych komitetów.

Samorząd terytorialny jest zobowiązany do upowszechniania idei samorządności wśród mieszkańców. Lokalne organy władzy powinny zatem działać w taki sposób, aby wzmacniać przekonanie ludności, że żyją w pewnej wspólnocie, za którą ponoszą odpowiedzialność. Włączanie ich w proces podejmowania decyzji jest jedną z metod budowania tego przekonania. Aktywna partycypacja obywateli w sprawach publicznych jest zatem celem samym w sobie oraz instrumentem wzmacniania demokracji w społeczeństwie, jako całości. Po pierwsze, uczestnictwo stwarza rzeczywistą możliwość wpływania na decyzje ważne dla codziennego życia oraz zmniejsza dystans między rządzącymi i rządzonymi. Po drugie, kreuje możliwość edukacji politycznej mieszkańców, którzy stają się bardziej wrażliwi na potrzebę ustalania priorytetów i konieczność osiągnięcia kompromisu pomiędzy różnymi uprawnionymi interesami.

Jedną z form udziału obywateli w sprawowaniu władzy są **konsultacje społeczne**. Mogą być one organizowane zawsze, gdy organy władzy samorządowej chcą lepiej poznać potrzeby i problemy mieszkańców oraz gdy pragną wzmocnić swój mandat.

Konsultacje społeczne w Zielonce są **popularną formą kontaktu na linii władza – mieszkańcy**. Poniżej znajduje lista konsultacji przeprowadzonych przez gminę w latach 2010-2014.

Konsultacje społeczne w Zielonce w latach 2010-2014:

Konsultacje w zakresie rozwoju i lokalizacji ścieżek rowerowych na terenie Miasta Zielonka

Konsultacje prowadzone były poprzez:

- ANKIETY zamieszczone w lokalnej gazecie;
- POCZTĘ ELEKTRONICZNĄ – na elektroniczną skrzynkę twojglos@zielonka.pl wpływały uwagi, opinie i pomysły mieszkańców w zakresie przebiegu tras rowerowych, ich przeznaczenia (ścieżki krajoznawcze, dojazdowe) oraz infrastruktury rowerowej (miejsca parkingowe dla rowerów, wypożyczalnia rowerów, itp.);
- FORUM LOKALNE zorganizowane dla mieszkańców przez Urząd Miasta Zielonka, podczas którego dyskutowano i zbierano opinie w zakresie, wcześniej opracowanych metodą partycypacyjną, projektów rozwiązań i przebiegu tras rowerowych w Zielonce. Forum dotyczyło również wytyczenia priorytetów w zakresie projektowania i budowy ścieżek rowerowych na terenie Gminy Zielonka.

Konsultacje w zakresie funkcjonowania Straży Miejskiej w Gminie Zielonka

Konsultacje prowadzone były poprzez ankiety zamieszczone w lokalnej gazecie. Mieszkańcy w ankietach mieli możliwość wyrażenia opinii nt. zakresu zadań Straży Miejskiej, oceny skuteczności interwencji i zasadności jej dalszego funkcjonowania.

Konsultacje w zakresie funkcjonowania Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zielonce

Konsultacje prowadzone były poprzez ankietę zamieszczoną w lokalnym czasopiśmie. Pytania w niej zawarte dotyczyły centralizacji Biblioteki i częstotliwości korzystania z oferty Biblioteki.

Konsultacje w zakresie linii kolejowej w obrębie granic Gminy Zielonka

Konsultacje prowadzone były poprzez ankietę zamieszczoną w lokalnej gazecie. Pytania w niej zawarte dotyczyły przebudowy linii kolejowej i planów inwestora zawartych w projekcie.

Konsultacje w zakresie zagospodarowania terenu Glinianek na obszarze Miasta Zielonka

Konsultacje prowadzone były poprzez ankiety zamieszczone w lokalnej gazecie. Pytania dotyczyły sposobu korzystania z terenu Glinianek i budowy infrastruktury turystycznej i budowy w otoczeniu akwenów wodnych.

Konsultacje w zakresie zagospodarowania Miasta Zielonka

Konsultacje prowadzone były poprzez ankietę zamieszczoną w lokalnej gazecie. Pytania w niej zawarte dotyczyły lokalizacji budowy parkingów miejskich, placów zabaw oraz wskazania miejsc niebezpiecznych, aby zlokalizować w nich kamery w ramach monitoringu miejskiego.

Konsultacje w zakresie komunikacji z Urzędem Miasta Zielonka

Konsultacje prowadzone były poprzez ankietę zamieszczoną w lokalnej gazecie. Pytania w niej zawarte dotyczyły kanałów komunikacji z mieszkańcami udostępnionych przez Urząd Miasta Zielonka.

Konsultacje w zakresie Wspólnego Biletu

Konsultacje prowadzone były poprzez ankietę zamieszczoną w lokalnej gazecie. Dotyczyły one określenia liczby posiadaczy Wspólnego Biletu i zakresu jego wykorzystania oraz opinii mieszkańców nt. przedłużenia o kolejny rok dofinansowania z budżetu Gminy Zielonka Wspólnego Biletu.

Konsultacje w zakresie projektu Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Zielonka

Konsultacje prowadzone były dwuetapowo, poprzez skrzynkę mailową twojglos@zielonka.pl. W pierwszym etapie mieszkańcy mieli możliwość wskazania, które inwestycje miejskie powinny być zrealizowane przez samorząd w drugim natomiast wypowiedzieli się na temat projektu Planu zawierającego inwestycje wybrane do realizacji w latach 2012 – 2016.

Konsultacje w zakresie lokalizacji miejsc rekreacji na terenie Gminy Zielonka

Konsultacje prowadzone były w ramach programu „Fundusz Obywatelski 2014”, dzięki któremu mieszkańcy mieli możliwość zgłaszania swoich propozycji dotyczących tworzenia miejsc rekreacji. Po przeprowadzeniu analizy ekonomiczno-formalno-prawnej projektów, mieszkańcy mogli zagłosować na propozycje, które zakwalifikowały się do kolejnego etapu. Głosowanie odbywało się poprzez ankietę, którą można było dostarczyć drogą mailową lub wrzucić do jednej z 14 urn rozmieszczonych na terenie Miasta w budynkach użyteczności publicznej. W 2014 roku zrealizowane zostaną projekty, które zdobyły największą liczbę głosów.

Konsultacje w zakresie modernizacji drogi wojewódzkiej nr 634

Konsultacje prowadzone były w formie spotkań projektantów z mieszkańcami posesji zlokalizowanych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 634.

Konsultacje w zakresie organizacji ruchu

Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami Zielonki Bankowej w zakresie organizacji ruchu drogowego w tej części miasta.

Źródło: dane UMZ

Zwraca uwagę fakt, że prowadzone w Zielonce konsultacje dotyczą szerokiego zakresu ważnych dla rozwoju lokalnej wspólnoty spraw i **nie ograniczają się one wyłącznie do sytuacji, w których tego rodzaju działania są wymagane przez prawo**. Na podstawie analizy przeprowadzonych konsultacji można zauważyć, że najpopularniejszą formą zwracania się do mieszkańców o opinię są ankiety zamieszczane w prasie lokalnej. W niektórych przypadkach wykorzystywane są też inne techniki konsultacyjne, np. spotkania z mieszkańcami czy gromadzenie opinii za pomocą narzędzi elektronicznych. Różnorodność stosowanych narzędzi konsultacyjnych

i kanałów dotarcia do mieszkańców jest dobrą praktyką, która pomaga w angażowaniu większych grup mieszkańców w sprawy wspólnoty.

Konsultacje są często formą nieinteraktywnej relacji między władzą samorządową a mieszkańcami, co oznacza, że członkowie społeczności lokalnej – w tym przypadku w roli „osób konsultowanych” – mogą się co najwyżej wypowiedzieć na temat ograniczonej liczby dopuszczalnych opcji jakiegoś planu. **W Zielonce widać próby odchodzenia od tego modelu na rzecz form bardziej interaktywnych**, w których samorząd prowadzi szeroką dyskusję nad sposobami rozwiązania pewnych problemów, a jej uczestnicy – „konsultanci” – mogą nie tylko samodzielnie definiować problem, ale również sugerować różne jego rozwiązania.

Poza konsultacjami, codzienna komunikacja między gminnymi decydentami a mieszkańcami, odbywa się za pomocą następujących technik i narzędzi:

Komunikacja z mieszkańcami w Zielonce

Spotkania Burmistrza z mieszkańcami pn. „Porozmawiajmy o mieście

Spotkania organizowane są co najmniej dwa razy w roku, zawsze w co najmniej 3 rejonach Miasta, w godzinach wieczornych, umożliwiającym uczestnictwo w nich osobom pracującym. W trakcie spotkań Burmistrz podsumowuje półroczny okres działalności Urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych oraz przedstawia plany na kolejne półrocze. Każdorazowo mieszkańcy mają możliwość wyrażania opinii nt. zrealizowanych lub planowanych do realizacji zadań, jakości usług świadczonych przez Urząd i miejskie jednostki organizacyjne, oraz wnioski o wdrożenie nowych rozwiązań, udogodnień i usług z zakresu ustawowych zadań Gminy.

Strona internetowa – Serwis Informacyjny Miasta Zielonka (www.zielonka.pl)

Na stronie internetowej znajdują się relacje i zapowiedzi miejskich wydarzeń(kalendarium wydarzeń), ogłoszenia urzędowe, informacje o bieżących działaniach podejmowanych przez Urząd Miasta Zielonka. Umieszczane są informacje o działaniach i akcjach społecznych lokalnych organizacji bądź mieszkańców,; promowane są sukcesy i osiągnięcia społeczności szkolnych, formalnych i nieformalnych grup społecznych oraz mieszkańców. Publikowane są informacje o projektach, szkoleniach, konkursach, a także fotorelacje z różnych wydarzeń mających miejsce na terenie Miasta.

Skrzynka mailowa twojglos@zielonka.pl, na którą mieszkańcy mogą wysyłać sugestie, opinie, uwagi i wnioski z zakresu działalności Urzędu Miasta Zielonka i miejskich jednostek organizacyjnych.

Skrzynka mailowa stop@zielonka.pl – akcja "STOP dziurom" – zgłaszanie do Urzędu Miasta miejsc, gdzie są dziury w drogach na terenie miasta zielonki.

Kontakt mailowy z Biurem Obsługi Interesanta: um@zielonka.pl – na ten adres można składać pisma do Urzędu Miasta.

Elektroniczna Skrzynka Podawcza - (eboi@zielonka.pl)

Za pomocą Elektronicznej Skrzynki Podawczej osoby posiadające bezpieczny podpis elektroniczny (weryfikowany za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu) mogą wnieść pismo w wytypowanej sprawie bez konieczności osobistego stawiennictwa w Urzędzie Miasta, o ile przepisy obowiązującego prawa nie stanowią inaczej.

Formularz kontaktowy

Możliwość zadawania pytań burmistrzowi, za pomocą formularza dostępnego na stronie internetowej www.zielonka.pl w zakładce „Opinie i pytania do Urzędu Miasta Zielonka/zadaj pytanie” (wszystkie nadesłane

pytania i odpowiedzi samorządowców publikowane są w zakładce „Opinie i pytania do Urzędu Miasta Zielonka/odpowiedzi”).

Ankiety, w których mieszkańcy Zielonki proszeni są o odpowiedzi na pytania o jakość usług świadczonych przez Urząd Miasta i miejskie jednostki organizacyjne.

Biuletyn Informacji Publicznej (www.bip.zielonka.pl).

W BIP-ie publikowane są uchwały Rady Miasta, zarządzenia Burmistrza Miasta Zielonka, gminne dokumenty strategiczne, poradnik Interesanta, ogłoszenia Urzędu Miasta (m.in. dotyczące konkursów dla organizacji pozarządowych, ogłoszenia o przetargach), dokumenty regulujące działalność gminnych organów samorządowych (regulaminy, statuty) oraz jednostek organizacyjnych i pomocniczych Urzędu Miasta Zielonka.

Internetowe transmisje Sesji Rady Miasta Zielonka

Mieszkańcy możliwość śledzenia każdego posiedzenia Rady Miasta Zielonka poprzez bezpośrednią transmisję na stronie internetowej Miasta Zielonka.

Telewizja Zielonka (www.tv.zielonka.pl)

Prezentowane są video-relacje z wydarzeń miejskich, wywiady, zapowiedzi wydarzeń miejskich.

Magazyn Zielonka – bezpłatne czasopismo (www.magazyn.zielonka.pl – wersja elektroniczna).

Profil Miasta Zielonka na portalu społecznościowym Facebook

Miejskie tablice ogłoszeniowe

Są na nich umieszczane ogłoszenia Urzędu Miasta oraz miejskich jednostek organizacyjnych i pomocniczych, zapowiedzi wydarzeń miejskich, ogłoszenia mieszkańców.

Wizyta u Burmistrza Miasta Zielonka

Burmistrz przyjmuje mieszkańców w każdy poniedziałek w godz. 14.00-17.30 (informacja i zapisy w Biurze Obsługi Interesanta Urzędu Miasta Zielonka w pok. nr 1 na parterze lub pod numerem telefonu (22) 761 39 13).

Dyżury radnych

Radni Miasta Zielonka pełnią dyżury w poniedziałki w godz. 17.00 -18.00. Harmonogram dyżurów dostępny jest na stronach internetowych:

- [www.zielonka.pl/Rada Miasta/Dyżury Radnych](http://www.zielonka.pl/Rada_Miasta/Dyżury_Radnych),
- [www.bip.zielonka.pl/Rada Miasta/Dyżury Radnych Miasta](http://www.bip.zielonka.pl/Rada_Miasta/Dyżury_Radnych_Miasta).

Dyżury Przewodniczącego Rady Miasta Zielonka

Przewodniczący Rady Miasta przyjmuje mieszkańców w każdy poniedziałek miesiąca w godzinach 15.30 - 16.30 w pokoju nr 4.

Czat z Burmistrzem

Czat jest okazją do bezpośredniego zadawania pytań na aktualne tematy związane z Zielonką. Osoby, które nie mogą w nim uczestniczyć, mają możliwość wcześniejszego przesłania pytania na adres e-mail: twojglos@zielonka.pl. Po zakończeniu czatu jego zapis trafia na stronę internetową Miasta.

Źródło: dane UMZ

Oprócz tradycyjnych, standardowych form włączania mieszkańców, do których można zaliczyć zamieszczanie informacji w Serwisie Informacyjnym Miasta Zielonka (www.zielonka.pl), zamieszczanie informacji na tablicy ogłoszeń czy też przekazywanie informacji podczas spotkań z mieszkańcami, władze Zielonki wykorzystują też **bardziej wymagające formy**, takie jak np. badania ankietowe. W Mieście rozwijają się też kanały komunikacji oparte o **nowoczesne technologie**

informacyjno-komunikacyjne, wśród których należy wyróżnić transmisje internetowe Sesji Rady Miasta Zielonka, Telewizję Zielonka oraz „Czat z Burmistrzem”.

Wdrażane w Zielonce od kilku lat działania, które można określić jako budowa nowej kultury konsultacji społecznych, płaszczyzn skutecznego wzajemnego informowania i partycypacji społecznej w zarządzaniu jednostkami samorządu, **zostały uznane na forum ogólnopolskim**.

Trzeba również mieć na uwadze, że partycypacja publiczna nie jest możliwa bez zaangażowania samych mieszkańców. To również od ich gotowości i chęci angażowania się w sprawy publiczne zależy, czy w ogóle do partycypacji dojdzie, a jeśli tak, to jaki będzie jej poziom i jakość. Zestawienie zdobytych przez Gminę Zielonka certyfikatów i wyróżnień znajduje się w tabeli 7.

Tabela 7. Certyfikaty i wyróżnienia zdobyte przez Zielonkę

<p>Samorządowy Lider Zarządzania 2013 - Samorząd jako pracodawca, Urząd Miasta Zielonka miejscem pracy i dialogu</p> <p>Organizatorzy: Związek Miast Polskich i Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych (KS)</p>	<p>Celem konkursu była identyfikacja, nagrodzenie i upowszechnienie dobrych praktyk w dziedzinie dialogu między pracodawcami samorządowymi a pracownikami oraz rozwiązań z zakresu kultury organizacyjnej, sprzyjających podnoszeniu motywacji pracowników.</p> <p>W Urzędzie Miasta Zielonka w 2012 roku po konsultacjach z pracownikami wprowadzono w życie Kodeks Etyki pracowników samorządowych UM Zielonka i Wewnętrzną Politykę Antymobbingową. Powołano Komisję Etyki, która na podstawie procedur zawartych w kodeksie, dokonuje monitoringu i przeglądu przestrzegania kodeksu. Utworzone procedury stworzyły ogólne zasady postępowania w pracy, jak również pozwoliły przeciwdziałać zachowaniom przełożonego, które mogą godzić w prawa pracownika. Wprowadzone rozwiązania poprawiły komunikację, atmosferę i dały szansę na zbudowanie kreatywnego i dobrze działającego zespołu.</p>
<p>Super Samorząd 2011 – akcja "Masz głos, masz wybór"</p> <p>Organizatorzy: Fundacja im. Stefana Batorego i Stowarzyszenie Szkoła Liderów</p>	<p>Nagroda jest wyróżnieniem dla osób i instytucji, które prowadzą najskuteczniejsze działania służące współpracy mieszkańców z władzami samorządowymi, promując ideę współodpowiedzialności wyborców i ich reprezentantów. Gmina Zielonka przystąpiła do przedmiotowego konkursu w roli partnera jednej z lokalnych organizacji społecznych - Zielonkowskiego Forum Samorządowego.</p>
<p>Certyfikat ogólnopolskiej akcji "Przejrzysta Polska" (2006)</p> <p>Organizatorzy: „Gazeta Wyborcza” przy wsparciu Fundacji Agory, Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Programu Przeciw Korupcji Fundacji im. Stefana Batorego, Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, Centrum Edukacji Obywatelskiej i Banku Światowego</p>	<p>Adresatem akcji były samorządy terytorialne, które przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami chciały udoskonalać praktykę sprawowania władzy i administrowania, dążąc do wyeliminowania korupcji i innych form patologii.</p> <p>W ramach akcji w Zielonce wdrożonych zostało 13 procedur ułatwiających obywatelom Miasta dostęp do ważnych obszarów działań Samorządu. W powiecie wołomińskim certyfikat "Przejrzystej Polski" zdobyły tylko trzy samorządy: Miasto Zielonka, Miasta Wołomin i powiat wołomiński.</p>
<p>Certyfikat Systemu Zarządzania ISO 9001 dla Urzędu Miasta Zielonka (2014)</p> <p>Polskie Centrum Badań i Certyfikacji</p>	<p>ISO 9001 to ciesząca się uznaniem na świecie norma jakości. Jej założenia odnoszą się nie tylko do systemów zarządzania jakością, lecz również do ogólnych kwestii związanych z systemami zarządzania. Pomaga ona organizacjom w osiągnięciu większego zadowolenia klienta i lepszej motywacji pracowników oraz ułatwia ciągle udoskonalanie mechanizmów działania.</p> <p>Posiadanie certyfikatu wiąże się z wypełnieniem wielu precyzyjnie zdefiniowanych zadań, mających na celu m.in. podniesienie standardu obsługi interesantów, poprawę jakości opracowywanych dokumentów oraz zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej na terenie Miasta Zielonka. Wprowadzenie certyfikatu przyczynia się do skuteczniejszej realizacji zadań publicznych.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMZ

3. KONKURENCJA O MIESZKAŃCÓW

Gminy rywalizują o potencjał ludzki – nowych mieszkańców, głównie młodych i z wysokimi kwalifikacjami, co z jednej strony pozwoli na budowanie lokalnego kapitału społecznego i intelektualnego oraz przyczyni się do „spowolnienia” starzenia się lokalnego społeczeństwa i „odsunięcie” w czasie działań skierowanych w stronę problemów ludzi starszych, z drugiej – stanowi źródło potencjalnych przyszłych dochodów gminy.

3.1. Kapitał społeczny

Pod pojęciem kapitału społecznego kryje się zdolność do podejmowania działań zbiorowych (skłonność do współpracy), poziom społecznego zaufania i sprawowania władzy lokalnej. Składają się więc na niego takie cechy organizacji społeczeństwa, które mogą zwiększyć jego sprawność, ułatwiając skoordynowane działania.

Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy stanowią potencjał, który w istotnym stopniu przyczynia się do budowania społeczeństwa obywatelskiego, a ich liczba jest jednym z powszechnie przyjętych **wskaźników aktywności społecznej**. Statystyka publiczna (Główny Urząd Statystyczny) gromadzi szczegółowe dane dotyczące organizacji pozarządowych w układzie wojewódzkim (poziom NUTS3), co jednak uniemożliwia porównywanie charakterystyk tego typu organizacji w układzie międzygminnym, pod względem np. liczby pracowników czy typu prowadzonej działalności.

W ramach ww. statystyki dostępne są jedynie dane dotyczące liczby fundacji i stowarzyszeń wpisanych do rejestru REGON, jako składowych sektora prywatnego. Na tej podstawie można stwierdzić, iż w Gminie Zielonka funkcjonuje 9 fundacji oraz 37 stowarzyszeń i organizacji społecznych [BDL GUS 2013]. W porównaniu do danych z 2009 roku, na terenie gminy przybyło 5 fundacji oraz 4 stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Zielonka wyróżnia się **pozytywnie** na tle pozostałych jednostek referencyjnych pod względem liczby podmiotów III sektora w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W odniesieniu do liczby fundacji, gmina zanotowała drugi wynik w grupie (po gminie Sulejówek), charakteryzując się równocześnie w tej kategorii najwyższą dynamiką zmian. Zielonka zajmuje także drugie miejsce wśród jednostek referencyjnych pod względem liczby stowarzyszeń i organizacji społecznych (wyższe wartości osiągnięto w grupie gmin miejskich województwa). Przy czym, w tym przypadku dynamika zmian należy do najniższych wśród wszystkich analizowanych jednostek. Rozpatrując liczbę fundacji oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10.000 mieszkańców łącznie, Zielonka może być uznana za **lidera kategorii** (tab. 8).

Tabela 8. Podmioty III sektora na 10.000 mieszkańców w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2013)

Jednostka terytorialna	Fundacje		Stowarzyszenia i organizacje społeczne	
	2013	Dynamika zmian 2009=100	2013	Dynamika zmian 2009=100
Zielonka	5,2	225,2	21,3	115,7
Ząbki	3,5	95,2	10,7	127,9
Wołomin	4,1	171,2	17,0	114,8
Sulejówek	7,8	134,0	16,0	129,6
Marki	4,5	145,9	11,4	123,4
Kobyłka	3,8	185,0	12,5	133,6
Powiat wołomiński	3,5	157,0	15,2	119,6
G.m.w.m.	4,0	139,9	22,3	120,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Statystyki GUS opierają się na podmiotach zarejestrowanych w KRS i z tego względu, mogą być w nich uwzględnione również organizacje, które zaprzestały aktywnej działalności. Według danych Urzędu Miasta w ostatnich 3 latach Gmina Zielonka współpracowała z **35** organizacjami pozarządowymi. Ich wykaz wraz z typem podejmowanych działań znajduje się poniżej.

Tabela 9. Wykaz organizacji, które na przestrzeni ostatnich 3 lat współpracowały z Gminą Zielonka na podstawie zawartych umów.

Nazwa organizacji	Przedmiot działalności
Fundacja KOLOS	Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, prowadzenie placówek wsparcia dziennego, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Mazowiecki Oddział Wojewódzki	Prowadzenie świetlic dla dzieci
Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy ZIELONKA	Sportowe
Uczniowski Klub Sportowy „Orły Zielonka”	Sportowe
Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Zieloni Zielonka”	Sportowe
Uczniowski Klub Sportowy „Bankówka”	Sportowe
Uczniowski Klub Sportowy "Przyszłość Zielonka"	Sportowe
Klub Sportów Walki Kyokushin	Sportowe
Klub Sportowy WWL Badminton Club	Sportowe
Zielonkowski Uczniowski Klub Sportowy MUTKA Zielonka	Sportowe
Towarzystwo Rozwoju przez Ruch IKRA	Sportowe
KS Mazowieckie Tang Soo Do	Sportowe

Klub Sportowy „Dziki Gęsi Zielonka”	Sportowe
UKS Towarzystwo Szachowe Zieloni Zielonka	Sportowe
Fundacja Wychowanie przez Sztukę	Nauka, edukacja, organizacja imprez kulturalnych i sportowych
Stowarzyszenie Przyjaciół Gimnazjum	Społeczno-kulturalne, edukacja, wspieranie działań teatru szkolnego
Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Wołomin	Zdrowie, Edukacja diabetologiczna
Ośrodek Hospicjum Domowe	Zdrowie, opieka hospicyjna
Schronisko Don Orione	Zdrowie, pomoc społeczna
Polski Związek Niewidomych Okręg Mazowiecki Koło Wołomin	Zdrowie, pomoc społeczna
Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej	Zdrowie, pomoc społeczna, charytatywna i humanitarna
Związek Harcerstwa Polskiego – Hufiec Zielonka	Edukacyjno – wychowawcze
Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej – 58. Szczep w Zielonce	Edukacyjno – wychowawcze
Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Zwierząt OTOZ Animals	Opieka nad bezdomnymi zwierzętami
Straż Zwierząt SPCA	Opieka nad bezdomnymi zwierzętami
Fundacja „Zwierzaki w potrzebie”	Opieka nad bezdomnymi zwierzętami
Polski Związek Wędkarski Koło 23 w Zielonce	Sport i rekreacja, społeczna straż rybacka
Klub Seniora "Babie Lato"	Wspieranie aktywności i organizowanie czasu wolnego osób starszych
Stowarzyszenie Teatralne "Teatr Ruchu Akt"	Edukacyjno – kulturalne
Zielonkowskie Forum Samorządowe	Społeczno- kulturalne, kształtowanie postaw obywatelskich, opieka nad bezdomnymi zwierzętami
Towarzystwo Przyjaciół Zielonki	Społeczno- kulturalne, kształtowanie postaw obywatelskich
Fundacja Mamy Wołomin	Działania na rzecz rodzin z małymi dziećmi
Towarzystwo Edukacyjne Mościckiego	Społeczno-kulturalne
Fundacja „Kibicuj Rodzinie”	Działania na rzecz rodzin, działalność rekolekcyjna
Fundacja „Światło-Życie” Ośrodek Warszawa Praga	Działania na rzecz rodzin, działalność rekolekcyjna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMZ

Współpraca organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi to jeden ze sposobów angażowania obywateli w działania o charakterze publicznym. Kwestie dotyczące takiej

współpracy reguluje ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która nakłada na samorząd coroczny obowiązek uchwalania programu współpracy jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych. Program ten określa obszary, formy i zasady współpracy oraz podmioty odpowiedzialne za realizację i opracowanie programu.

W Gminie Zielonka, zgodnie z wolą ustawodawcy, takie programy uchwalane są corocznie. Zadania publiczne realizowane są w obszarach [2014]:

- pomocy społecznej (w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej),
- podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- ochrony i promocji zdrowia,
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- wypoczynku dzieci i młodzieży,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- wspierania i upowszechnianie kultury fizycznej,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- turystyki i krajoznawstwa,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Należy przy tym podkreślić, że katalog głównych obszarów współpracy z roku na rok **rozszerza się** o kolejne pozycje.

Podstawowym trybem przekazywania środków działającym na terenie Zielonki organizacjom pozarządowym są **otwarte konkursy ofert**, zaś wiodące formy zlecenia zadań publicznych to **powierzenie** (finansowanie) i **wspieranie** (dofinansowanie) zadań publicznych. Inną, zdecydowanie rzadziej występującą formą współpracy finansowej, są małe dotacje. Podstawową metodą monitoringu kooperacji między gminą a organizacjami są roczne sprawozdania z realizacji programów współpracy.

Analizując dane zawarte w tabeli 10. można zaobserwować, że suma środków na realizację zadań publicznych przekazanych organizacjom pozarządowym w kolejnych latach **znacząco wzrosła** (411 737,00 zł w 2009 r. – 700 950,00 zł w 2013 r.).

Tabela 10. Charakterystyka współpracy Zielonki z organizacjami pozarządowymi

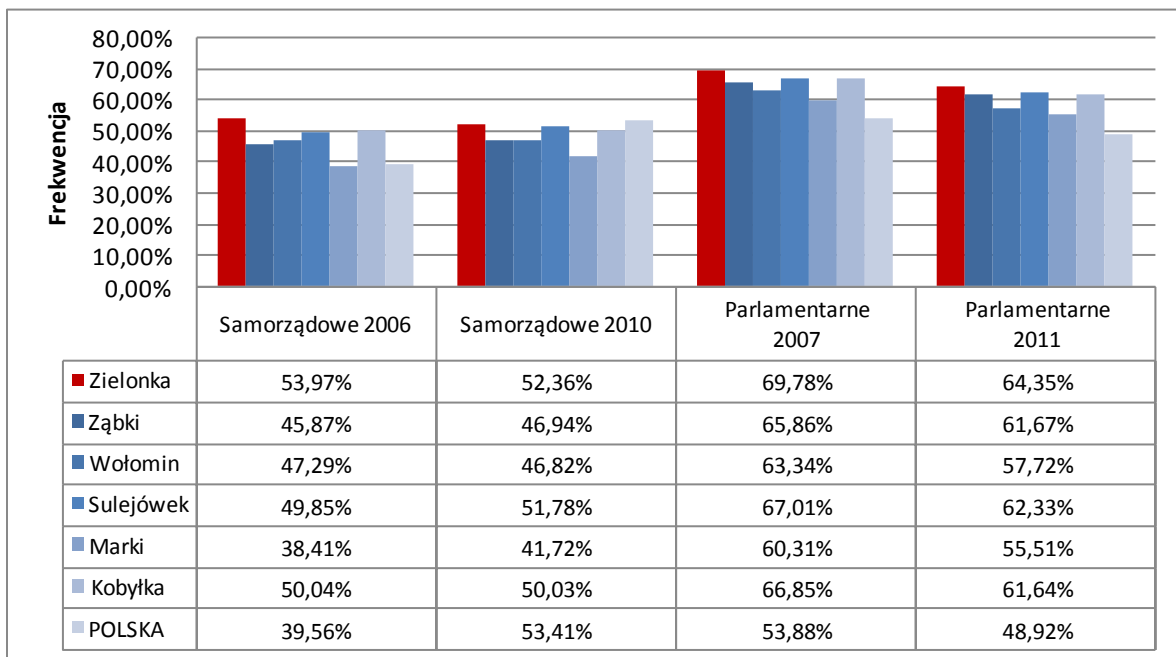
Rok	Liczba konkursów	Liczba złożonych ofert	Liczba zawartych umów	Łączna kwota dotacji	Liczba osób objętych działaniami
2009	22	60	54	474 191,00 zł	5 338
2010	21	65	58	559 351,00 zł	5 724
2011	14	48	43	572 720,00 zł	4 763
2012	15	56	48	725 000,00 zł	4 234
2013	15	55	46	700 950,00 zł	5 801

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMZ

Informacje na temat oczekiwań i potrzeb organizacji pozarządowych pozyskiwane są przez Gminę Zielonka w formie **ankiet** i **spotkań bezpośrednich**. Burmistrz Miasta odbywa od dwóch do trzech takich spotkań rocznie.

Inną kategorią, w której zwykle się oceniać kapitał społeczny, jest aktywność obywatelska mierzona **udziałem w wyborach**. Poziom partycypacji mieszkańców Zielonki w wyborach samorządowych i parlamentarnych na tle gmin ościennych jest **wysoki** (plasuje gminę na 1 pozycji w grupie). Zanotowana w Mieście frekwencja, za wyjątkiem wyborów samorządowych z 2010 r., była też każdorazowo wyższa od średniej w Polsce.

Tabela 11. Frekwencja wyborcza w Zielonce na tle jednostek referencyjnych⁴

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW

Mieszkańcy Zielonki wyraźnie **chętniej partycypują w wyborach parlamentarnych niż samorządowych**, co jest właściwe dla obserwowanych w Polsce różnicowań frekwencji w układzie małe-duże miejscowości. Generalnie, im większa miejscowość, tym wyższy poziom uczestnictwa w wyborach krajowych, z kolei w gminach wiejskich i małych miejscowościach ludzie przywiązują większą wagę do wyborów lokalnych. Punkt przecięcia tych dwóch tendencji znajduje się na ogół na poziomie 10-15 tys. mieszkańców. Zielonka, z liczbą ludności przekraczającą 17 tys. powinna w tym kontekście wpisywać się w trend właściwy dla większych miejscowości, co też się dzieje. Pośrednio może to świadczyć o tym, że mieszkańcy gminy oceniają działalność instytucji politycznych na szczeblu centralnym jako bardzo istotną dla ich codziennego życia, natomiast wpływ władz lokalnych postrzegają jako mniejszy.

Czynnikiem, który potencjalnie może **osłabiać poziom kapitału społecznego** w gminie, jest **wysoki wskaźnik migracji wahadłowych** związanych z wykonywaniem pracy poza miejscem zamieszkania. Codzienne dojazdy nie sprzyjają bowiem rozwojowi patriotyzmu lokalnego

⁴ W przypadku wyborów samorządowych osiągnięta frekwencja dotyczy I tury wyborów.

i powstawaniu silnych więzi międzyludzkich, które są podstawowymi przesłankami rozwoju lokalnych organizacji społecznych. Takie zjawisko w Zielonce występuje, ale jego natężenie jest **niższe** niż w gminach sąsiednich i powiecie wołomińskim, co obrazują dane z tabeli 12.

Tabela 12. Natężenie dojazdów do pracy w innych miejscowościach (pośrednio: liczba zatrudnionych w gminie na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym) (os) (2012)

Natężenie dojazdów do pracy w innych miejscowościach	
Jednostka terytorialna	2012
Zielonka	36
Ząbki	22
Wołomin	30
Sulejówek	22
Marki	28
Kobyłka	20
Powiat wołomiński	24
G.m.w.m.	40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.2. Kapitał ludzki

Na koniec 2013 r. Zielonka liczyła 17 398 mieszkańców, co w stosunku do stanu z roku 2008 stanowiło 100,3%. Jest to **najniższa dynamika zmiany** liczby ludności spośród wszystkich analizowanych jednostek. Gmina Zielonka charakteryzuje się też **jedną z najniższych** wartości średniej rocznej stopy wzrostu liczby mieszkańców w latach 2003-2013 (gorszy wynik osiągnięto tylko w grupie gmin miejskich województwa mazowieckiego). Pod tym względem największymi konkurentami Zielonki są gminy: Ząbki i Marki, dla których wskaźniki te przyjmują wartości prawie dwudziestokrotnie wyższe. (Tab. 13)

Zielonka odznacza się też **najniższą** liczbą ludności w kategoriach bezwzględnych. Osiągnięta w Mieście wartość tej cechy jest przy tym dwukrotnie mniejsza niż średnia wielkość gminy miejskiej w województwie mazowieckim (35,9 tys. osób w 2013 r.) Wśród analizowanych gmin ościennych porównywalną wielkość mają jedynie Sulejówek i Kobyłka.

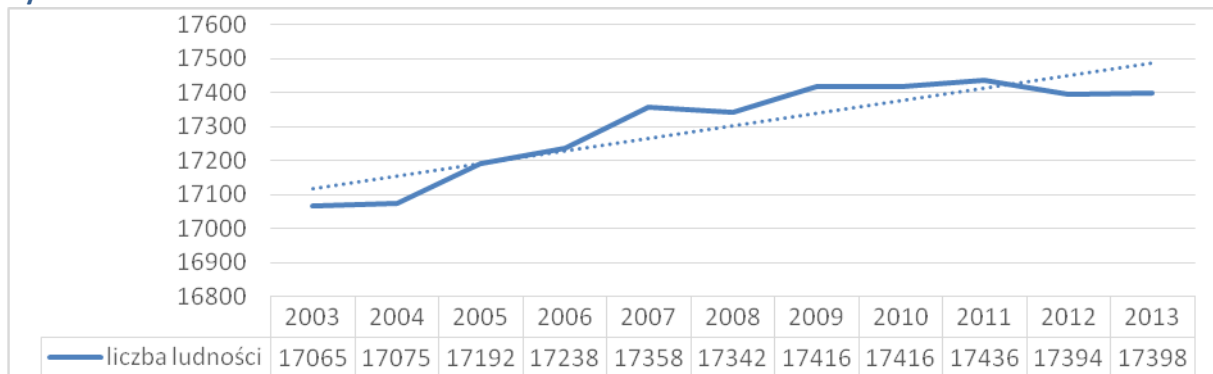
Tabela 13. Dynamika zmian liczby ludności w Zielonce na tle jednostek referencyjnych

Jednostka terytorialna	Liczba ludności na koniec 2013 r.	Średnia roczna stopa wzrostu liczby ludności w latach 2003-2013	Dynamika liczby ludności (2008-2013) 2008=100
Zielonka	17 398	0,19%	100,32
Ząbki	31 884	3,51%	120,69
Wołomin	51 671	0,59%	102,79
Sulejówek	19 311	0,50%	102,56
Marki	29 032	2,80%	114,52
Kobyłka	20 855	1,81%	109,94
Powiat wołomiński (ogółem)	228 830	1,50%	108,81
G.m.w.m.	35 919	0,18%	101,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Przyglądając się liczbie ludności w Zielonce w poszczególnych latach w okresie 2003-2013, można zaobserwować, że gmina notowała najniższą liczbę mieszkańców w 2003 r. Wynosiła ona 17 065 osób. W ciągu następnych 10 lat wartość tej cechy powoli, aczkolwiek systematycznie, rosła. W analizowanym okresie tendencja wzrostowa została pierwszy raz przerwana w 2008 r., po którym liczba ludności znowu się zwiększyła, aby zanotować kolejny spadek w roku 2012. (Rys. 1)

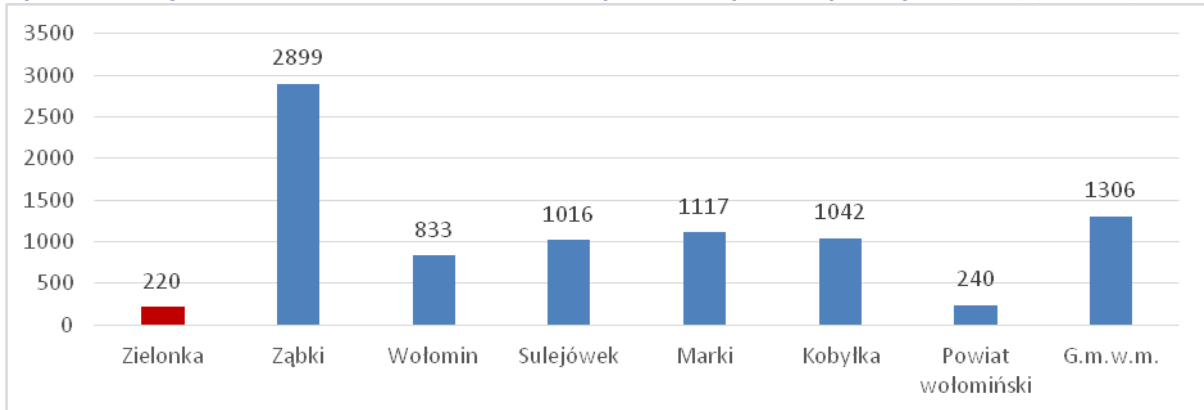
Rysunek 1. Liczba ludności w Zielonce w latach 2003-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gęstość zaludnienia w Zielonce wynosi **220 os./km²**. Jest to wartość **dużo niższa** od tej odnotowywanej w gminach sąsiednich czy gminach miejskich województwa. Taka gęstość zaludnienia wynika z dużej powierzchni gminy zajmowanej przez lasy.

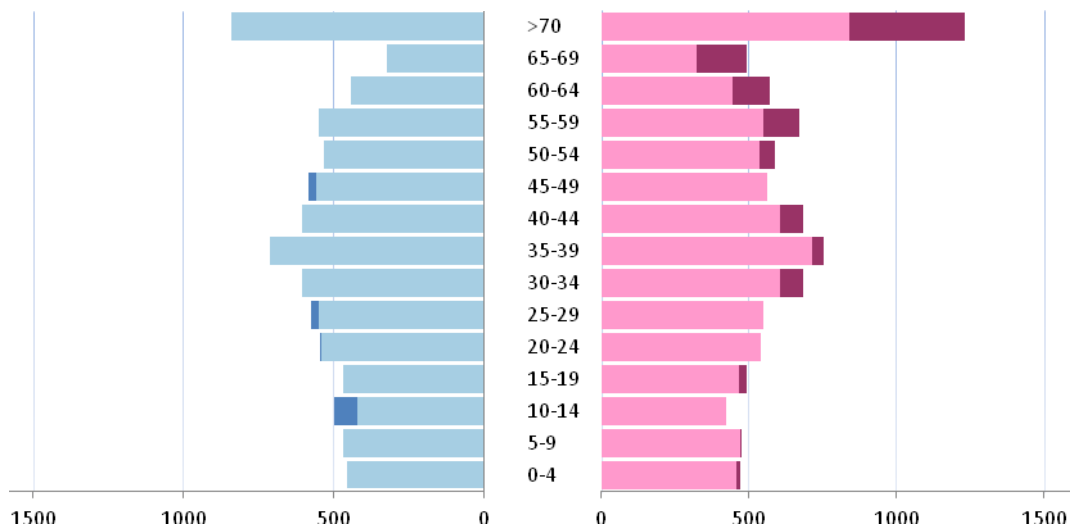
Rysunek 2. Gęstość zaludnienia w Zielonce na tle jednostek porównywalnych (2013) (os/km²)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Piramida wieku mieszkańców Zielonki obrazuje liczebną przewagę kobiet nad mężczyznami prawie we wszystkich kolejnych grupach wiekowych począwszy od przedziału 30-34 lata (rys. 3). Warto w tym miejscu odnotować, iż wskaźnik feminizacji ma największe znaczenie dla rozwoju demograficznego w grupach wiekowych od 15 do 40 roku życia, w których zawiera się najwięcej małżeństw oraz rodzi najwięcej dzieci. Występująca w Zielonce przewaga kobiet, może wpływać na kształt pozostałych procesów społecznych, w tym ruchu naturalnego i migracyjnego w gminie.

Rysunek 3. Piramida wieku ludności Zielonki (2012)

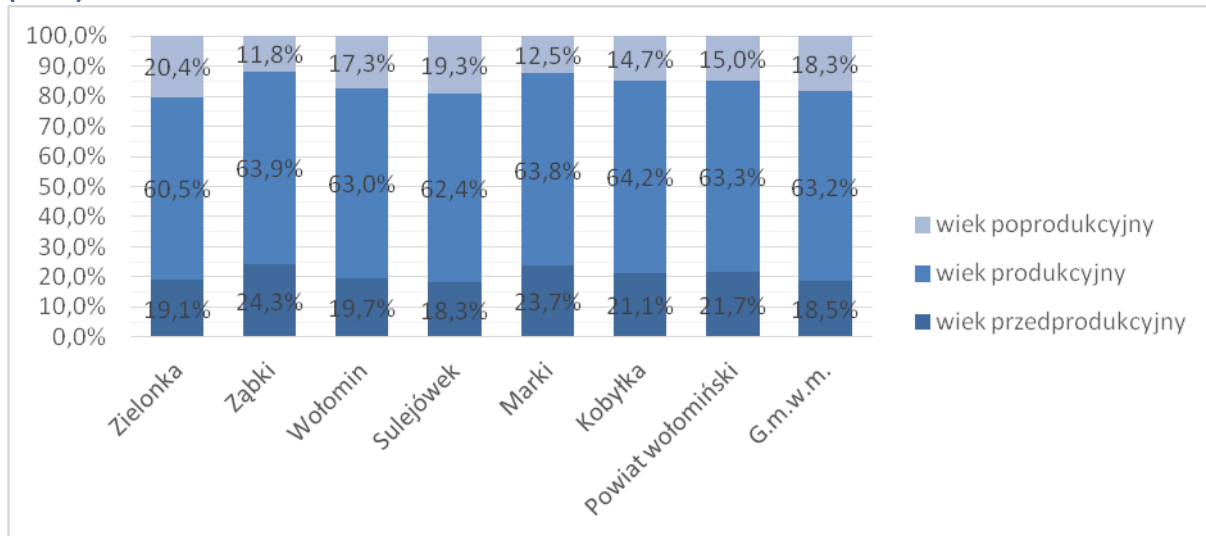

Objaśnienia: kolor niebieski – liczba mężczyzn, kolor różowy – liczba kobiet, kolor ciemniejszy obrazuje liczebną przewagę danej płci w przedstawianej kategorii wiekowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Jednym z podstawowych elementów struktury demograficznej ludności, oddziałującym na przebieg procesów demograficznych, jest wiek ludności. Zielonka charakteryzuje się **najmniej korzystnym** udziałem poszczególnych ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności – najwyższym spośród wszystkich jednostek referencyjnych udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym i jednym z najniższych udziałów ludności w wieku przedprodukcyjnym. (Tab. 14)

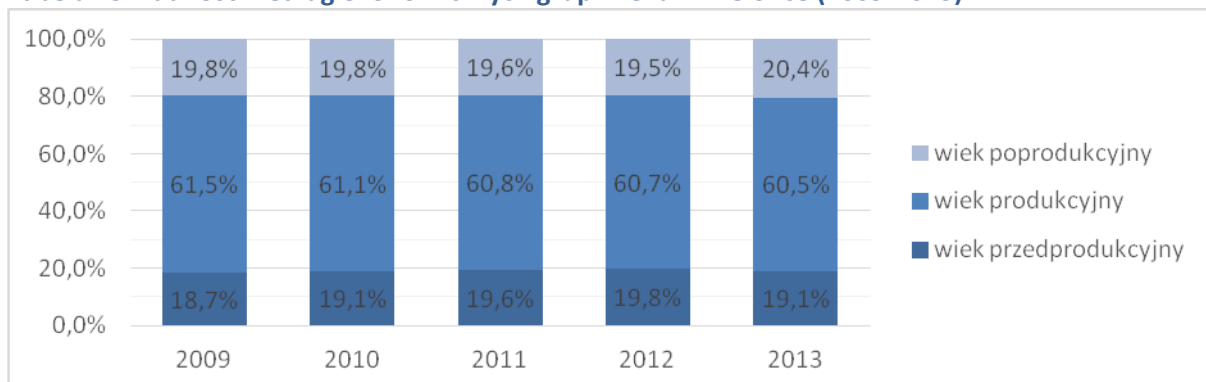
Tabela 14. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2009-2012 można zaobserwować **pozytywną tendencję** w Mieście jaką był stopniowy wzrost udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym przy równoczesnym spadku udziału ludności w wieku poprodukcyjnym. Została ona jednak zahamowana w 2013 roku, kiedy udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrósł prawie o 1%, zaś udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 0,7% (tab. 15). Należy przy tym podkreślić, że zmiany liczebności grup wiekowych stanowią niezwykle ważne uwarunkowanie rozwoju gminy, gdyż ściśle wiążą się z realizacją zadań własnych – różne ich rodzaje adresowane są do różnych grup wiekowych. **Można prognozować, że w kolejnych latach, znaczenie tych procesów dla Zielonki będzie miało pierwszorzędny charakter i będzie coraz silnie determinować kierunki jej rozwoju.**

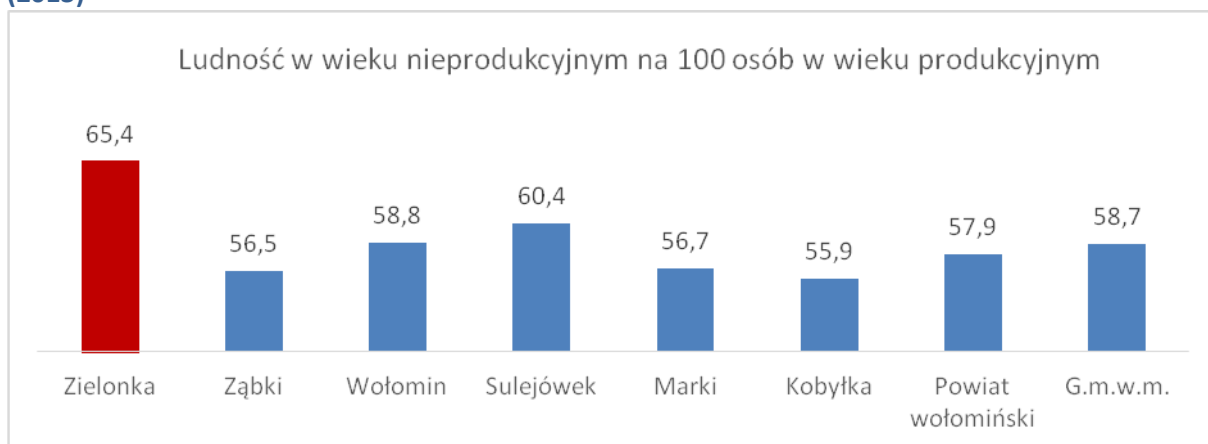
Tabela 15. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Zielonce (2009-2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

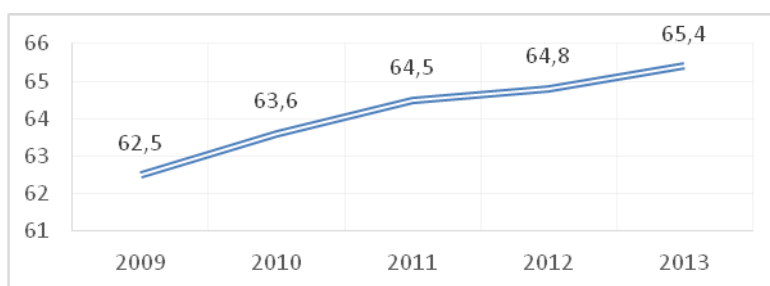
Zielonka odznacza się też **bardzo wysokim (i rosnącym)** poziomem obciążenia demograficznego, mierzonym liczbą ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym (tab. 16. i rys. 4).

Tabela 16. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

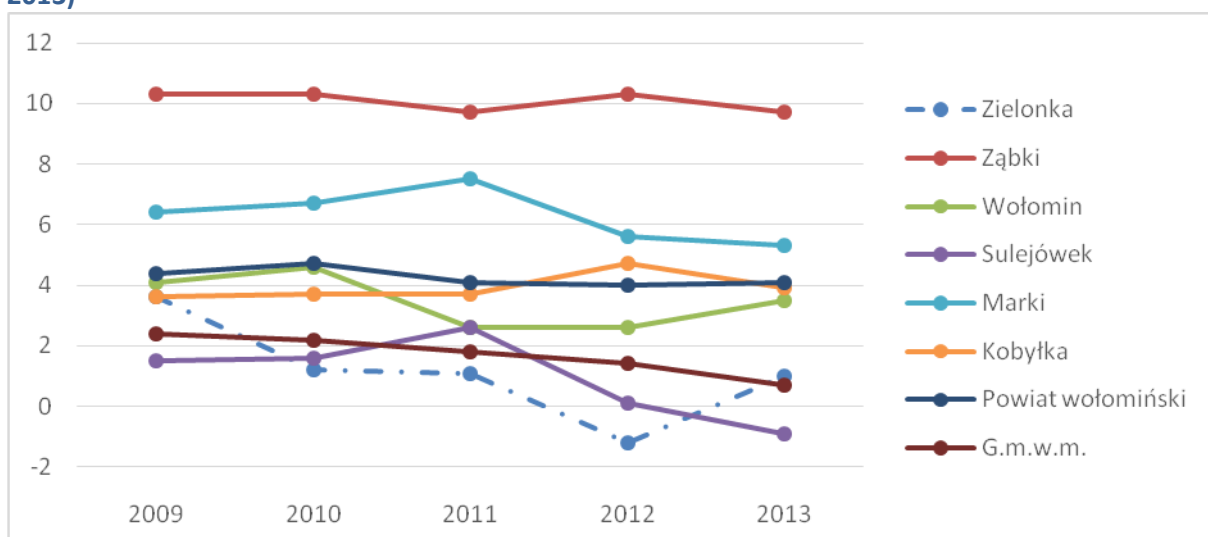
Rysunek 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Zielonce (2009-2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Kolejnym negatywnym zjawiskiem jest **bardzo niski** przyrost naturalny obserwowany w Mieście. Zielonka jest jedną z dwóch jednostek, w których w okresie 2009-2013 osiągnął on wartość ujemną. Wyraźnym liderem tej kategorii jest Gmina Ząbki. (Rys. 5)

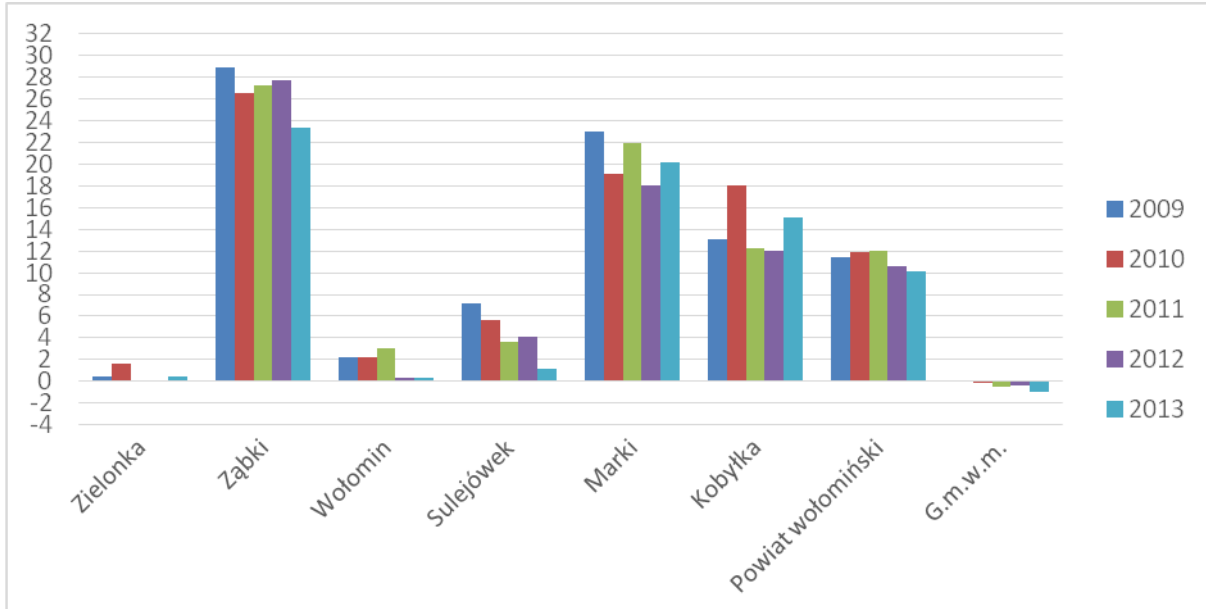
Rysunek 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2009-2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Potencjalnie, niski przyrost naturalny w gminie, oddziałujący niekorzystnie na strukturę wieku ludności, może być rekompensowany napływem ludności z zewnątrz (zwłaszcza ludności w wieku produkcyjnym). Saldo migracji w Zielonce w całym analizowanym okresie kształtuje się jednak na **bardzo niskim** poziomie. Gorszy wynik osiągnęła tylko grupa gmin miejskich województwa mazowieckiego. (Rys. 6)

Rysunek 6. Saldo migracji na 1000 ludności w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2009-2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wymiana ludności w Zielonce dokonuje się głównie na poziomie **miast** – z miast pochodzi większa część nowych mieszkańców gminy, ośrodki miejskie są także najważniejszym kierunkiem emigracji ludności z Zielonki. Charakterystyczna dla Gminy Zielonka jest przy tym stosunkowo niewielka migracja jej mieszkańców za granicę. (Tab. 17)

Tabela 17. Zameldowania, wymeldowania i ogólne saldo migracji w Zielonce (2009-2013)

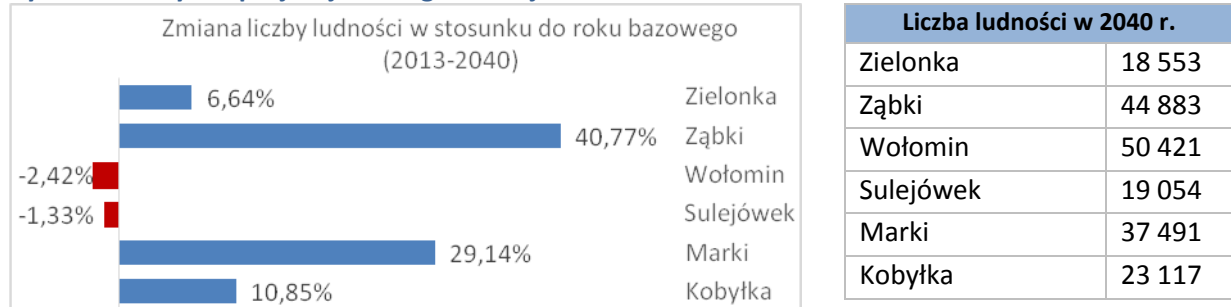
	2009	2010	2011	2012	2013
ZAMELDOWANIA OGÓŁEM	244	272	266	224	245
• Z miast	183	193	224	171	189
• Ze wsi	56	75	34	52	52
• Z zagranicy	5	4	8	1	4
WYMELDOWANIA OGÓŁEM	235	245	265	223	237
• Do miast	173	176	205	165	197
• Na wieś	56	56	51	56	35
• Za granicę	6	13	9	2	5
SALDO MIGRACJI	9	27	1	1	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Projekcja demograficzna do roku 2040, przygotowana na potrzeby „Ogólnej koncepcji perspektywnego układu sieci tramwajowej w Warszawie” zakłada **wzrost liczby ludności** w Zielonce do 18 553 osób, czyli o 6,64% w porównaniu z rokiem 2013. Miasto wypada pod tym

względem korzystnie na tle Wołomina i Sulejówki, dla których w omawianej perspektywie czasowej, prognozowany jest spadek liczby mieszkańców. W porównaniu z liderami tej kategorii w grupie analizowanych gmin: Kobyłki, Marek i Ząbek, szacowana dla Zielonki zmiana będzie odpowiednio około dwu-, trzy- i czterokrotnie niższa. Należy podkreślić, że przedstawiona projekcja opiera się na oficjalnej statystyce GUS oraz dynamikach zmian ludności w ostatnim dziesięcioleciu i obejmuje również szacunki ludności niezameldowanej. (Rys. 7)

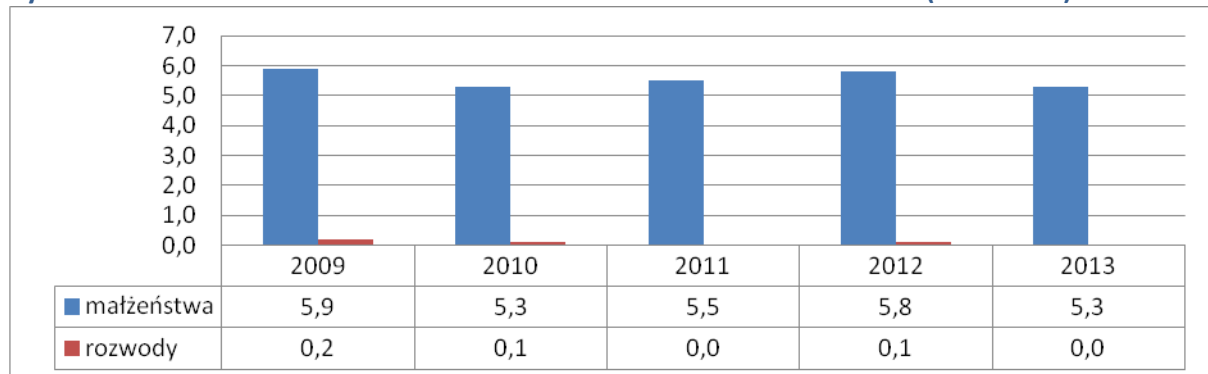
Rysunek 7. Wyniki projekcji demograficznej dla miast w roku 2040

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Ogólnej koncepcji perspektywicznego układu sieci tramwajowej w Warszawie”

W Polsce, pomimo zmieniającego się wzorca rodziny, rosnącej liczby związków nieformalnych oraz urodzeń pozamażeńskich, nadal główną komórką społeczną pozostaje małżeństwo. Dlatego małżeństwo jest istotną cechą wpływającą na prężność demograficzną lub jej brak. Liczba zawieranych małżeństw na 1000 mieszkańców w Zielonce w ostatnich 5 latach utrzymywała się na stosunkowo **stabilnym** poziomie, porównywalnym z tym obserwowanym w całym powiecie wołomińskim. Na tle powiatu, Zielonka wyróżnia się **pozytywnie** pod względem drugiego – istotnego w tym kontekście wskaźnika – natężenia rozwodów. W 2011 i 2013 r. na ten krok nie zdecydowała się żadna z par małżeńskich w Mieście. (Rys. 8, tab. 18)

Rysunek 8. Liczba małżeństw i rozwodów w Zielonce na 1000 mieszkańców (2009-2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMZ

Tabela 18. Liczba małżeństw i rozwodów w powiecie wołomińskim na 1000 mieszkańców (2009-2012)

POWIAT WOŁOMIŃSKI	2009	2010	2011	2012
małżeństwa	6,1	5,5	4,7	4,6
rozwody	1,6	1,1	1,7	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Mieszkańcy Zielonki należą do grona osób dobrze zarabiających. Znajduje to odzwierciedlenie w dochodach budżetu gminy z tytułu udziału w podatku od osób fizycznych przypadających na 1 mieszkańca. W 2012 r. wynosiły one 1 183,10 zł i były **znacznie wyższe** od tych notowanych we wszystkich pozostałych jednostkach referencyjnych. (Tab. 19)

Tabela 19. Dochody gminy z tytułu udziału w PIT w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2008-2012)

Jednostka terytorialna	Dochody budżetu gminy w tytułu udziału w podatku od osób fizycznych w przeliczeniu na mieszkańca (2008-2012) (zł)				
	2008	2009	2010	2011	2012
Zielonka	1132,4	1219,7	1133,0	1107,2	1183,1
Ząbki	901,3	889,3	925,1	962,2	999,0
Wołomin	681,9	638,8	672,6	740,3	802,4
Sulejówek	919,4	939,7	947,7	940,7	1003,5
Marki	813,6	885,5	913,0	969,6	966,6
Kobyłka	776,3	803,5	849,8	896,8	915,9
Powiat wołomiński	686,3	687,8	705,7	749,4	782,7
G.m.w.m	825,4	797,1	798,5	858,8	894,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

O względnej zamożności mieszkańców mówi też wskaźnik jakim jest kwota wypłacanych dodatków mieszkaniowych. Co prawda, wśród gmin sąsiednich, tylko w Wołominie była ona wyższa (przy czym prawie dwukrotnie), ale na tle gmin miejskich województwa mazowieckiego, Zielonka wypada już zdecydowanie korzystnie. (Tab. 20)

Tabela 20. Kwota wypłacanych dodatków mieszkaniowych na 1 mieszkańca w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2008-2012)

Jednostka terytorialna	Kwota wypłacanych dodatków mieszkaniowych na 1 mieszkańca (zł)				
	2008	2009	2010	2011	2012
Zielonka	8,1	7,3	10,0	10,6	12,5
Ząbki	3,1	3,1	3,5	4,2	5,0
Wołomin	19,8	22,7	23,5	24,0	26,5
Sulejówek	3,9	3,3	4,5	5,2	5,4
Marki	5,8	6,8	6,2	7,3	7,8
Kobyłka	4,1	3,9	4,3	4,5	5,1
Powiat wołomiński	7,5	8,2	8,7	9,2	10,2
G.m.w.m	32,5	30,8	32,3	32,9	36,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ludność w Zielonce charakteryzuje się **wysokim poziomem aktywności ekonomicznej**. Pod względem liczby pracujących w głównym miejscu pracy przypadających na 1000 mieszkańców, Miasto uplasowało się przed wszystkimi gminami sąsiednimi oraz przed powiatem. Wyższą wartość tego wskaźnika można odnotować tylko w grupie gmin miejskich województwa. (Tab. 21)

Tabela 21. Pracujący w głównym miejscu pracy na 1000 mieszkańców w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2008-2012)

Jednostka terytorialna	Pracujący w głównym miejscu pracy na 1000 mieszkańców (os.)				
	2008	2009	2010	2011	2012
Zielonka	205	219	219	214	219
Ząbki	164	149	149	150	140
Wołomin	199	188	189	182	189
Sulejówek	145	134	140	145	140
Marki	203	184	190	194	181
Kobyłka	126	121	127	128	126
Powiat wołomiński	159	152	155	155	155
G.m.w.m	263	261	260	259	259

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W Gminie Zielonka nie jest też mocno zarysowany problem bezrobocia. Stopa bezrobocia (mierzona stosunkiem liczby bezrobotnych do sumy liczby bezrobotnych i pracujących) jest w niej **najniższa** spośród wszystkich jednostek referencyjnych. **Relatywnie niski** jest również udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (lepiej pod tym względem wypadają Ząbki oraz Sulejówek). Niepokojąca może być obserwowana tendencja wzrostowa w tej dziedzinie. (Tab. 22 i 23)

Tabela 22. Stopa bezrobocia w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2009-2012)

Jednostka terytorialna	Stosunek liczby bezrobotnych do sumy liczby bezrobotnych i liczby osób pracujących			
	2009	2010	2011	2012
Zielonka	12,6	12,2	13,0	15,1
Ząbki	14,3	15,0	15,2	18,9
Wołomin	19,3	19,9	20,6	23,4
Sulejówek	12,4	13,9	7,0	17,1
Marki	13,5	13,9	15,9	19,2
Kobyłka	26,3	25,1	25,1	27,9
Powiat wołomiński	20,9	21,2	21,7	24,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 23. Liczba bezrobotnych na 1000 osób w wieku produkcyjnym w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2009-2013)

Jednostka terytorialna	Bezrobotni na 1000 osób w wieku produkcyjnym (os.)					
	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika 2009=100
Zielonka	51,2	49,7	52,7	64,3	71,8	140,1
Ząbki	38,1	40,4	41,9	50,7	56,5	148,5
Wołomin	69,9	72,5	73,7	90,1	97,2	139,0
Sulejówek	28,9	29,7	35,6	46,0	48,7	168,9
Marki	43,9	47,5	57,0	67,1	72,4	164,8
Kobyłka	66,1	65,7	65,9	75,7	85,6	129,4
Powiat wołomiński	62,1	65,3	67,1	80,6	88,8	142,9
G.m.w.m	86,4	89,3	91,0	99,3	102,5	118,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.3. Dostępność i jakość infrastruktury społecznej

3.3.1. Edukacja

W Zielonce funkcjonują placówki oświatowe publiczne i niepubliczne. Gmina jest organem prowadzącym dla 3 przedszkoli, 3 szkół podstawowych oraz 1 gimnazjum. Starostwo powiatowe jest organem prowadzącym dla Zespołu Szkół im. Prezydenta Ignacego Mościckiego, w którym znajduje się technikum i liceum ogólnokształcące. W ramach szkolnictwa niepublicznego działa szkoła podstawowa i gimnazjum prowadzone przez Fundację Wychowanie przez Sztukę.

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE ORAZ GIMNAZJALNE⁵

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bolesława Prusa ul. Staszica 56

Liczba miejsc w szkole: 400

Liczba uczniów: 374: 308 (SP) + 66 („0”)

Struktura zatrudnienia: kadra nauczycielska – 36 osób;

Zajęcia dodatkowe finansowane przez Gminę: 12 godz./ tyg.

Nauczane języki obce: angielski i niemiecki

Pracownie informatyczne: dwie pracownie komputerowe oraz Centrum Multimedialne w bibliotece szkolnej, łącznie w pracowniach znajdują się 24 stanowiska uczniowskie, oraz 2 stanowiska nauczycielskie. W Multimedialnym Centrum Informacji znajdują się: 4 komputery, sieciowa drukarka laserowa, skaner. Dopełnieniem powyższego wyposażenia jest 5 rzutników multimedialnych, 3 laptopy i 3 tablice multimedialne. Wszystkie komputery są połączone w sieć i mają dostęp do Internetu.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna: boisko o powierzchni asfaltowej (piłka ręczna, koszykówka), bieżnia okrężna (nawierzchnia piaskowo-gliniasta), sala gimnastyczna o powierzchni 153m².

⁵ Opracowanie własne na podstawie danych publicznych i niepublicznych placówek oświatowych

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Mikołaja Kopernika, ul. Powstańców 3

Liczba miejsc w szkole: 654

Liczba uczniów: 651

Struktura zatrudnienia: kadra nauczycielska – 54 osób;

Zajęcia dodatkowe finansowane przez Gminę: 16,5 godz./ tyg.

Nauczane języki obce: angielski i niemiecki

Pracownie informatyczne: dwie pracownie informatyczne

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna: dwa place zabaw dla najmłodszych uczniów (od 2012 r.), 3 sale gimnastyczne (od 2010r.) oraz 2 boiska (w tym jedno „piaszczyste”).

Szkoła Podstawowa nr 3 im. Janusza Korczaka, ul. Wilsona 34/36

Liczba miejsc w szkole: 285

Liczba uczniów: 422: 372 (SP) + 50 („0”)

Struktura zatrudnienia: kadra nauczycielska – 50 osób;

Zajęcia dodatkowe finansowane przez Gminę: 12 godz./tyg.

Nauczane języki obce: angielski

Pracownie informatyczne: jedna pracownia informatyczna (15 stanowisk uczniowskich, komputer nauczyciela i serwer szkolny)

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna: sala gimnastyczna o powierzchni 12 x 24 m, boisko do piłki nożnej o sztucznej nawierzchni, bieżnia, skocznia w dal, kompleks boisk: do piłki ręcznej, koszykówki i siatkówki, place zabaw dla dzieci (m.in. zrealizowany w ramach programu „Radosna szkoła”).

Szkoła Aktywności Twórczej, Niepubliczna Szkoła Podstawowa nr 48, ul. Krzywa 10

Liczba miejsc w szkole: 120

Liczba uczniów: 93

Struktura zatrudnienia: kadra nauczycielska – 26 osób;

Zajęcia dodatkowe finansowane przez Gminę: brak

Nauczane języki obce: angielski i niemiecki

Pracownie informatyczne: jedna pracownia na 14 stanowisk

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna: plac zabaw, sala gimnastyczna i boisko ze sztuczną nawierzchnią.

Miejskie Gimnazjum im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego, ul. Łukasińskiego 1/3

Liczba miejsc w szkole: 700

Liczba uczniów: 580

Struktura zatrudnienia: kadra nauczycielska – 62 osoby;

Zajęcia dodatkowe finansowane przez Gminę: 34,5 godz./tyg.

Nauczane języki obce: angielski i niemiecki

Pracownie informatyczne: dwie klimatyzowane pracownie informatyczne

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna: hala sportowa z płytą boiska o wymiarach 44,60x25,00 m podzieloną na trzy boiska i widownię na 526 miejsc, sala do aerobiku, sala do tenisa stołowego, kompleks trzech boisk i kort tenisowy, sala widowiskowa na 230 miejsc, wyposażona w profesjonalnie nagłośnienie i iluminację.

Szkoła Aktywności Twórczej, Niepubliczne Gimnazjum nr 48, ul. Krzywa 10 – od 2 lat szkoła nie prowadzi naboru do gimnazjum.

SZKOLNICTWO PONADGIMNAZJALNE

Zespół Szkół im. Prezydenta Ignacego Mościckiego, ul. Inżynierska 1 (technikum, liceum)

Liczba miejsc w szkole: 800

Liczba uczniów: 470

Struktura zatrudnienia: kadra nauczycielska – 51 osób;

Zajęcia dodatkowe finansowane przez organ prowadzący: zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze

Nauczane języki obce: angielski, niemiecki, hiszpański (liceum); angielski, niemiecki (technikum)

Pracownie informatyczne: 4

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna: kompleks boisk ze sztuczną nawierzchnią – Orlik 2012.

Oferta edukacyjna:

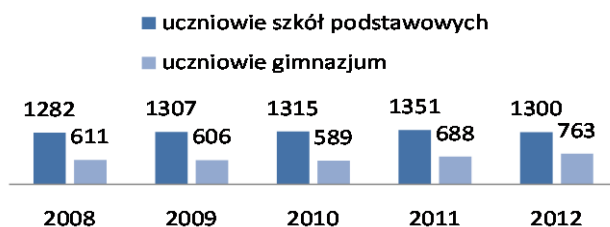
TECHNIKUM	LICEUM
TECHNIK TELEINFORMATYK TECHNIK ELEKTRONIK TECHNIK ELEKTRYK TECHNIK URZĄDZEŃ I SYSTEMÓW ENERGETYKI ODNAWIALNEJ TECHNIK CYFROWYCH PROCESÓW GRAFICZNYCH TECHNIK HOTELARSTWA	KLASA HUMANISTYCZNA KLASA KOSMETYCZNA

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Szkół im. Prezydenta Ignacego Mościckiego w Zielonce

Infrastruktura edukacyjna w Zielonce jest **dobrze dostosowana** do liczby uczniów. Średnio na jeden oddział w szkole podstawowej w 2012 r. przypadało 22 uczniów (przy 21 średnio w powiecie i gminach miejskich województwa), natomiast w gimnazjum na jeden oddział przypadało 21 uczniów (podczas gdy wskaźnik ten dla powiatu i gmin miejskich województwa kształtował się na poziomie 22 uczniów) [BDL GUS 2012].

Zmiana liczby uczniów w miejskich placówkach edukacyjnych **nie wykazuje wyraźnej tendencji**. W szkołach podstawowych wartość tego wskaźnika w okresie 2008-2011 wahała się z roku na rok średnio o 2%. Bardziej znacząca zmiana – spadek o 6,5% w porównaniu z rokiem poprzedzającym, miał miejsce w 2012 roku. W przypadku gimnazjum, po okresie spadku w latach 2008-2010, w 2011 roku nastąpił bardzo wysoki przyrost liczby uczniów, aż o 16,8%. Tendencja wzrostowa utrzymała się też w roku 2012. (Rys. 9)

Rysunek 9. Liczba uczniów w szkołach w Zielonce (2008 - 2012)

Rok	Dynamika zmian liczby uczniów rok poprzedzający=100	
	Uczniowie szkół podstawowych	Uczniowie gimnazjum
2008	-	-
2009	102,0	99,2
2010	100,6	97,2
2011	102,7	116,8
2012	96,2	110,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

We wszystkich szkołach podstawowych w Zielonce naucza się języka angielskiego, dodatkowo w SP1 i SP2 i NSP 48 – języka niemieckiego. W publicznym gimnazjum językiem obcym, którego możliwością nauki objęci są gimnazjaliści, jest prócz angielskiego, również niemiecki. Poziom wyposażenia pracowni komputerowych miejskich placówek oświatowych można ocenić jako **bardzo dobry**. Zarówno w gminnych szkołach podstawowych, jak i gimnazjum na jeden komputer z dostępem do Internetu przypada średnio 11 uczniów. Dla szkół podstawowych jest to wartość najniższa spośród porównywanych jednostek. Wynik dla gimnazjum wypada nieco gorzej, jest on wyższy niż średnio w powiecie oraz gminach: Ząbki, Wołomin i Marki. (Tab. 24)

Tabela 24. Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów (2012)

Jednostka terytorialna	Szkoły podstawowe	Gimnazja
Zielonka	11	11
Ząbki	13	6
Wołomin	11	9
Sulejówek	14	26
Marki	14	6
Kobyłka	16	15
Powiat wołomiński	12	9
G.m.w.m.	15	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Za mocną stronę szkół w Zielonce można uznać także ich wyposażenie w zakresie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Oprócz godzin finansowanych bezpośrednio przez Gminę Zielonka, zajęcia wyrównawcze i dodatkowe w zielonkowskich szkołach, w latach 2010-2014, realizowane były również w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:

- W latach 2010-2012 realizowany był projekt na rzecz uczniów Gimnazjum Miejskiego;
- W latach 2011-2013 realizowane były 2 projekty na rzecz uczniów szkół podstawowych w Zielonce – projekt dla klas I-III oraz projekt dla klas IV-VI;
- W roku szkolnym 2013/2014 realizowany był kolejny projekt dla uczniów klas I-III szkół podstawowych.

WYNIKI SPRAWDZIANÓW I EGZAMINÓW GIMNAZJALNYCH

Standard nauczania dzieci i młodzieży jest niewątpliwym atutem Zielonki. Osiągnięcia edukacyjne uczniów odzwierciedlają corocznie egzaminy zewnętrzne przeprowadzane na zakończenie wszystkich etapów edukacyjnych, tj. klas szóstych w szkołach podstawowych oraz klas trzecich w gimnazjach.

W roku 2012 najlepszymi wynikami ze sprawdzianu kończącego edukację na poziomie podstawowym mogli poszczycić się uczniowie Niepublicznej Szkoły Podstawowej nr 48, którzy uzyskali średni wynik na poziomie 31,7 punktów (na 40 możliwych) (tab. 25). Warto odnotować, że był to nie tylko najlepszy rezultat w Mieście, ale również w skali całego powiatu wołomińskiego.

Tabela 25. Średni wynik ze „sprawdzianu szóstoklasisty” w szkołach podstawowych w Zielonce (2010-2012)

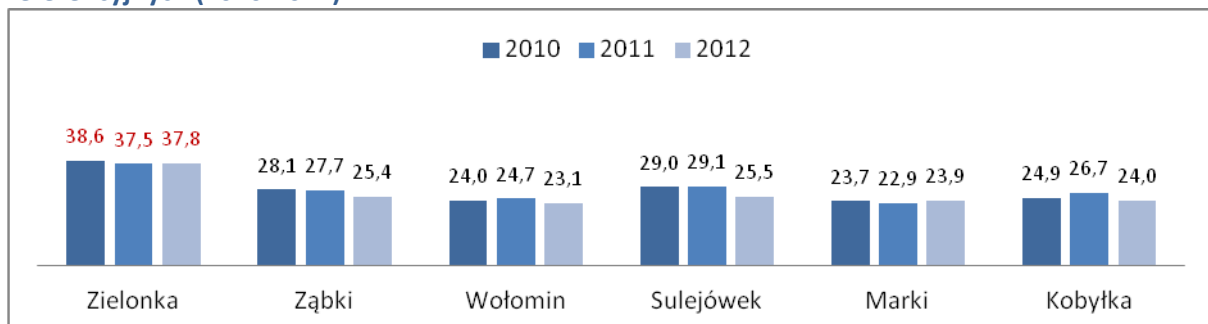
	2010	2011	2012
SP1	26,9	25,1	25,1
SP2	29,4	25,3	24,0
SP3	26,4	29,6	27,2
NSP 48	33,0	32,4	31,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z publicznych i niepublicznych placówek oświatowych w Zielonce

Pod względem badanej cechy Zielonka prezentuje się bardzo korzystnie na tle gmin sąsiednich. W 2012 r. w Mieście odnotowano najwyższą wartość analizowanego wskaźnika spośród pozostałych branych pod uwagę jednostek, wynoszącą 37,8 punktów. Rezultat ten, wypada również bardzo dobrze w porównaniu do średniej dla Polski (22,8 pkt.) i województwa mazowieckiego (23,9 pkt.).

Analiza danych z rysunku 10. wskazuje równocześnie na negatywny trend, jakim jest obniżanie się średniego wyniku z omawianego sprawdzianu. Należy jednak podkreślić, iż spadki te są relatywnie niewielkie, a podobne zjawisko notowane jest w skali całego kraju.

Rysunek 10. Średni wynik ze „sprawdzianu szóstoklasisty” w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2010-2012)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE

O wysokim poziomie nauczania w Zielonce świadczą także wyniki egzaminu gimnazjalnego. W odniesieniu do jego części humanistycznej (jęz. polski, historia), gimnazjaliści z terenu Miasta, w 2013 r. osiągnęli jedne z najwyższych rezultatów spośród analizowanych gmin – odpowiednio 68,8% i 63,6%, ustępując pod tym względem tylko uczniom z Sulejówka (72,4%, 67,0%) i (nieznacznie) z Kobyłki (67,1%, 66,4%). W porównaniu do wartości wskaźników dla przedmiotów humanistycznych, wynik z części matematyczno-przyrodniczej egzaminu (matematyka, przyroda) był znacznie gorszy – odpowiednio 55,9% i 65,1%, ale nawet on lokował Gminę Zielonka w ścisłej czołówce jednostek (lepsze rezultaty ponownie osiągnęli uczniowie z Sulejówka) (tab. 26). Warto odnotować, iż znaczne zróżnicowanie wyników między obiema częściami egzaminu gimnazjalnego, jest zjawiskiem właściwym dla obszaru całej Polski.

Tabela 26. Średnie wyniki z egzaminu na zakończenie gimnazjum w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2013)⁶

Jednostka terytorialna	Część humanistyczna		Część matematyczno-przyrodnicza	
	Jęz. polski	Historia	Matematyka	Przyroda
Zielonka	68,8%	63,6%	55,9%	65,1%
Ząbki	63,7%	57,4%	43,4%	59,0%
Wołomin	65,4%	59,5%	48,4%	60,9%
Sulejówek	72,4%	67,0%	56,3%	66,3%
Marki	63,4%	59,7%	48,7%	55,8%
Kobyłka	67,1%	66,4%	53,9%	62,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE

Średnie wyniki z egzaminu końcowego, uzyskane w ostatnich latach przez uczniów poszczególnych szkół gimnazjalnych w Zielonce, przedstawia tabela 27. Zmiana formuły tego egzaminu, która miała miejsce w roku 2012, utrudnia jednak porównywanie wartości wskaźników w ujęciu dynamicznym.

Tabela 27. Średni wynik z egzaminu na zakończenie gimnazjum w Zielonce (2009-2013)

Miejskie Gimnazjum im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Zielonce		2009	2010	2011	2012	2013
Część humanistyczna	j. polski	32,34 pkt	31,56 pkt	29,07 pkt	71,8%	68,8%
	historia				66,2%	63,6%
Część matematyczno-przyrodnicza	matematyka	26,98 pkt	26,04 pkt	25,25 pkt	51,6%	55,9%
	przyroda				51,4%	65,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Gimnazjum im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Zielonce

EDUKACYJNA WARTOŚĆ DODANA

Przeprowadzane w sposób jednolity w skali kraju egzaminy szkolne pełnią wiele funkcji: wyznaczają stopień spełniania przez uczniów wymagań programowych, pomagają w ewaluacji pracy placówek oświatowych oraz pozwalają na monitorowanie procesów edukacyjnych. Rodzice często traktują publikowane w prasie rankingi szkół (oparte na średnich wynikach egzaminów końcowych), jako główne źródło informacji o pracy szkoły i kryterium wyboru placówki dalszego kształcenia dla swojego dziecka. **Jednak obraz nauczania szkolnego widziany tylko przez pryzmat wyników końcowych nauczania jest dalece niepełny. Równie ważny, a nawet ważniejszy jest postęp, jaki robią uczniowie przez kilka lat nauki w danej placówce.**

Metoda Edukacyjnej Wartości Dodanej to zestaw technik statystycznych pozwalających zmierzyć wkład szkoły w wyniki nauczania. By można ją zastosować, potrzebne są wyniki na początku nauki w danej placówce i na jej zakończenie (dla gimnazjów sprawdzian w klasie VI szkoły podstawowej jako miara na wejściu, egzamin gimnazjalny jako miara na wyjściu). **Wynik egzaminacyjny i wskaźnik EWD to miary komplementarne, łącznie dają pełniejszą**

⁶ W przypadku gdy w mieście jest więcej niż jedno gimnazjum podana wartość jest średnią z wyników osiągniętych w poszczególnych szkołach.

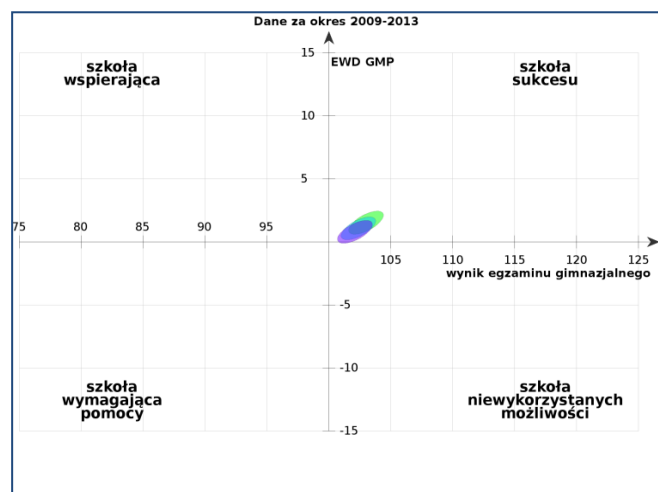
informację o szkole. Konsekwencją uwzględnienia zarówno wyniku egzaminacyjnego jak i wskaźnika EWD jest sposób pokazywania wyniku szkoły – pozycja szkoły prezentowana jest w układzie współrzędnych. Oś pozioma oznacza średni trzyletni wynik egzaminacyjny szkoły, a oś pionowa symbolizuje trzyletnią EWD szkoły. Opis położenia elipsy (szkoły) w układzie współrzędnych (wynik egzaminu, EWD) może ułatwić wyróżnienie pięciu punktów odniesienia:

- **Szkoły neutralne** – szkoły, w których notuje się zarówno średni w skali kraju poziom wyników egzaminacyjnych, jak i przeciętną efektywność.
- **Szkoły sukcesu** – szkoły o wysokich wynikach egzaminacyjnych i wysokiej efektywności nauczania.
- **Szkoły wspierające** – szkoły o niskich wynikach egzaminacyjnych, ale wysokiej efektywności.
- **Szkoły wymagające pomocy** – szkoły o niskich wynikach egzaminacyjnych i niskiej efektywności nauczania.
- **Szkoły niewykorzystanych możliwości** – szkoły o wysokich wynikach egzaminacyjnych oraz niskiej efektywności nauczania. [opracowanie na podstawie www.ewd.edu.pl]

Zespół badawczy Instytutu Badań Edukacyjnych realizujący projekt „Badania dotyczące rozwoju metodologii szacowania wskaźnika edukacyjnej wartości dodanej (EWD)” udostępnia od 2009 r. trzyletnie wskaźniki egzaminacyjne dla gimnazjów. Poniżej znajduje się syntetyczna, graficzna charakterystyka **Miejskiego Gimnazjum w Zielonce**, ze względu na wyniki egzaminacyjne oraz efektywność nauczania w trzech okresach: 2009-2011, 2010-2012 i 2011-2013.

Część humanistyczna

1. Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2011-2013**.
 Liczba zdających, których wyniki uwzględniono w analizie: **553**.
2. Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2010-2012**.
 Liczba zdających, których wyniki uwzględniono w analizie: **559**.
3. Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2009-2011**.
 Liczba zdających, których wyniki uwzględniono w analizie: **559**.

Źródło: www.ewd.edu.pl

Część matematyczno-przyrodnicza

Wskaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2011-2013**.

Liczba zdających, których wyniki uwzględniono w analizie: **553**.

1.

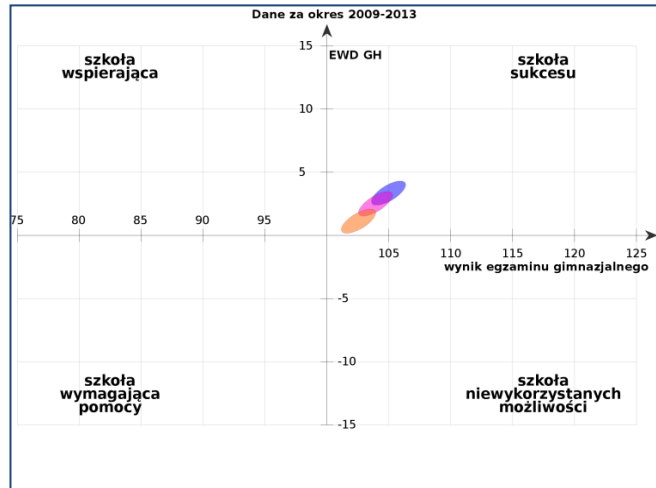
skaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2010-2012**.

Liczba zdających, których wyniki uwzględniono w analizie: **559**.

2.

skaźniki obliczone na podstawie danych egzaminacyjnych z lat **2009-2011**.

Liczba zdających, których wyniki uwzględniono w analizie: **559**.

Źródło: www.ewd.edu.pl

Na podstawie pozycji elips, [Miejskie Gimnazjum w Zielonce](#), można zaliczyć do grupy „[szkół sukcesu](#)”, w których osiągnęte są równocześnie: wysokie wyniki egzaminacyjne i wysokie wskaźniki efektywności nauczania (EWD). Co istotne, gimnazjum wraz z upływem lat **polepsza swoją pozycję**, na co wskazują rosnące wartości obu zmiennych, zarówno w części humanistycznej jak i matematyczno-przyrodniczej omawianego egzaminu. Świadczy to o **dobrej pracy szkoły**, w której nauczyciele potrafią nie tylko wykorzystać wysoki potencjał edukacyjny swoich uzdolnionych uczniów i rozwinąć ich talenty, ale również zmobilizować uczniów słabych do wysiłku i osiągnięcia sukcesu na ich miarę.

Na podstawie powyższych wykresów można także odnotować, że efektywność nauczania w szkole rośnie szybciej dla przedmiotów składających się na część humanistyczną egzaminu gimnazjalnego.

PRZEDSZKOLA

Ważnym elementem infrastruktury społecznej na terenie Zielonki jest 8 placówek przedszkolnych (6 przedszkoli i 4 punkty przedszkolne), z których 3 przedszkola prowadzone są przez Miasto, a 5 placówek ma charakter niepubliczny. Przy liczbie 634 miejsc uczęszcza do nich 577 dzieci, co wskazuje na ich niepełne wykorzystanie. Istnienie wolnych miejsc w placówkach dobrze rokuje w kontekście prognozowanego wzrostu liczby ludności w Mieście. Średnia wielkość oddziału przedszkolnego wynosi 23 os. Pod tym względem Zielonka prezentuje się gorzej niż Ząbki (20) i Marki (21). (Tab. 28)

Uzupełnieniem tej siatki obiektów są oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, do których uczęszcza 183 dzieci.

Tabela 28. Wychowanie przedszkolne w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2012)

Jednostka terytorialna	Wychowanie przedszkolne w roku 2012				
	Oddziały	Miejsca	Dzieci	Średnia wielkość oddziału	Liczba wolnych miejsc (jako % wszystkich)
Zielonka	28	634	577	23	57 (9,0%)
Ząbki	84	1713	1533	20	180 (10,5%)
Wołomin	65	1506	1413	23	93 (6,2%)
Sulejówek	21	485	445	23	40 (8,2%)
Marki	52	1073	937	21	136 (12,7%)
Kobyłka	32	973	648	30	325 (33,4%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Według zaleceń Komisji Europejskiej do 2020 roku w krajach Unii Europejskiej do przedszkoli ma pójść 95% dzieci. Zielonka jako jedyna spośród porównywanych gmin osiąga oscylujący wokół tej wartości wynik. W latach 2008-2012 do przedszkoli w Mieście uczęszczało niemal każde dziecko w wieku 3-6 lat, a w 2009 roku odsetek ten przekroczył 100% (!). (Tab. 29)

Tabela 29. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2008-2012)

Jednostka terytorialna	Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (%)				
	2008	2009	2010	2011	2012
Zielonka	91,8	101,6	92,9	91,3	98,0
Ząbki	98,9	90,2	84,8	82,5	82,8
Wołomin	51,7	56,7	71,7	76,4	71,6
Sulejówek	76,6	69,6	64,2	80,4	82,8
Marki	77,0	80,7	76,7	70,4	76,2
Kobyłka	62,3	76,3	69,4	69,4	70,0
Powiat wołomiński	65,7	71,5	71,0	73,6	74,0
G. m. w. m.	72,6	75,5	78,8	83,0	83,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W związku z powyższym, można uznać, że **dostępność usług przedszkolnych w Zielonce znajduje się na dobrym poziomie** i pozytywnie wyróżnia ją spośród pozostałych analizowanych jednostek. Jest to kolejny bardzo istotny atut Gminy Zielonka, bowiem tego rodzaju placówki, obok oczywistej funkcji wychowawczo-edukacyjnej (przygotowanie dziecka do edukacji szkolnej), są także warunkiem realizacji aspiracji zawodowych jego rodziców. Ujmując to szerzej – przedszkola i punkty przedszkolne są ważnym elementem wpływającym na rozwój społeczny i gospodarczy gminy.

3.3.2. Opieka zdrowotna i socjalna

Na terenie Miasta funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce, który świadczy usługi medyczne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, specjalistyki ambulatoryjnej, rehabilitacji medycznej (w tym rehabilitacji neurologicznej

dzieci), stomatologii, medycyny pracy, promocji zdrowia oraz diagnostyki. Poniższa tabela zawiera zestawienie mocnych i słabych stron placówki wymienionych w sprawozdaniu z jej działalności za rok 2013.

Tabela 30. Mocne i słabe strony Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Zielonce (2013)

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba poradni specjalistycznych świadczących usługi bezpłatne dla pacjenta, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • <u>jedyne</u> w powiecie wołomińskim: chorób naczyń, chorób metabolicznych (zapewniająca również konsultację dietetyka), reumatologii, chirurgii dzieci, logopedyczna; • <u>nieliczne</u> w powiecie: neurologii dzieci, alergologii dzieci, gruźlicy i chorób płuc, medycyny sportowej; 2. Różnorodność udzielanych świadczeń (m.in stomatologia, rehabilitacja); 3. Rodzaje dostępnej diagnostyki (RTG, EEG, HOLLTER, Echo serca, laboratoryjna); 4. Posiadana baza sprzętu do leczenia, rehabilitacji i diagnozowania, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • <u>jedyne</u> w powiecie: aparat do masażu limfatycznego, aparat do kriokoagulacji, kabina do prowadzenia diagnostyki badania poziomu słuchu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak odpowiedniej liczby lekarzy pediatrów; 2. Niewystarczająca powierzchnia pod działalność podstawową; 3. Brak odpowiedniej powierzchni parkingowej w stosunku do liczby parkowanych samochodów; 4. Wymagająca modernizacji infrastruktura centralnego ogrzewania.

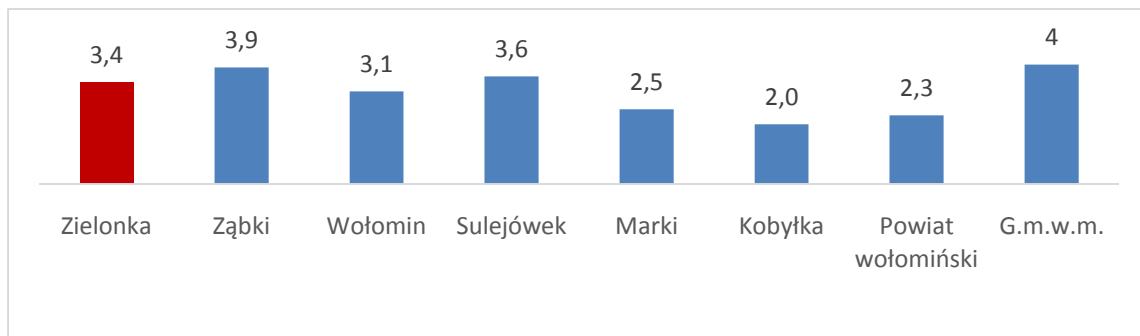
Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Miejskiego Ośrodka Zdrowia w Zielonce za okres 01.01.2013-31.12.2013

Ofertę Miasta w zakresie opieki zdrowotnej uzupełniają placówki niepubliczne:

- Centrum Multi-Medica Sp.z o.o. (poz i świadczenia specjalistyczne),
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lecznica Stomatologiczna AMOLAR s.c.,
- Lecznica „ABIDENTCOM” Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (poz i świadczenia specjalistyczne).

Na terenie Zielonki działa też 6 aptek, przy czym najbliższe apteki całodobowe zlokalizowane są w Ząbkach i Wołominie. Przeliczając na 10 000 mieszkańców, liczba tego rodzaju placówek w Mieście nie należy do najwyższych (liderem kategorii jest grupa gmin miejskich województwa), ale jest większa niż przeciętnie w powiecie i gminach: Wołomin, Marki oraz Kobyłka. (Rys. 11)

Rysunek 11. Apteki i punkty apteczne na 10.000 mieszkańców (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gminne zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce, będący gminną jednostką organizacyjną.

Ośrodek pomaga potrzebującym w różny sposób, w tym między innymi: organizuje usługi opiekuńcze dla osób starszych i samotnych, organizuje poradnictwo prawne i psychologiczne, pomaga w staraniach o dom pomocy społecznej, prowadzi Klub Osób Niepełnosprawnych „Muminki” oraz udziela pomocy finansowej (m.in. zasiłek stały, zasiłek celowy, zasiłek okresowy) i rzeczowej (sprawienie pogrzebu, dożywianie). W tabeli poniżej znajduje się zestawienie liczby rodzin objętych poszczególnymi rodzajami pomocy oraz kwoty wypłacanych świadczeń w latach 2009-2013.

Tabela 31. Liczba rodzin objętych poszczególnymi rodzajami pomocy oraz kwoty świadczeń (2009-2013)

RODZAJ POMOCY		2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika 2009=100
Zasiłki stałe	Rodziny	80	89	100	104	114	142,5
	Kwota	284 333,00	328 277,00	359 786,00	399 125,00	518 684,00	182,4
Zasiłki okresowe	Rodziny	38	26	26	22	17	44,7
	Kwota	17 422,00	14 906,00	11 215,00	10 353,00	9 528,00	54,7
Posiłek	Rodziny	51	69	85	95	95	186,3
	Kwota	101 193,00	110 523,00	116 454,00	121 772,00	137 149,00	135,5
Usługi opiekuńcze	Rodziny	19	30	23	21	24	126,3
	Kwota	91 072,00	102 934,00	97 295,00	95 486,00	93 373,00	102,5
Zasiłki celowe	Rodziny	267	291	297	262	257	96,3
	Kwota	205 758,00	232 728,00	203 643,00	172 089,00	162 991,00	79,2
Praca socjalna	Rodziny	261	271	278	341	328	125,7
	Kwota	-	-	-	-	-	-
Pogrzeb	Rodziny	4	2	4	1	2	50,0
	Kwota	7 563,00	3 580	8 700	1 902,00	5 598,00	74,0
DPSy	Rodziny	12	10	13	14	14	116,7
	Kwota	206 869,00	187 700	297 052	302 618,00	279 594	135,2
Zdarzenie losowe	Rodziny	-	1	2	-	-	-
	Kwota	-	1 500	3 162	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce

Analiza powyższych danych wskazuje, że najwyższa kwota świadczeń wypłacana jest w ramach zasiłków stałych. Liczba rodzin (jak i kwota świadczeń) objętych tego rodzaju pomocą w latach 2009-2013 **znacząco wzrosła**. Tendencję wzrostową można również zaobserwować w zakresie dożywiania, DPS-ów oraz usług opiekuńczych. Równocześnie, w Gminie Zielonka **coraz mniej** osób korzysta z zasiłków okresowych oraz zasiłków celowych.

W 2009 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce zrealizował projekt p.t.: „Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu rodzin znajdujących się w kryzysie – poprzez zapewnienie wsparcia rodzinom i dzieciom”. Celem głównym projektu było podjęcie działań w obszarze przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji. Działania (skierowane zarówno do dzieci jak i rodziców) zmierzały do wzmocnienia więzi rodzinnej, ugruntowania zdrowych relacji, aktywizacji zawodowej i wypracowania warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dziecka oraz właściwemu funkcjonowaniu rodzin w środowisku. Zadania te były realizowane w świetlicy wsparcia dziennego, która została otwarta we wrześniu 2009 r. Pomieszczenia, w których mieści się świetlica zostały wyremontowane i wyposażone w niezbędne sprzęty ze środków Gminy Zielonka. Sprzęt komputerowy został zakupiony ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wsparcie w ramach pomocy społecznej na terenie Zielonki świadczą także:

- Dom Samotnej Matki prowadzony przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej,
- Dom Pomocy Społecznej,
- Ośrodek interwencji kryzysowej,
- Rodziny zastępcze,
- Świetlice środowiskowe.

3.3.3. Kultura

Aktywność kulturalna mieszkańców jest uznawana za ważny czynnik rozwoju gminy. Uważa się, iż sprzyja ona integracji gminnej społeczności oraz jest istotnym elementem tworzenia lokalnego społeczeństwa obywatelskiego. Głównym organizatorem życia kulturalnego w Zielonce jest Ośrodek Kultury i Sportu. W 2013 r. działały w nim następujące sekcje i kluby:

Tabela 32. Sekcje i kluby Ośrodka Sportu i Rekreacji w Zielonce

SEKCJA	CHARAKTERYSTYKA
Sekcja ceramiki artystycznej	Zajęcia ceramiki odbywają się w 10 grupach dziecięcych, 3 grupach młodzieżowych i w 2 grupach dorosłych. Średnio w zajęciach uczestniczy 100 osób tygodniowo.
Sekcja plastyki i malarstwa dla dzieci	Zajęcia odbywają się w jednej grupie. Średnio w jednych, cotygodniowych zajęciach uczestniczy 8 dzieci.
Sekcja wokalna	Zajęcia wokalne odbywają się w dwóch grupach raz w tygodniu. Średnio w zajęciach uczestniczy 11 osób.
Studio teatralne „Łoża szyderców”	Grupa młodzieży biorąca udział w zajęciach to uczniowie szkół średnich i starsi w liczbie średnio 11 osób w roku szkolnym.
Sekcja pianina	W ramach zajęć prowadzone są zajęcia indywidualne nauki gry na pianinie. Uczestnicy zróżnicowani wiekowo od dzieci w wieku 6 lat do młodzieży starszej. Średnio miesięcznie w zajęciach uczestniczy 27 osób.

Sekcja gitary	W ramach zajęć prowadzone są zajęcia indywidualne nauki gry na gitarze. Uczestnikami zajęć są dzieci, młodzież i dorośli. Średnio miesięcznie w zajęciach uczestniczą 33 osoby.
Uniwersytet Trzeciego Wieku	W ramach UTW prowadzone były cotygodniowe wykłady stacjonarne i wyjazdowe. W wykładach UTW wzięło udział ok. 80 osób w skali roku. 75. Odbyło się 31 wykładów UTW.
Miejski Chór Męski im. Józefa Gromali	Chór zrzesza 26 panów, występował w czasie uroczystości miejskich, kościelnych oraz na przeglądach i konkursach.
Chór seniora	Chór zrzesza seniorów z terenu miasta w liczbie 25 osób.
Sekcja robotyki	Zajęcia odbywają się raz w tygodniu w dwóch grupach po 10 osób. Zajęcia dla dzieci w wieku 7-12 lat.
Sekcja muzyczno-rytmiczna dzieci	Zajęcia dla dzieci w wieku 3-5 lat ok. 8 osób.
Uniwersytet Dziecięcy (wykłady)	Uniwersytet Dziecięcy w Zielonce zainaugurował działalność 12 października 2013 roku. Słuchaczami są dzieci w wieku 7-12 lat – ok. 45 osób.
Malarstwo dla młodzieży i dorosłych	Zajęcia raz w tygodniu. Bierze w nich udział 7 osób.
Modelarnia lotnicza	Zajęcia w pracowni modelarni lotniczej odbywają się dwa razy w tygodniu, uczestniczy w nich średnio 8 osób. Są to chłopcy w wieku gimnazjalnym i starsi.
Modelarnia redukcyjna	Zajęcia w pracowni modelarni redukcyjnej odbywają się raz w tygodniu, uczestniczy w nich średnio 6 osób.
Zajęcia szachowe	Zajęcia dla dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjum, liczba uczestników wynosi ok. 20 osób. Spotkania odbywają się raz w tygodniu.
Aerobik	Zajęcia dla pań odbywające się dwa razy w tygodniu. Średnio miesięcznie w zajęciach uczestniczy 15 pań.
Gimnastyka	Zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu. W zajęciach bierze udział średnio w miesiącu 10 osób.
Kick-boxing	Zajęcia odbywają się trzy razy w tygodniu. Średnio w jednych zajęciach uczestniczy 8 osób.
Sala fitness	Nowoczesna sala do ćwiczeń fitness. Sala otwarta od poniedziałku do piątku od godz.16.00-22.00, w sobotę i niedzielę od godz.10.00-22.00. Średnio miesięcznie odbywa się ok. 230 treningów.
Zielonkowska Amatorska Liga Piłkarska (ZALP)	W rozgrywkach ZALP brały udział drużyny nie zrzeszone w PZPN. Rozgrywki odbywały się w dwóch rundach : wiosennej i jesiennej. W rozgrywkach wzięło udział: w rundzie wiosennej 18 drużyn, a w rundzie jesiennej 15 drużyn (ok.250 zawodników).
Klub Seniora – Przemysłowa	Spotkania w Klubie odbywały się w 2013 roku w każdy czwartek od godz. 18.00 z wyłączeniem wakacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OKiS w Zielonce

W tym samym roku Ośrodek był organizatorem lub współorganizatorem 22 wydarzeń kulturalnych, w tym 6 o randzie ponadlokalnej i 16 o zasięgu lokalnym – mających znaczenie dla integracji mieszkańców gminy i powiatu. Ich zestawienie wraz z liczbą uczestników zawiera tabela 33.

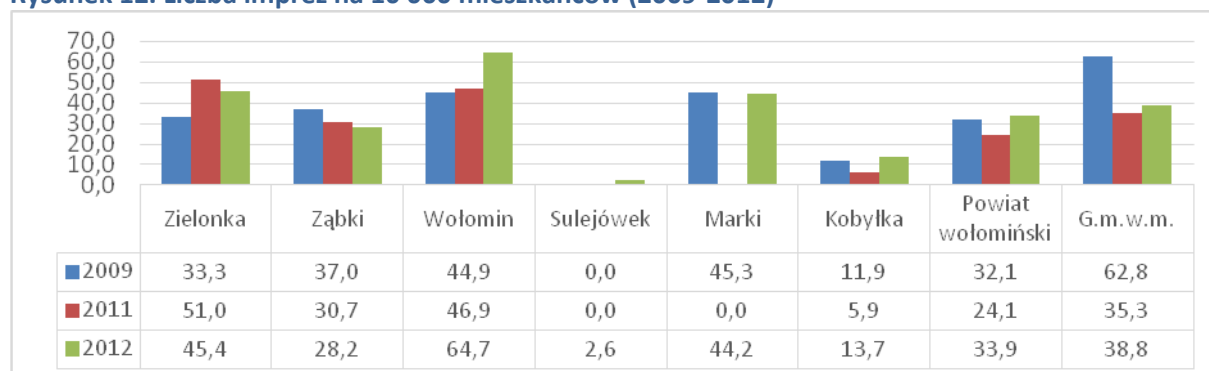
Tabela 33. Działalność Ośrodka Kultury i Sportu w Zielonce (2013)

Wydarzenia o randze ponadlokalnej
<ul style="list-style-type: none"> • Dzień Niepełnosprawnych Dzieci Mazowska- współorganizacja z Fundacją Roula Folreau (400 os.) • Festiwal „Rock Live”- współorganizacja z Zielonkowskim Forum Samorządowym (250 os.) • Festyn Rodzinny z okazji Dnia Dziecka „Ahoj przygodo!” (1000 os.) • Festyn – Rodzinne Dni Zielonki (1000 os.) • Festiwal Misyjny współorganizacja z Fundacją Roula Folreau (1000 os.) • Festiwal Teatrów Amatorskich –XVI Maraton teatralny (400 os.)
Wydarzenia o zasięgu lokalnym
<ul style="list-style-type: none"> • Koncert Noworoczny Oksana Malecka i Zespół „Zbrucz” z Tarnopola –współorganizacja (150 os.) • Recital fortepianowy- Julia Singalewicz (80 os.) • Akcja charytatywna „Bezpieczna Przystań”- współorganizacja z Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej (400 os.) • Koncert muzyki klasycznej (80 os.) • Koncert Pieśni Patriotycznej – w wykonaniu chórów szkolnych i Zespołu „BONO” – współorganizacja (200 os.) • Koncert Galowy Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego „A w piersiach święty żar” – wspomnienia z Powstania 1863 roku (600 os.) • Występ Orkiestry Reprezentacyjnej Komendy Stołecznej Policji w Warszawie (500 os.) • Koncert Fortepianowy Muzyki Polskiej zwieńczający obchody 93 rocznicy Bitwy Warszawskiej (300 os.) • Koncert New Live Music (muzyki chrześcijańskiej) współorganizacja z Fundacją Kolos (400 os.) • Koncert „Natalia Niemen Kameralna” (250 os.) • „Violin Show” – koncert Bogdana Kierejszy (250 os.) • Audycja Muzyczna sekcji OKiS (pianino, gitara, wokół) dwa spotkania w roku (300 os.) • Spektakl teatralny „A’la Susi” w wykonaniu Łoży Szyderców (sekcja OKiS) (230 os.) • Zajęcia w czasie ferii zimowych i w okresie wakacji letnich dla dzieci i młodzieży (śr. Dziennie 45 os.) • Cykl comiesięcznych spotkań dla dzieci – Spotkania z teatrem(9 spotkań po ok 200 os.) • Cykl comiesięcznych spotkań podróżnikami- Spotkania z podróżą (8 spotkań po ok 80 os.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OKiS w Zielonce

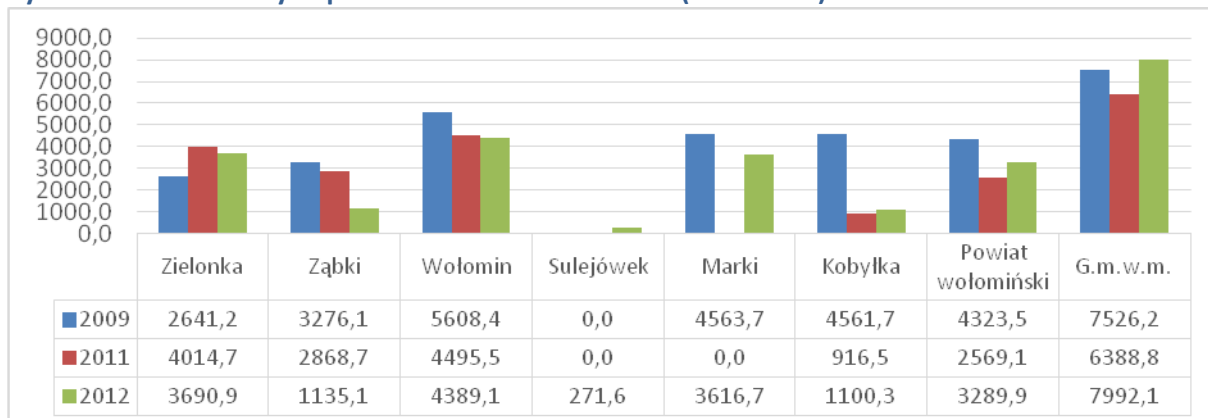
Biorąc pod uwagę dane statystyczne dotyczące liczby wydarzeń organizowanych w Gminie oraz liczby ich uczestników w przeliczeniu na 10 tys. Mieszkańców, należy stwierdzić, że Zielonka odznacza się **prężną działalnością kulturalną**. Większą liczbę imprez w 2012 r. zanotowano tylko w Wołominie. Zielonkowskie wydarzenia kulturalne wzbudziły też relatywnie duże zainteresowanie – większą liczbę uczestników można było zaobserwować tylko w grupie gmin miejskich województwa i w Wołominie. (Rys. 12 i 13)

Rysunek 12. Liczba imprez na 10 000 mieszkańców (2009-2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

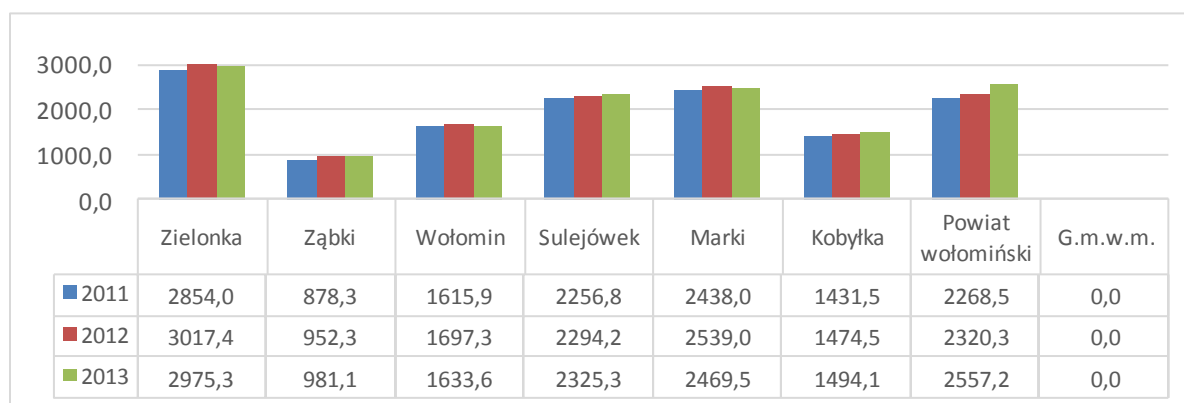
Rysunek 13. Uczestnicy imprez na 10 000 mieszkańców (2009-2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

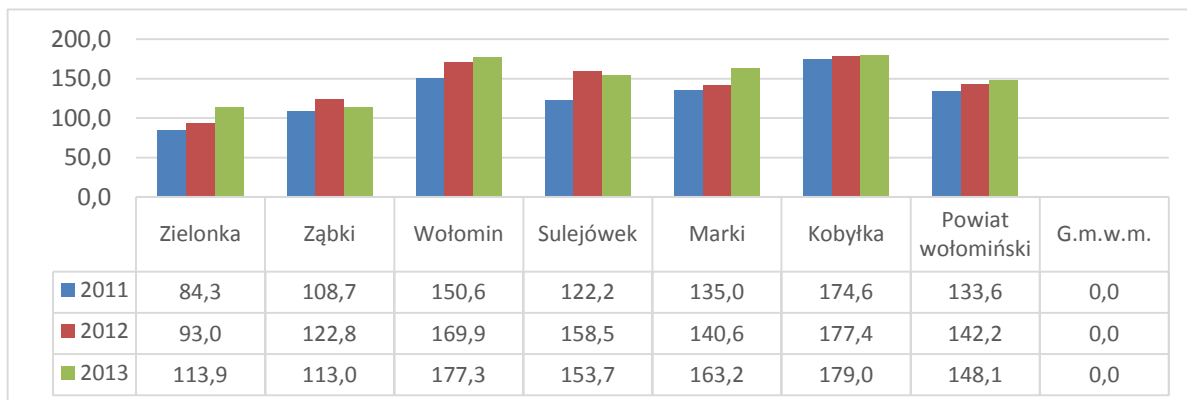
Potrzeby lokalne i ponadlokalne („Biblioteka służy zaspokajaniu i rozwijaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu i rozwojowi kultury wśród mieszkańców Miasta Zielonka oraz mieszkańców z pobliskich miejscowości położonych w okolicy Miasta Zielonka” – paragraf 5 Statutu MBP) w zakresie czytelnictwa zaspokajają Miejska Biblioteka Publiczna, w skład której wchodzi Biblioteka główna i 3 filie. W posiadaniu zielonkowskiej Biblioteki znajduje się księgozbiór liczący 50 009 woluminów, z których korzysta 1 915 czytelników [wg stanu na 31.12.2013r.]. Biblioteka pracuje w systemie bibliotecznym „Mateusz” i posiada kompleksowy katalog on-line księgozbioru. Na tle jednostek referencyjnych Zielonka wyróżnia się **pozytywnie** pod względem oferty bibliotecznej, posiada największy księgozbiór w porównaniu z gminami sąsiednimi i powiatem, a w kategorii wypożyczania woluminów na zewnątrz plasuje się pośrodku gmin referencyjnych. Problemem gminy jest niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczanych na zakup nowości wydawniczych – liczba zakupionych nowości przypadająca na 1000 mieszkańców wynosi 49,6. (Rys. 14, 15, 16 i 17).

Rysunek 14. Księgozbiór bibliotek na 1000 mieszkańców (2011-2013)

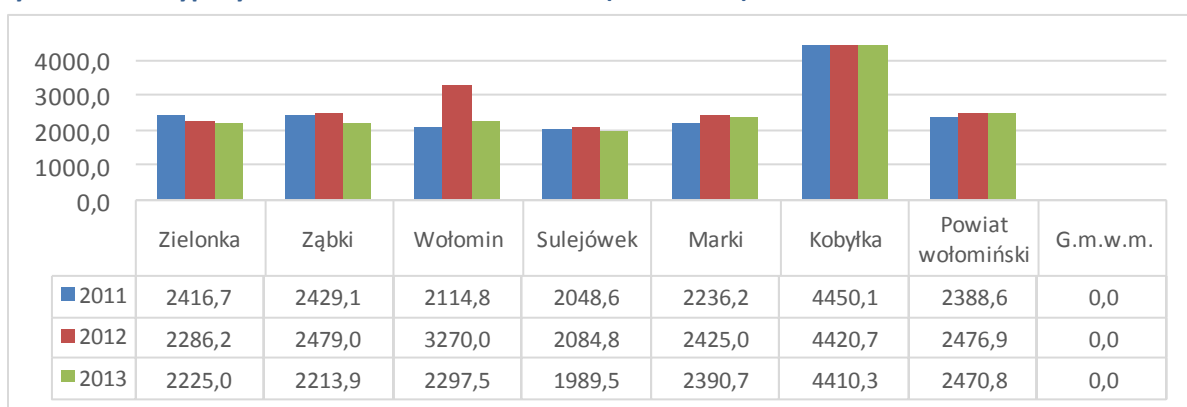
Źródło: opracowanie własne MBP na podstawie danych z Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy

Rysunek 15. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców (2011-2013)

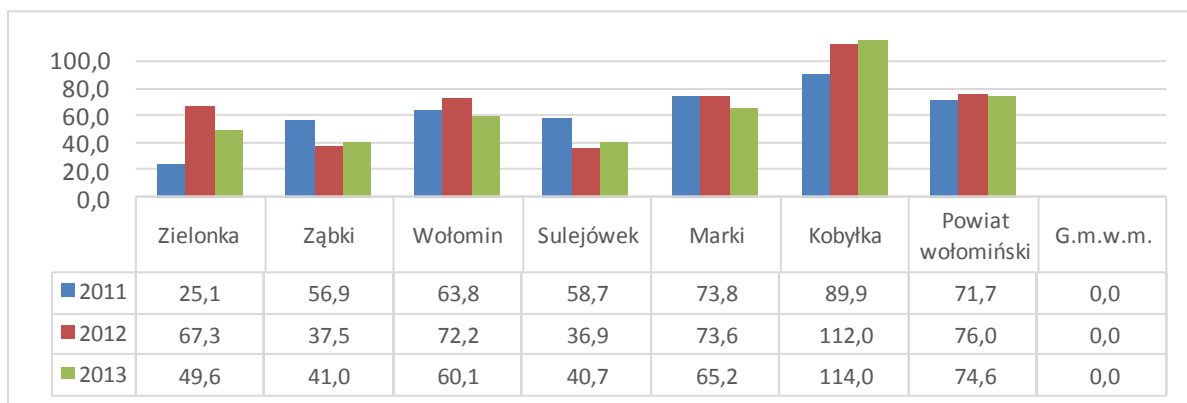
Źródło: opracowanie własne MBP na podstawie danych z Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy

Rysunek 16. Wypożyczenia na 1000 mieszkańców (2011-2013)

Źródło: opracowanie własne MBP na podstawie danych z Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy

Rysunek 17. Zakup nowości wydawniczych na 1000 mieszkańców (2011-2013)

Źródło: opracowanie własne MBP na podstawie danych z Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy

Od 2012 r. Miejska Biblioteka Publiczna w Zielonce prowadzi różnorodne działania ukierunkowane na popularyzację książki i promowanie czytelnictwa – są one wyszczególnione w poniższych tabelach. Na ich podstawie można zaobserwować, że chociaż w 2013 r. liczba zorganizowanych przez placówkę spotkań była niższa niż w roku poprzedzającym, to jednak wyraźnie wzrosła liczba ich uczestników(o ok. 800 osób).

Tabela 34. Popularyzacja i promowanie czytelnictwa w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Zielonce (2012)

KATEGORIA	LICZBA SPOTKAŃ	LICZBA UCZESTNIKÓW
Bajkowo w Bibliotece	23	265
Noc w Bibliotece	4	74
Lekcje Biblioteczne	24	795
Prezentacja Nowości w Przedszkolach	29	1062
Cała Zielonka Czyta Dzieciom	4	47
Galeria na Regale	2	nieokreślona
Projekcja Filmu	2	60
Spotkanie autorskie	1	15
Wystawa Makiet Kolejnictwa	1	nieokreślona
Tydzień Bibliotek	2	12
Bezpieczna Zielonka (lekcja)	3	208
Chodź pomaluj mój świat – Mali Artyści z Zielonki	18	294
Choinka w Bibliotece	1	30
SUMA	114	2862

Źródło: opracowanie własne na podstawie Dzienników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zielonce

Tabela 35. Popularyzacja i promowanie czytelnictwa w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Zielonce (2013)

KATEGORIA	LICZBA SPOTKAŃ	LICZBA UCZESTNIKÓW
Bajkowo w Bibliotece	8	102
Noc w Bibliotece	7	138
Lekcje Biblioteczne	14	687
Prezentacja Nowości w Przedszkolach	28	2374
Cała Zielonka Czyta Dzieciom	1	15
Wakacje w Bibliotece	3	18
Ferie z Filmem w Bibliotece	4	30
Bądź EKO z Biblioteką	1	20
n ki w Zielonkę	1	12
Biblioteka na kocyku	1	26
Czytanie w OKiS	7	140 (około)
Choinkowe Czytanki w Bibliotece	12	59
Festyn Dzień Dziecka i Dni Zielonki	2	(brak danych)
SUMA	89	3621

Źródło: opracowanie własne na podstawie Dzienników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zielonce

Miejska Biblioteka Publiczna jest instytucją **aktywną** w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania jej działalności, co ilustruje poniższa tabela.

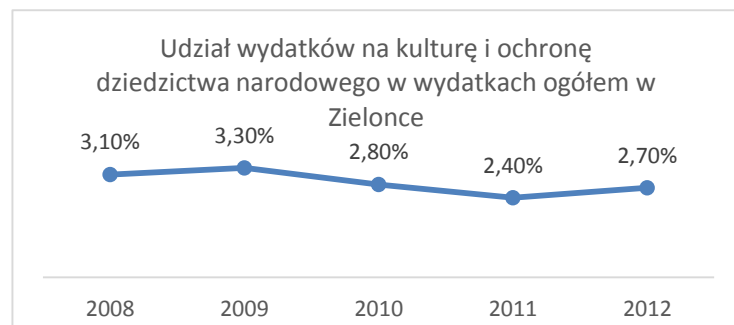
Tabela 36. Pozyskiwanie środków zewnętrznych przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Zielonce (2011-2013)

Rok	Nazwa	Wartość	Źródło finansowania
2011	Program Rozwoju Bibliotek - PRB (sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem)	21 035,19	PRB
	Mazowiecki System Informacji Bibliotecznej – MSIB ((sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem)	9 864,78	MSIB
	Dotacja z Biblioteki Narodowej (BN) na nowości wydawnicze	5 000,00	BN, MKiDN
SUMA		35 899,97	-
2012	Dotacja z Biblioteki Narodowej (BN) na nowości wydawnicze	8 000,00	BN, MKiDN
	„Kraszewski. Komputery dla bibliotek” – zadanie 2 „Kraszewski. Komputery dla Zielonki”	19 950,00	Instytut Książki (IK)
	Oprogramowanie do części sprzętu komputerowego z „Kraszewski. Komputery dla bibliotek”	13 643,00	PRB

	„DBI 2012” - Tablica IQ Board	6 666,67	Nagroda w konkursie Dni Bezpiecznego Internetu (DBI) 2012
	„Chodź pomaluj mój świat – Maili Artyści z Zielonki”	1 500,00	Działaj Lokalnie VII
	Darowizna finansowa na rzecz projektu „Chodź ...”	100,00	inne
SUMA		49 859,67	-
2013	Dotacja z Biblioteki Narodowej (BN) na nowości wydawnicze	10 000,00	BN, MKiDN
	„Gdy nie ma dzieci w domu... to są w Bibliotece!”	5 000,00	Aktywna Biblioteka, PRB
	Oprogramowanie „Endpoint Protection”	4 262,16	PRB
	„Orange dla bibliotek”	3 046,16	„Orange dla bibliotek”
	„DBI 2013” - darowizna rzeczowa	591,80	Nagroda w konkursie Dni Bezpiecznego Internetu (DBI) 2013
	„Biblioteka na to czeka”	611,00	Instytut Pamięci Narodowej (IPN)
SUMA		23 511,72	-

Źródło: opracowanie własne MBP

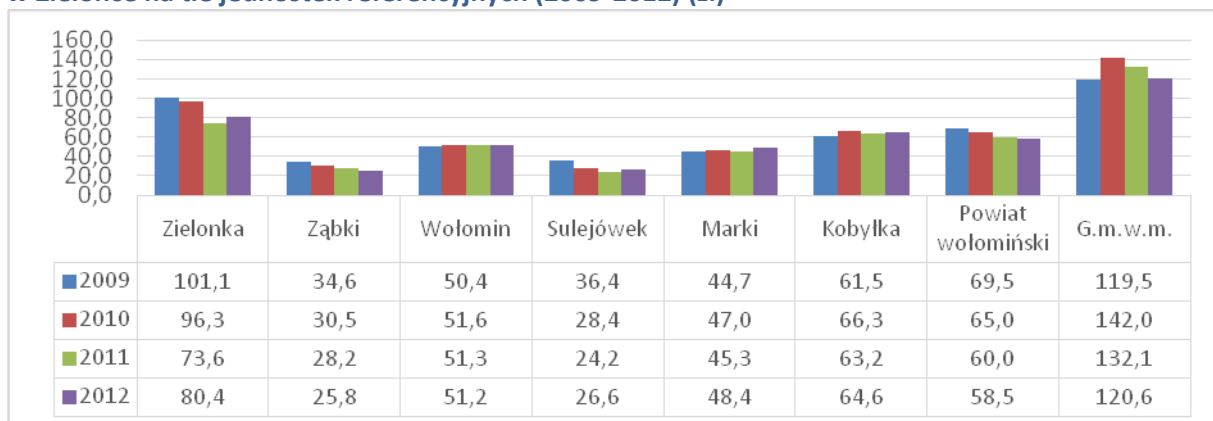
Usługi kulturalne są ważną grupą usług społecznych w gminie, czego dowodzi wysokość wydatków z jej budżetu na ten cel. W 2012 r. stanowiły one 2,7% z 51,5 mln zł ogólnych wydatków (rekordowym pod tym względem był rok 2009, kiedy to na kulturę władze gminne wydały 3,3 % środków).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W przeliczeniu na jednego mieszkańca, Zielonka przeznaczyła na działalność kulturalną 80,4 zł (2012 r.) co plasuje ją na pozycji lidera w odniesieniu do sąsiednich gmin. Osiągnięty w Mieście wynik jest przy tym dużo niższy niż przeciętny w grupie gmin miejskich województwa. (Rys. 18)

Rysunek 18. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2009-2012) (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.3.4. Sport, rekreacja, turystyka

Sport, kultura fizyczna i rekreacja służą rozwojowi społeczeństwa, zachowaniu przez obywateli sprawności fizycznej (oraz intelektualnej) i zdrowia, zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz osób starszych i niepełnosprawnych. Stąd, tworzenie warunków organizacyjnych i ekonomicznych dla rozwoju kultury fizycznej jest kolejnym ważnym obowiązkiem jednostek samorządu terytorialnego.

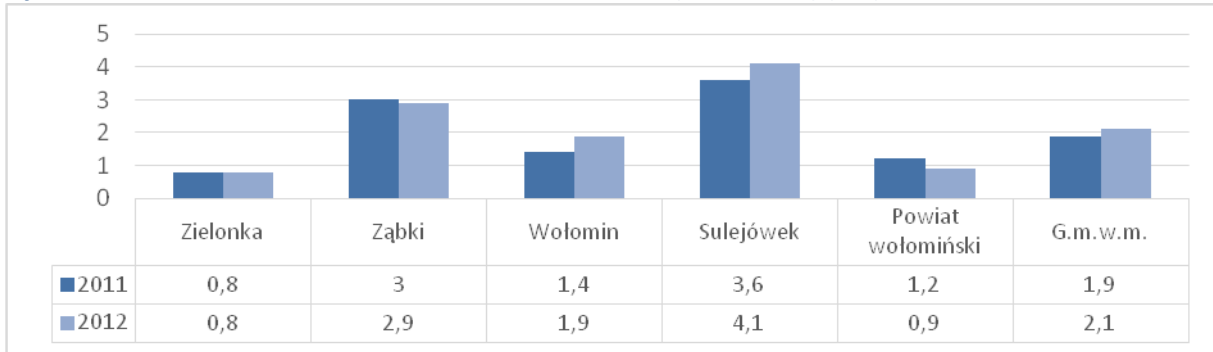
Na infrastrukturę sportową i rekreacyjną w Zielonce składają się następujące obiekty:

- Miejska Hala Sportowo-Widowiskowa (z salą widowiskowo-konferencyjną, salą do aerobiku, kompleksem boisk zewnętrznych i częścią gastronomiczną) – jeden z najnowocześniejszych obiektów tego typu w Polsce;
- Kompleks boisk Orlik;
- Boiska przy SP nr 1 (w budowie);
- Boiska przy SP nr 2;
- Boiska przy SP nr 3;
- Place zabaw: miejskie place zabaw w kilku lokalizacjach Miasta, przyszkolne place zabaw oraz place zabaw z bezpieczną nawierzchnią, realizowane w ramach programu „Radosna Szkoła” – istniejący przy SP nr 2 oraz w trakcie realizacji – przy SP 1 i SP 3;
- Siłownie zewnętrzne – istniejąca przy Miejskim Gimnazjum w Zielonce oraz powstające obecnie w 3 kolejnych lokalizacjach;
- Ścieżki i szlaki rowerowe.

W ramach projektu „Rowerem przez Zielonkę – rozwój i promocja gminnej oferty turystycznej”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, realizowanego w latach 2013-2014, na terenie Miasta utworzone zostały tzw. strefy rekreacji obejmujące place zabaw dla dzieci wraz miejscami rekreacji dla dorosłych (urządzenia do ćwiczeń siłowych).

W niedalekiej przyszłości rozwijana będzie również sieć miejskich ścieżek rowerowych. W latach 2011-2012 spośród gmin referencyjnych posiadających na swym terenie taki element infrastruktury, Zielonka charakteryzowała się **najkrótszą** długością ścieżek rowerowych przypadającą na 10 tys. Mieszkańców. Lider kategorii – gmina Sulejówek, osiągała prawie pięciokrotnie wyższą wartość omawianego wskaźnika.

Rysunek 19. Ścieżki rowerowe na 10 000 mieszkańców (2011-2012) (km)

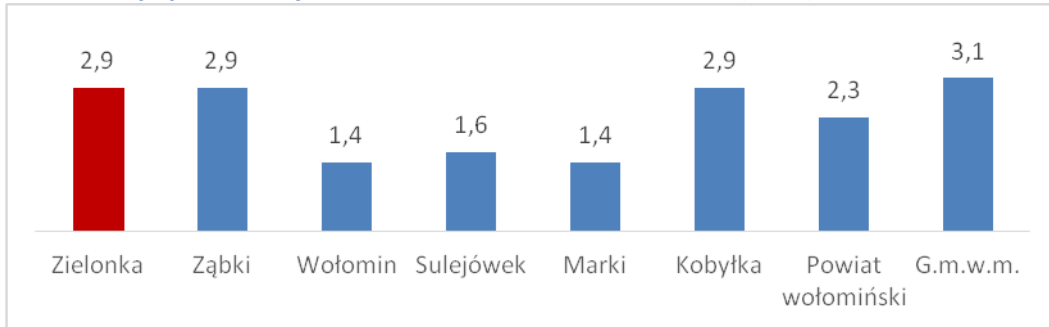
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W krzewienie kultury fizycznej i sportu na terenie Zielonki zaangażowanych jest 14 instytucji i/lub organizacji:

- Ośrodek Kultury i Sportu w Zielonce,
- Klub Sportów Walki KYOKUSHIN,
- Klub LECHICI Zielonka,
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy ZIELONKA,
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Zieloni Zielonka”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Bankówka”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Przyszłość Zielonka”,
- Klub Sportowy WWL Badminton Club,
- Klub Sportowy Mazowieckie Tang Soo Do,
- Uczniowski Klub Sportowy „Orły Zielonka”,
- Zielonkowski Uczniowski Klub Sportowy MUTKA,
- Klub Sportowy „Dzkie Gęsi Zielonka”,
- Stowarzyszenie Rozwoju przez Ruch IKRA,
- Uczniowski Klub Sportowy Towarzystwo Szachowe „Zieloni Zielonka”.

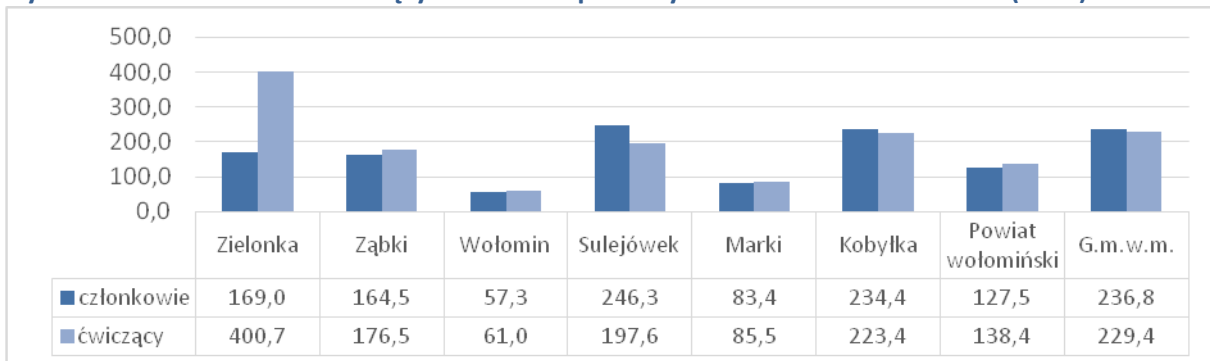
Na tle jednostek referencyjnych Miasto odznacza się dobrą dostępnością klubów sportowych, ocenianą na podstawie liczby klubów sportowych (łącznie z UKS) przypadającą na 10 tys. Mieszkańców (wyższą odnotowano tylko w grupie gmin miejskich województwa). Zielonka wyróżnia się też pozytywnie pod względem liczby osób czynnie uczestniczących w treningach bądź innych formach zajęć sportowych, będąc liderem w tej kategorii wśród wszystkich analizowanych jednostek. (Rys. 20 i 21)

Rysunek 20. Kluby sportowe łącznie z UKS na 10 000 mieszkańców (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rysunek 21. Członkowie i ćwiczący w klubach sportowych na 10 000 mieszkańców (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ofertę rekreacyjną Miasta uzupełniają znajdujące się na jego terenie **przestrzenie publiczne**, wśród których należy wymienić:

Glinianki

Glinianki znajdują się w północno – wschodniej części gminy i położone są na płaskim terenie. Ich obszar zajmuje około 48 ha, który stanowią głównie nieużytki. Od strony północnej otaczają je ogródki działkowe, natomiast od strony południowej w odległości około 100 m przebiega linia kolejowa Warszawa – Tłuszcz. Zbiorniki te powstały w wyniku prowadzonej jeszcze w okresie międzywojennym eksploatacji łąk warwowych, wykorzystywanych do produkcji materiałów budowlanych. Aktualnie podzielone są na pięć stawów o łącznej powierzchni wód otwartych wynoszącej 30 ha 15 arów 28 m². Jest to miejsce o dużym potencjale turystycznym. Jeden ze stawów przystosowany jest do kąpiel, urządzono tam piaszczystą plażę i strzeżone kąpielisko. W pobliżu znajdują się też dwa boiska do siatkówki plażowej. W okresie letnim miasto zapewnia na terenie akwenów ochronę. Z kąpieliska latem korzystają nie tylko mieszkańcy Zielonki, ale również całego powiatu wołomińskiego. W ciągu całego roku Glinianki są miejscem spacerów dla mieszkańców, najbardziej uczęszczana ścieżka wiedzie dookoła stawu, położonego najbliżej ulicy Wolności. Mieszkańcy oprócz spacerów (w tym ze zwierzętami) uprawiają na tym terenie jogging, n i n king.

Co roku odbywa się tu otwarty bieg przełajowy „Gliniankowa Pętla”.

W ramach projektu „Rowerem przez Zielonkę” w 2014 r. na terenie Glinianek powstał plac zabaw dla dzieci i siłownia zewnętrzna dla dorosłych.

Plac im. Jana Pawła II

Reprezentacyjny skwer znajduje się w centrum Miasta przy ul. Kolejowej, pomiędzy ulicami Piastowską i Jagiellońską. Plac poświęcony jest pamięci Papieża-Polaka, od 2002 r. Honorowego Obywatela Miasta Zielonka. Na placu znajduje się popiersie papieża. Nad placem góruje, powstały w 1939 r., kościół p.w. Matki Bożej Częstochowskiej. Plac przecinają dwie alejki, położone prostopadle do siebie. Przy alejkach ustawiono ławki, na przestrzeni od strony ulicy Kolejowej posadzono kilka tysięcy kwiatów jednorocznych. Jedna z alejek służy mieszkańcom do codziennej komunikacji – łączy centrum miasta z pocztą i kościołem.

Park Dębinki

Park Dębinki mieści się u zbiegu ulic Lipowej i Abramskiego, w pobliżu stacji kolejowej, Urzędu Miasta, targowiska i jednego z dużych osiedli mieszkaniowych, od którego dzieli go rzeka Długa. W parku rosną kilkusetletnie dęby, spośród których kilka to pomniki przyrody. Znajdują się tu dwa korty tenisowe i dwa place zabaw dla dzieci. W ramach projektu „Rowerem przez Zielonkę” w 2014 r. zmodernizowano place zabaw i uzupełniono je o nowe urządzenia. Powstała tu również siłownia zewnętrzna dla dorosłych.

Alejki w parku stanowią ciągi komunikacyjne dla mieszkańców osiedla Wolności. Przez park większość mieszkańców przemierza się w kierunku stacji kolejowej, targowiska, poczty.

W parku znajduje się kamień upamiętniający walki w okolicach Zielonki podczas Insurekcji Kościuszkowskiej w 1794 roku. Co roku w październiku odbywa się tu uroczystość z okazji rocznicy tych wydarzeń.

Skwer Matki Teresy z Kalkuty

Skwer położony jest u zbiegu ulic Kolejowej i Mickiewicza, w sąsiedztwie Miejskiego Ośrodka Zdrowia w Zielonce. W centralnej części, blisko skrzyżowania ulic znajduje się pomnik – Krzyż Milenijny, który postawiono tu w 2000 roku jako symbol wartości chrześcijańskich. Bezpośrednio przy skwerze mieści się też pomnik upamiętniający Wypędzenie cywilnej ludności Zielonki przez hitlerowców w 1944 roku, przy którym co roku 5 września odbywają się uroczystości upamiętniające te wydarzenia. Przez ten stosunkowo nieduży skwer przebiega alejka spacerowa, użytkowana codziennie przez mieszkańców jako skrót drogi do przychodni. Przy alejce ustawiono kilka ławek. Na skwerze znajduje się niewielki, ogrodzony plac zabaw, z którego korzystają mieszkańcy centralnej części miasta.

W ramach projektu „Rowerem przez Zielonkę” w 2014 r. na placu powstał nowy plac zabaw dla dzieci oraz siłownia zewnętrzna dla dorosłych.

Źródło: informacje UMZ

Zielonka nie posiada licznych walorów turystycznych o znaczeniu ponadlokalnym. Na jej terenie znajduje się **jeden obiekt** wpisany do rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Jest nim **willa przy ul. Sienkiewicza 20**, stanowiąca przykład zespołu willowo-parkowego końca XIX wieku. Z kolei w Rejestrze Zabytków prowadzonym przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków poza ww. willą uwzględniony jest również **Cmentarz wojenny wraz z Kaplicą „Cudu nad Wisłą”**. Cmentarz poległych żołnierzy polskich w Bitwie Warszawskiej położony jest w zielonkowskim lesie, na granicy z Ossowem. Tworzy go osiem zbiorowych mogił i jedna pojedyncza oraz obelisk, na którym widnieje napis: „14 sierpnia 1920 r. Siedemkroć odpieraliśmy hordy bolszewickie i tu padliśmy u wrót stolicy a wróg odstąpił”. Obok cmentarza znajduje się Kaplica pod wezwaniem Matki Boskiej Zwycięskiej, zbudowana w 1928 r. oraz zabytkowa dzwonnica. W 2007 r. w Ossowie

utworzono parafię i Sanktuarium Matki Bożej Zwycięskiej. Funkcję świątyni parafialnej spełnia opisywana kaplica.

Wśród innych potencjalnie atrakcyjnych turystycznie (ze względów przyrodniczych, artystycznych bądź kulturowych) miejsc, leżących w granicach administracyjnych Miasta, można wskazać:

- **Pomnik „Rota”**. Pomnik rozstrzelanych harcerzy i mieszkańców Zielonki upamiętnia heroiczną postawę harcerzy, którzy w okupowanej Zielonce rozwiesili 11 listopada 1939 r. plakaty z treścią Roty Marii Konopnickiej. W odwecie żołnierze niemieccy rozstrzelali ich w lesie nieopodal Zielonki Bankowej. Pamięć o tym wydarzeniu jest wciąż żywa i stanowi jeden z najtragiczniejszych epizodów historii Miasta.
- **Dom Pomocy Społecznej**. Powstał w 1902 roku, początkowo jako Schronisko dla Nauczycielek. Mieści się on w ponad stuletnim czterokondygnacyjnym budynku, zaprojektowanym przez jednego z najwybitniejszych polskich architektów przełomu XIX i XX w. Stefana Szyllera. Budynek DPS, zlokalizowany na porośniętej starym drzewostanem naturalnej skarpie, to jedna z najpiękniejszych budowli okolicy. Razem z parkiem i stawem stanowi harmonijny kompleks wypoczynkowy służący seniorom. Od strony północno-wschodniej budynku usytuowana jest kaplica w stylu gotyckim.
- **Miejskie Gimnazjum**. Miejskie Gimnazjum im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego to nowoczesny kompleks architektoniczny, w skład którego oprócz części szkolnej wchodzi sala widowiskowa oraz wspaniała hala sportowa, gdzie swoje mecze rozgrywają zielonkowskie kluby sportowe. Budynek jest też siedzibą Ośrodka Kultury i Sportu w Zielonce i głównym miejscem imprez kulturalno-sportowych.
- **Pomnik Żołnierzy Armii Krajowej**. Pomnik poświęcony żołnierzom Armii Krajowej Rejonu 2 „Celków” i mieszkańcom Zielonki poległym w latach 1939-1956 to obecnie główne miejsce organizowanych miejskich uroczystości patriotycznych w Zielonce.
- **Tablica „Wypędzonych”**. Tablica „Wypędzonych” upamiętnia lokalną historię związaną z wypędzeniem 5 września 1944 r. mieszkańców Zielonki przez armię hitlerowską. Tuż obok pomnika znajduje się skwer im. Matki Teresy z Kalkuty z placem zabaw dla dzieci i starymi dębami.

Źródło: dane UMZ

Walory przyrodnicze Gminy Zielonka to przede wszystkim znaczna lesistość terenu (najwyższa w powiecie) oraz rzeźba terenu urozmaicona doliną rzeczną, bagnami i licznymi wydymami. Na terenie Zielonki znajdują się również elementy rzeźby powstałe w skutek działalności człowieka – nasypy, wykopy, jeziora i kanały.

W ramach istniejącego na obszarze Zielonki **zagospodarowania turystycznego** można wymienić szlaki turystyczne (piesze i rowerowe) m.in. w okolicach rzeki Długiej, łowiska wędkarskie Glinianki, kąpielisko Glinianki. Należy podkreślić, że w ramach konkurencji podwarszawskich gmin, atrakcyjność turystyczna miejsca wynika głównie z połączenia dwóch czynników, a mianowicie – dostępności komunikacyjnej oraz istniejących urządzeń turystycznych.

Analiza danych statystycznych (Tab. 37, ryc. 22) pozwala stwierdzić, że w latach 2009-2013 w Zielonce nastąpił **wzrost** liczby korzystających z noclegów i liczby udzielonych noclegów przy stosunkowo niezmiennym liczbie oferowanych miejsc noclegowych. Z kolei napływ turystów zagranicznych do Gminy Zielonka jest **niewielki** i utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie. Wyjątek stanowi rok 2012, gdy z oferty turystycznej na terenie Zielonki skorzystało znacznie więcej

gości z zagranicy niż w pozostałych latach. Może mieć to związek z organizacją na terenie Polski Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej, podczas których Warszawa była jednym z miast-gospodarzy.

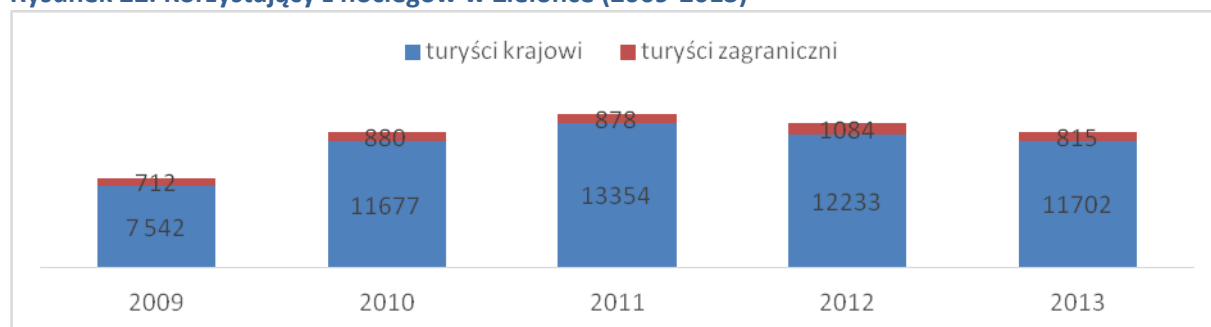
Równocześnie, należy mieć na uwadze, że dostępne w statystyce GUS dane są niepełne i nie obejmują m.in. osób korzystających z noclegów u rodziny i znajomych, kwater agroturystycznych, pokojów gościnnych itp. Ponadto, informacje dotyczące obiektów noclegowych pozwalają na ocenę gminy w kontekście turystyki pobytowej. Dana jednostka może być jednak popularnym miejscem krótkich wycieczek jednodniowych, czego dostępna statystyka już nie uwzględnia.

Tabela 37. Turystyczne obiekty noclegowe w Zielonce (2009-2013)

	2009	2010	2011	2012	2013
Obiekty noclegowe ogółem VII	2	3	3	3	3
Miejsca noclegowe ogółem VII	153	183	185	183	183
Korzystający z noclegów ogółem I-XII	7 542	11 677	13 354	12 233	11 702
• <i>Turyści zagraniczni</i>	712	880	878	1 084	815
Udzielone noclegi ogółem I-XII	10 181	18 469	20 687	19 859	17 464
• <i>Turystom zagranicznym</i>	1 587	1 657	1 763	2 734	1 585

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Rysunek 22. Korzystający z noclegów w Zielonce (2009-2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 38. Turyści zagraniczni najchętniej odwiedzający Zielonkę (% ogółu)

Kraj	2009	2013	Dynamika zmian 2009=100
Niemcy	262 (36,8%)	249 (30,6%)	95,0
Wielka Brytania	96 (13,5%)	111 (13,6%)	115,6
Rosja	32 (4,5%)	91 (11,2%)	284,4
Białoruś	5 (0,7%)	53 (6,5%)	242,9
Francja	14 (2,0%)	34 (4,2%)	1060,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Walory przyrodnicze i kulturowe wraz z ich istniejącym zagospodarowaniem turystycznym pozwalają na wykorzystywanie Gminy Zielonka w zakresie **rekreacji i wypoczynku, głównie weekendowego**. Klientami mogą być mieszkańcy gmin okolicznych, szczególnie Warszawy. Zielonka posiada też pewien potencjał w zakresie **turystyki biznesowej**. Miasto odznacza się bowiem najlepszym zapleczem konferencyjnym spośród analizowanych gmin (pod względem liczby sal konferencyjnych i liczby dostępnych w nich miejsc). Przy czym, w Ząbkach, Wołominie i Sulejówku tego rodzaju obiekty w ogóle nie występują. (Tab. 39)

Tabela 39. Zaplecze konferencyjne (2013)

	Zielonka	Marki	Kobyłka
Liczba obiektów z salą konferencyjną	2	2	2
Liczba sal konferencyjnych	8	4	2
Liczba miejsc w salach konferencyjnych	605	390	450

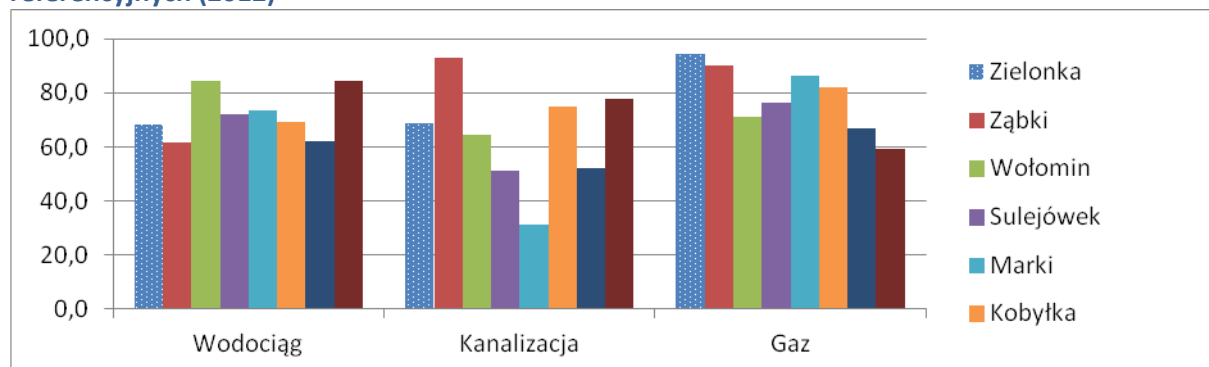
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.4. Dostępność i jakość infrastruktury technicznej

Wyposażenie gminy w podstawową infrastrukturę techniczną decyduje w dużym stopniu o jakości życia ludności i wpływa na atrakcyjność inwestycyjną danego obszaru. Na terenie Zielonki z **wodociągów korzysta 68,1% mieszkańców** (lepsze wskaźniki notują gminy: Wołomin – 84,6%, Sulejówek – 72,2%, Marki – 73,7% i Kobyłka – 69%), z **kanalizacji 68,5%** (lepsze wskaźniki notują gminy: Ząbki – 93% i Kobyłka – 74,7%), a z **gazu sieciowego – 94,5%, co jest najlepszym wynikiem** spośród wszystkich analizowanych jednostek.

Wskaźniki dotyczące skanalizowania i zwodociągowania Miasta są co prawda wyższe niż średnio w powiecie wołomińskim (K: 62,2%, W: 52,1%), ale należy odnotować, że **wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną jest wskazywane jako jedna ze słabych stron powiatu** (patrz: rozdz. 1.1). Na tle średniej dla gmin miejskich województwa mazowieckiego (K: 84,3%, W: 77,8%) Zielonka wypada już znacznie gorzej. Do **pozytywnych zjawisk** w Mieście, w odniesieniu do badanej cechy, można za to zaliczyć **brak dużych dysproporcji między odsetkiem mieszkańców korzystających z kanalizacji i wodociągu**. (Rys. 23)

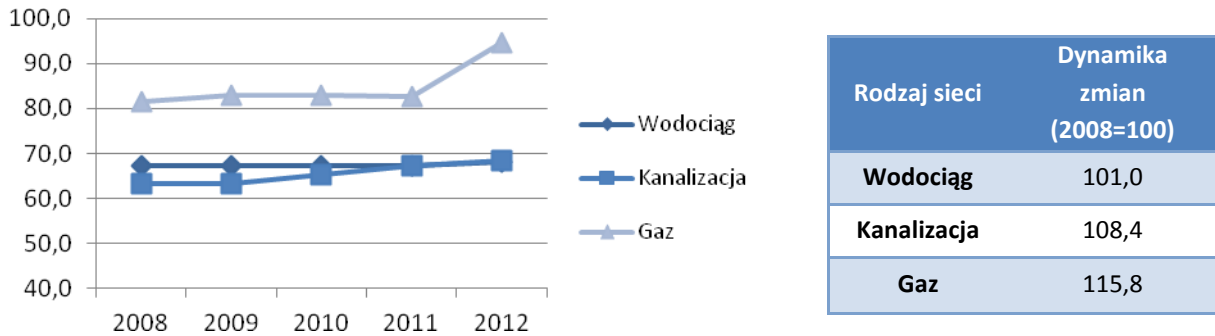
Rysunek 23. Odsetek korzystających z instalacji sieciowych w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2012)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2008-2012 najwyższy przyrost odsetka ludności korzystającej z sieci w Zielonce dotyczył instalacji gazowej (15,8%), co świadczy o aktywnej polityce inwestycyjnej Miasta w zakresie rozwoju tego rodzaju infrastruktury. W przypadku systemu wodociągowego i kanalizacji sanitarnej dynamika zmian była niższa, w badanych okresie wynosiła odpowiednio 1% i 8,4%. (Rys. 24)

Rysunek 24. Dynamika zmian odsetka korzystających z sieci w Zielonce (2008-2012)

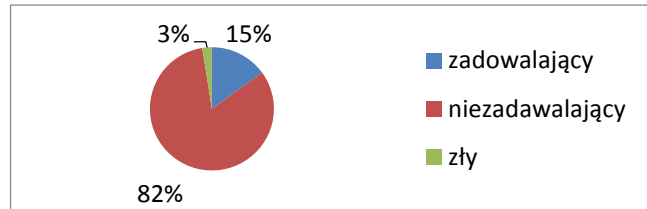

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ze względu na dominujące w Mieście budownictwo jednorodzinne ocena poziomu jego skanalizowania i zwodociągowania, oparta wyłącznie o liczbę mieszkańców korzystających z infrastruktury, byłaby **niepełna**. Według danych Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Zielonce Sp. z o.o. na koniec 2013 r. do sieci wodociągowej przyłączonych było 3194 nieruchomości, a do sieci kanalizacyjnej – 2678, co stanowiło odpowiednio **95% i 85%** możliwej do wybudowania sieci.

Dużym problemem w Mieście jest zły stan techniczny dróg lokalnych oraz braki w zakresie infrastruktury towarzyszącej. Podczas badań z 2010 r. stan niezadawalający odnotowano w przypadku (aż) 82% zielonkowskich dróg.

Rysunek 25. Stan dróg lokalnych w Zielonce (2010)

Źródło: opracowanie własne na podstawie protokołów z kontroli okresowej stanu technicznego i wartości użytkowej dróg (UMZ)

Udział wydatków na drogi publiczne w Zielonce jest **relatywnie niski**. Wprawdzie w 2012 r. nie odbiegał on znacząco od tego notowanego w pozostałych jednostkach referencyjnych (a nawet plasował gminę dość wysoko), jednakże analiza danych w ujęciu dynamicznym pokazuje, że podczas gdy w przypadku innych gmin można zaobserwować lata znacznych (sięgających powyżej 10% wydatków) inwestycji w ten rodzaj infrastruktury, w Zielonce takiego zjawiska nie odnotowano. (Tab. 40)

Tabela 40. Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2008-2012)

Jednostka terytorialna	Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem				
	2008	2009	2010	2011	2012
Zielonka	6,9	3,0	6,0	8,4	7,2
Ząbki	9,5	13,6	22,4	26,4	6,7
Wołomin	9,1	12,3	15,0	9,7	9,1
Sulejówek	18,0	24,7	16,8	15,3	6,0
Marki	10,9	7,6	9,5	10,1	6,2
Kobyłka	1,2	1,4	4,5	2,6	5,0
Powiat wołomiński	8,2	9,4	11,8	10,8	6,2
G. m. w. m.	9,5	9,6	10,2	8,9	5,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.5. Mieszkalnictwo

Tereny mieszkaniowe w Zielonce obejmują 520,74 ha, co stanowi 6,55% powierzchni miasta. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego większa część terenu przeznaczona jest pod zabudowę jednorodziną (479,36 ha). (Tab. 37) Uzbrojenie w infrastrukturę techniczną terenów przeznaczonych w MPZP pod zabudowę jest wysokie i kształtuje się na poziomie: wodociąg – 95%, kanalizacja – 90%, prąd – ok. 100%.

Tabela 41. Tereny mieszkaniowe w Zielonce (2013)

Tereny przeznaczone w MPZP pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną i wielorodzinną	519,82 ha
Tereny przeznaczone poza MPZP zabudowane zabudową mieszkaniową jednorodziną	0,92 ha
łącznie powierzchnia terenu pod zabudowę mieszkaniową	520,74 ha
Odsetek powierzchni miasta	6,55%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMZ

W 2012 roku w Zielonce znajdowało się 3 169 budynków mieszkalnych i jest to **najniższa wartość** analizowanej cechy spośród wszystkich branych pod uwagę gmin. Największą liczbę zabudowań mieszkaniowych odnotowano w Wołominie.

Miasto cechuje się relatywnie **umiarkowanym ruchem budowlanym**. W ciągu 5 lat (2008-2012) liczba mieszkań na jego terenie zwiększyła się o 6,6%. Porównywalną dynamikę zmian można zaobserwować w Gminie Ząbki. Nie odbiega ona również znacząco od średniej dla powiatu i gmin miejskich województwa. Zielonka wyraźnie odstaje jednak od liderów w grupie gmin otaczających – Marek i Kobyłki, w których omawiany przyrost wyniósł odpowiednio: 23,5% i 17,2%. (Tab. 42)

Tabela 42. Zmiana liczby budynków mieszkalnych w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2008-2012)

Jednostka terytorialna	Liczba budynków mieszkalnych						
	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika zmian (2008=100)	Średnia roczna stopa wzrostu 2008-2012
Zielonka	2974	3000	3044	3138	3169	106,6	1,3%
Ząbki	4951	5052	5107	5183	5224	105,5	1,1%
Wołomin	8491	8629	8710	9162	9240	108,8	1,7%
Sulejówek	4732	4830	4885	5081	5125	108,3	1,6%
Marki	5191	5491	5650	6236	6410	123,5	4,3%
Kobyłka	4601	4797	4893	5289	5391	117,2	3,2%
Powiat wołomiński	45647	46728	47383	48461	49116	107,6	1,5%
G.m.w.m.	142441	144360	145696	150862	152286	107,0	1,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Należy także podkreślić, że natężenie ruchu budowlanego w Zielonce przebiegało w analizowanym okresie z **różną intensywnością** – najwyższą – w roku 2011, w którym to liczba budynków mieszkalnych wzrosła o 94, czyli o 3% w stosunku do roku 2010 – najniższą – w roku 2012, dla którego wartości te były trzykrotnie niższe (wzrost o 31 budynków, 1% w stosunku do roku 2011).

W zasobie mieszkaniowym w Zielonce przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w 2012 r. była **dość duża** i wynosiła 86,0 m², natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę kształtowała się na poziomie 29,0 m². Dla powiatu wołomińskiego i gmin miejskich województwa wskaźniki te były nieznacznie niższe. Do liderów w tych dwóch kategoriach można zaliczyć gminy: Sulejówek, Marki i Kobyłka. (Tab. 43)

Tabela 43. Stan zasobów mieszkaniowych w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2012)

Jednostka terytorialna	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania
Zielonka	29,0	337	86,0
Ząbki	32,3	426	75,5
Wołomin	25,6	345	74,1
Sulejówek	33,1	357	92,7
Marki	33,4	368	90,7
Kobyłka	32,5	332	97,7
Powiat wołomiński	28,2	336	83,9
G.m.w.m	27,4	371	74,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Standard mieszkań określany według wyposażenia w instalacje wodno-kanalizacyjne i centralne ogrzewanie na tle gmin ościennych plasuje Zielonkę na **wysokim poziomie**. W 2012 r. 97,5%

mieszkań podłączonych było do wodociągu, 95,8% posiadało łazienkę, a 91,5% centralne ogrzewanie. Porównywalny standard mieszkań występuje tylko w Gminie Ząbki. (Tab. 44)

Tabela 44. Standard mieszkań w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2012)

Jednostka terytorialna	Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań		
	Wodociąg	Łazienka	Centralne ogrzewanie
Zielonka	97,5	95,8	91,5
Ząbki	97,6	96,4	94,8
Wołomin	95,5	92,4	86,0
Sulejówek	95,9	92,0	85,4
Marki	94,1	92,1	88,0
Kobyłka	96,5	94,9	90,3
Powiat wołomiński	95,9	94,0	89,9
G.m.w.m	96,9	93,6	87,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W gminnym zasobie mieszkaniowym znajduje się 188 lokali (stan na III.2014r.). Liczba oczekujących wynosi: 26 osób dla lokali komunalnych i 19 osób dla lokali socjalnych.

W 2012 r. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywały 15,4% powierzchni Gminy Zielonka i w porównaniu z rokiem 2009, udział ten nie zmienił się. Niższy odsetek odnotowano jedynie w Gminie Wołomin. Najwyższe wartości analizowanego wskaźnika obserwuje się w gminie Ząbki (100,2%) oraz Marki (97,3%)(tab. 45). W tym miejscu, istotne jest jednak podkreślenie, że większość terenów nie objętych planami w Zielonce stanowią, **wyjęte spod władztwa planistycznego gminy, tereny zamknięte**. Wyłączając je z analizy, procent pokrycia powierzchni Miasta przez MPZP wynosi prawie 100%.

Tabela 45. Pokrycie Zielonki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na tle jednostek referencyjnych (2012)

Jednostka terytorialna	Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego		
	Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami (ha)	Udział powierzchni objętej obowiązującymi planami w powierzchni ogółem	Dynamika zmian udziału powierzchni objętej planami (2009=100)
Zielonka	1226	15,4%	100,0
Ząbki	1100	100,2%	100,0
Wołomin	299	4,8%	240,0
Sulejówek	1108	57,4%	100,3
Marki	2544	97,3%	106,0
Kobyłka	1327	67,6%	100,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Prognozowany wzrost liczby mieszkańców Zielonki, głównie z migracji oraz zmieniające się wzorce społeczne i kulturowe, czego przykładem jest stopniowy zanik tradycji wspólnego zamieszkiwania różnych pokoleń, czy też wzrost aspiracji cywilizacyjnych w zakresie warunków

zamieszkiwania, mogą być w przyszłości czynnikami kreującymi **presję na przyrost zasobów mieszkaniowych**. W obrębie strefy zurbanizowanej w Mieście, obejmującej zachodnią część jego terenów, powierzchnia terenów niezainwestowanych jest jednak bardzo mała, w związku z czym, rozwój funkcji mieszkaniowej i usługowej musi nastąpić poprzez **intensyfikację zainwestowania istniejącego**.

4. KONKURENCJA O PRZEDSIĘBIORCÓW

4.1. Stan przedsiębiorczości w Gminie Zielonka

Rozpatrując konkurencyjność Gminy Zielonka pod względem nasycenia przedsiębiorczością wyrażoną liczbą podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców, można zauważyć, że plasuje się ona na **pierwszym miejscu** (wraz z Gminą Ząbki) spośród wszystkich analizowanych jednostek – przy czym, wartość tego wskaźnika na przestrzeni lat 2009-2013 ulegała **systematycznemu wzrostowi**, w 2013 r. stanowiła 110% stanu z 2009 r. W przypadku Gminy Ząbki, takiej wyraźnej tendencji wzrostowej w całym analizowanym okresie nie można zaobserwować. (Tab. 46)

Tabela 46. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2009-2013)

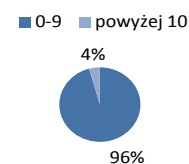
Jednostka terytorialna	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności				
	2009	2010	2011	2012	2013
Zielonka	144	151	150	155	158
Ząbki	151	157	154	155	158
Wołomin	118	124	123	127	127
Sulejówek	119	129	128	132	133
Marki	110	120	124	130	132
Kobyłka	133	139	136	140	142
Powiat wołomiński	109	115	115	119	121
G.m.w.m.	117	121	118	120	120

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

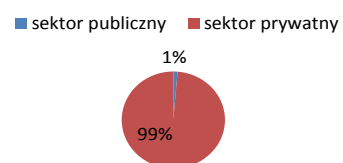
Pod względem wielkości podmiotów, w Zielonce dominują **mikroprzedsiębiorstwa** zatrudniające do 9 osób (2 635). Firmy zatrudniające powyżej 10 osób stanowią 4% (118) ogółu zarejestrowanych. Wśród nich znajduje się 107 małych przedsiębiorstw (zatrudnienie 10-49 osób), 10 średnich przedsiębiorstw (zatrudnienie 50-249) i jedno duże przedsiębiorstwo (zatrudnienie powyżej 249 osób).

W strukturze własnościowej zdecydowaną większość stanowią podmioty **sektora prywatnego** (99%).

Podmioty według klas wielkości (2013)

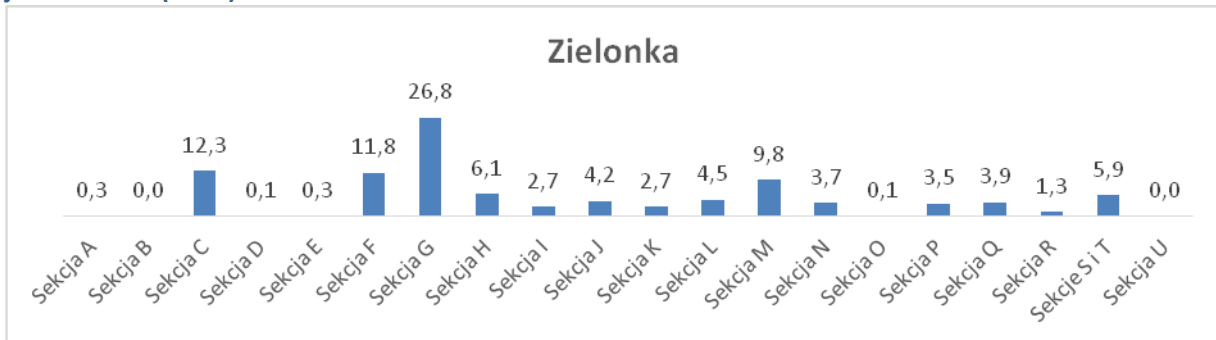
Podmioty wg sektorów własności (2013)

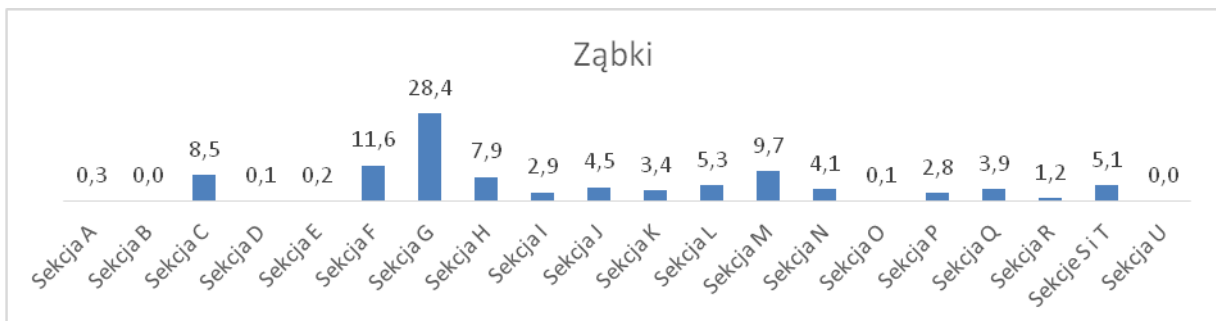
Pod względem typów działalności (sekcji PKD) Zielonka nie wyróżnia się z najbliższego otoczenia Warszawy. Przeważają jednostki zaliczane do branży **handel hurtowy i detaliczny** (sekcja G), **przetwórstwo przemysłowe** (sekcja C) oraz **budownictwo** (sekcja F). Stosunkowo duży jest udział podmiotów z sekcji M – działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

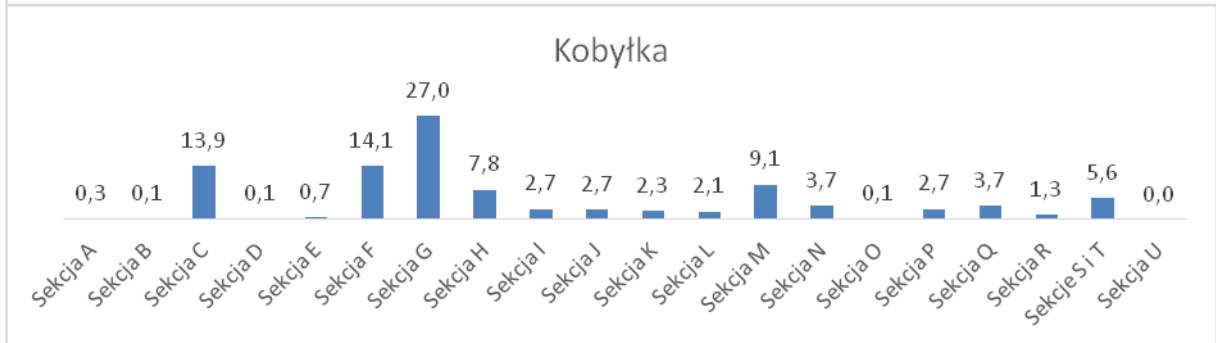
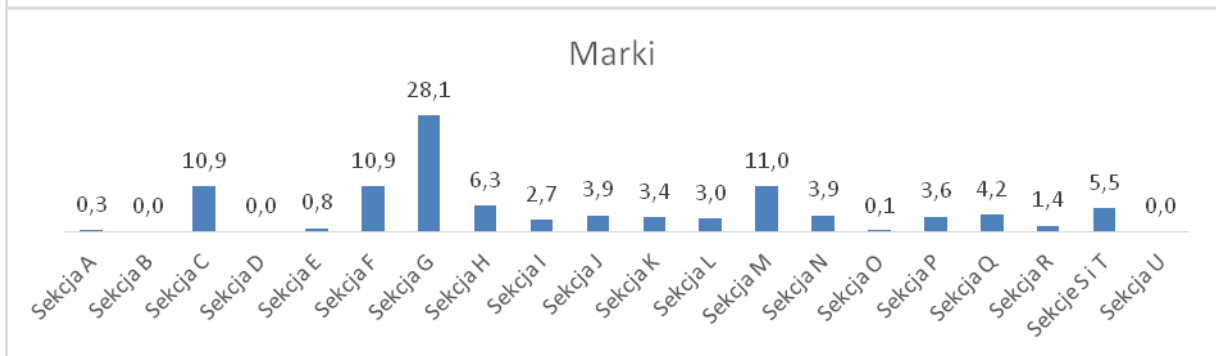
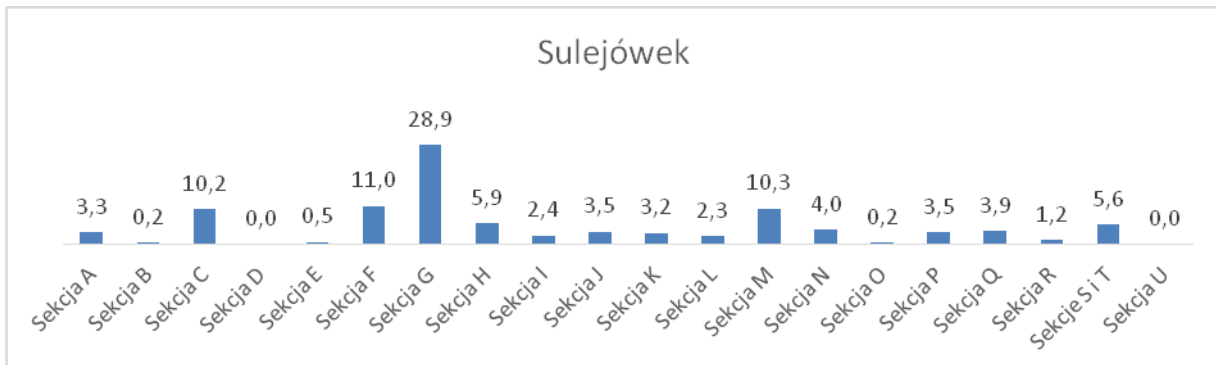
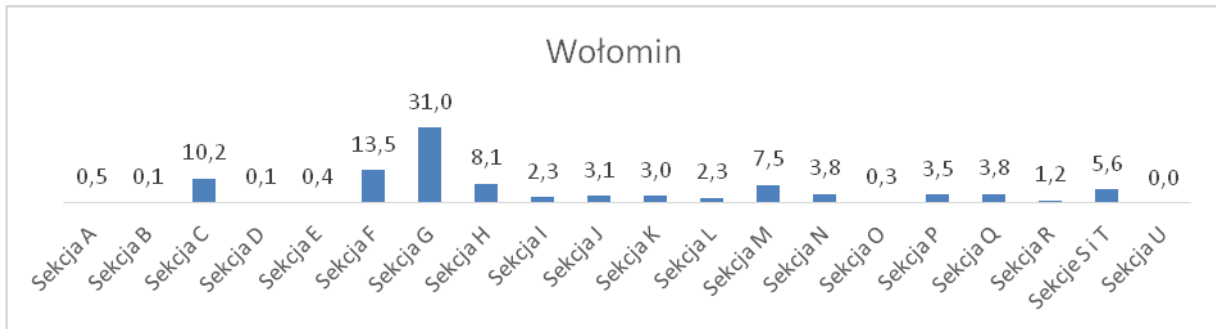
Jednym z czynników rozwoju gospodarczego jest rozwinięty **sektor instytucji otoczenia biznesu** (sekcja J i K). Lokalizacja takich instytucji jest charakterystyczna dla większych ośrodków, które świadczą usługi klientom również z okolicznych jednostek terytorialnych. Zielonka pod względem nasycenia rynku instytucjami otoczenia biznesu prezentuje się **podobnie** jak pozostałe gminy referencyjne. W 2013 r. udział podmiotów branży informacyjno-komunikacyjnej (sekcja J) oraz finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K) w liczbie podmiotów gospodarczych w gminie ogółem, stanowił 6,9%. Lepszy wynik odnotowano w Ząbkach (7,9%) i w Markach (7,3%). Wartość analizowanej cechy w Zielonce jest przy tym wyższa od średniej dla powiatu wołomińskiego i gmin miejskich województwa mazowieckiego.

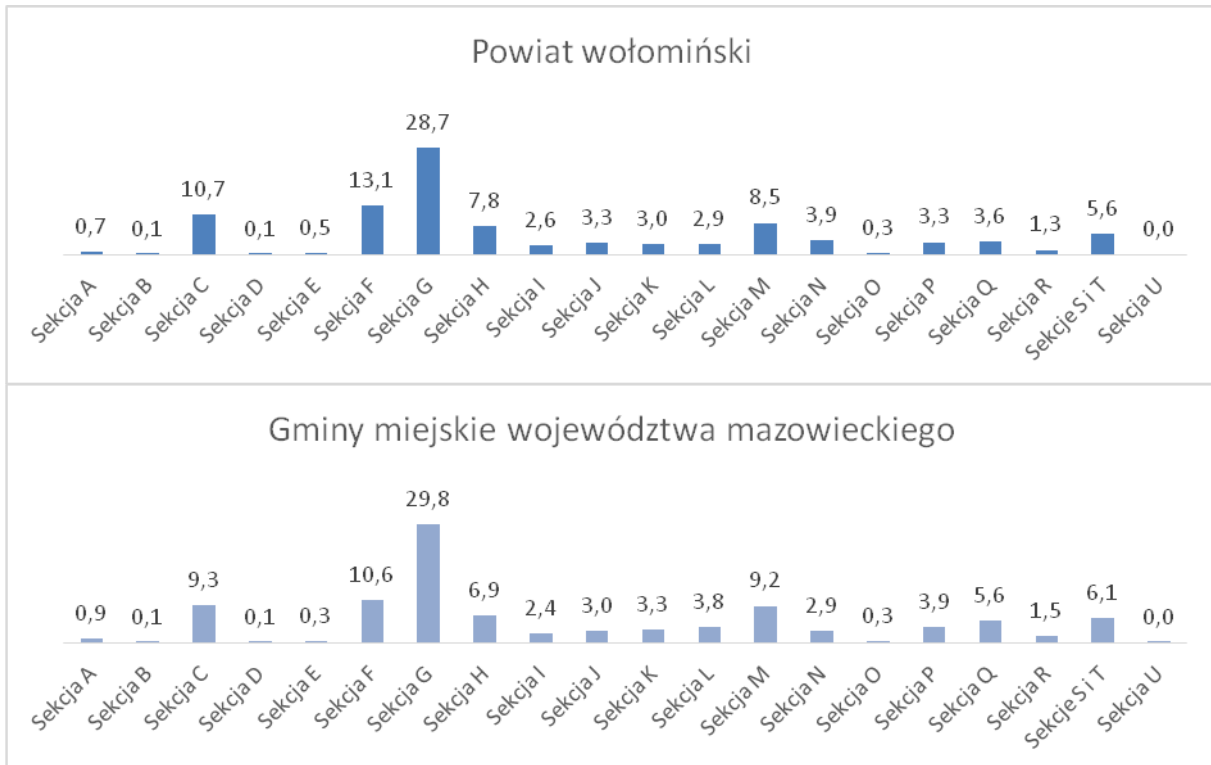
Rysunek 26. Podmioty według sekcji PKD (% ogółu) w Zielonce i pozostałych porównywanych jednostkach (2013)

Oznaczenia: **Sekcja A**- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, **Sekcja B**- górnictwo i wydobywanie, **Sekcja C**- przetwórstwo przemysłowe, **Sekcja D**- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, **Sekcja E**- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, **Sekcja F**- budownictwo, **Sekcja G**- handel hurtowy i detaliczny, **Sekcja H**- transport i gospodarka magazynowa, **Sekcja I**- zakwaterowanie i usługi gastronomiczne, **Sekcja J**- informacja i komunikacja, **Sekcja K**- działalność finansowa i ubezpieczeniowa, **Sekcja L**- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, **Sekcja M**- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, **Sekcja N**- usługi administrowania i działalność wspomagająca, **Sekcja O**- administracja publiczna i obrona narodowa, **Sekcja P**- edukacja, **Sekcja Q**- opieka zdrowotna i pomoc społeczna, **Sekcja R**- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zaangażowanie kapitału zagranicznego w Zielonce, w porównaniu do gmin sąsiednich, jest **relatywnie duże**. W 2013 r. na 10 000 mieszkańców przypadło 19 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, co było drugim wynikiem w grupie, po gminie Sulejówek (24). Pod względem tej cechy Miasto wypada również dobrze na tle powiatu (10) i grupy gmin miejskich województwa (12). Dynamika zmian liczby podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego (2009-2013) w Zielonce jest przy tym niższa od notowanej we wszystkich pozostałych jednostkach, w których wartość tego wskaźnika wzrosła. (Tab. 46)

Tabela 47. Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 000 mieszkańców w Zielonce na tle jednostek porównywanych w 2013 r.

Jednostka terytorialna	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10000 mieszkańców	
	2013	Dynamika zmian 2009=100
Zielonka	19,0	100,1
Ząbki	13,8	88,6
Wołomin	7,9	111,4
Sulejówek	24,3	105,0
Marki	17,9	113,9
Kobyłka	11,5	100,9
Powiat wołomiński	10,1	107,9
G.m.w.m	11,7	110,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ponad 76% podmiotów gospodarczych w Zielonce stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (tab. 48). Liczba tych podmiotów przypadająca na 100 osób w wieku

produkcyjnym stawia gminę na pozycji **lidera** w grupie gmin sąsiednich. Osiągnięta wartość tej cechy jest też wyższa niż średnio w powiecie i gminach miejskich województwa mazowieckiego. (Tab. 49)

Tabela 48. Podmioty gospodarcze w Zielonce według sektorów własnościowych – dynamika zmian (2009-2013)

Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych	Rok	
	2013	Dynamika zmian 2009=100
Sektor prywatny ogółem	2719	109,7
• Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2121	106,6
• Spółki handlowe	211	121,3
• Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	33	100,0
• Spółdzielnie	12	109,1
• Fundacje	9	225,0
• Stowarzyszenia i organizacje społeczne	37	115,6
Sektor publiczny ogółem	36	94,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 49. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w Zielonce na tle jednostek referencyjnych (2009-2013)

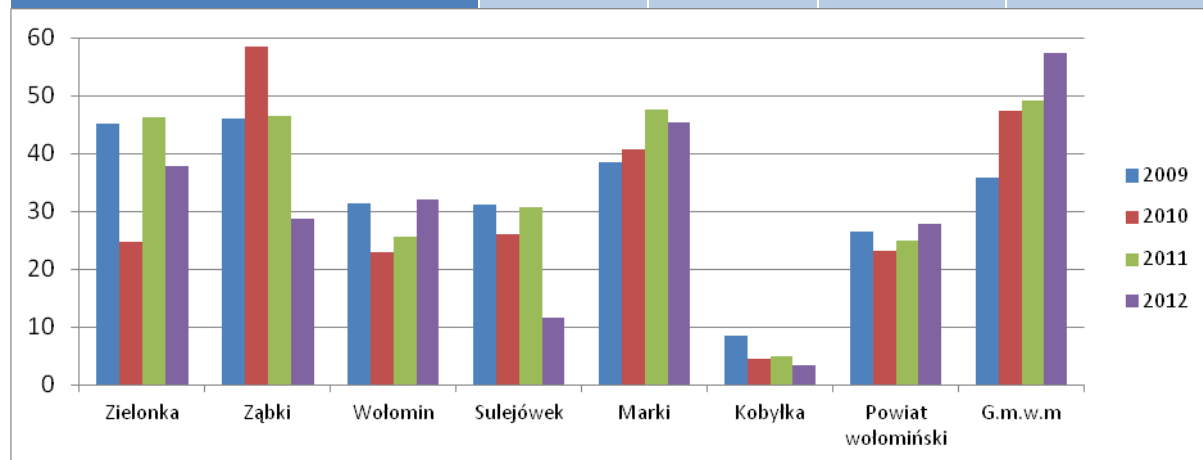
Jednostka terytorialna	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym (os.)				
	2009	2010	2011	2012	2013
Zielonka	18,6	19,6	19,2	19,7	20,2
Ząbki	18,9	20,0	19,6	19,7	20,1
Wołomin	15,0	15,7	15,7	16,2	16,3
Sulejówek	15,0	16,2	16,3	16,8	16,9
Marki	13,1	14,4	15,0	15,8	16,1
Kobyłka	17,4	18,5	17,9	18,4	18,6
Powiat wołomiński	13,8	14,7	14,7	15,2	15,4
G.m.w.m.	14,6	15,1	14,8	15,1	14,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Kondycję gospodarki lokalnej ukazuje wysokość dochodów budżetu gminy z tytułu udziału w podatku od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W Zielonce są one wyższe niż w średnio w powiecie wołomińskim, ale równocześnie niższe niż średnio w grupie gmin miejskich województwa mazowieckiego. Wśród gmin sąsiednich wyższe wartości tego wskaźnika notowane są tylko w gminie Marki. Na uwagę zasługują znaczne wahania uzyskiwanej przez Gminę Zielonka kwoty między poszczególnymi latami. (Tab. 50)

Tabela 50. Dochody budżetu Zielonki z tytułu udziału w CIT na tle jednostek referencyjnych (2009-2012)

Jednostka terytorialna	Dochody budżetu gminy w tytułu udziału w podatku od osób prawnych w przeliczeniu na mieszkańca (zł)			
	2009	2010	2011	2012
Zielonka	45,23	24,73	46,14	37,76
Ząbki	45,95	58,57	46,53	28,75
Wołomin	31,37	22,98	25,58	32,07
Sulejówek	31,09	25,91	30,69	11,55
Marki	38,43	40,73	47,51	45,38
Kobyłka	8,46	4,34	4,99	3,42
Powiat wołomiński	26,36	23,11	24,85	27,70
G.m.w.m	35,9	47,4	49,2	57,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

4.2. Pozyskiwanie nowych inwestorów

Tabela 51. Wolne tereny inwestycyjne w Zielonce: liczba hektarów/liczba hektarów uzbrojonych, dane UMZ

W kontekście przyciągania nowych przedsiębiorców, bardzo istotna jest wielkość i uzbrojenie gminnych terenów inwestycyjnych oraz ich promocja. Zgodnie z zapisami obowiązujących w Zielonce miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, działalność gospodarcza na jej terenie może być prowadzona wszędzie, poza terenami leśnymi. Nawet na obszarze rekreacyjnym, jakim są Glinianki, dopuszczona została działalność usługowa. Problemem gminy (sygnalizowanym w rozdziale dotyczącym konkurencji o mieszkańców) jest jednak **bardzo mała powierzchnia wolnych terenów inwestycyjnych**. Stąd też, Zielonka nie posiada profesjonalnej oferty inwestycyjnej, a władze Zielonki w latach 2010-2014 **nie prowadziły** działań w zakresie promocji proinwestycyjnej.

Tereny inwestycyjne	
Należące do samorządu gminnego	0,30 ha /0,30 ha
Należące do podmiotów prywatnych	5,00 ha /0,00 ha
Należące do innych podmiotów	48,00 ha /b.d.

W Gminie Zielonka **nie działa** zorganizowany punkt informacyjno-doradczy w zakresie wspierania przedsiębiorczości – podstawowych informacji w tym zakresie udzielają pracownicy Urzędu Miasta Zielonka).

Rozwój przedsiębiorczości był w ostatnich latach na terenie Zielonki wspierany przez następujące instrumenty:

- Inicjatywy wspierające rozwój postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży (targi pracy w Miejskim Gimnazjum w Zielonce, doradztwo zawodowe);
- Inicjatywy wspierające zainteresowania lub kompetencje dzieci i młodzieży w zakresie przedmiotów ścisłych wśród dzieci i młodzieży (zajęcia pozalekcyjne w szkołach, konkursy);
- Usługi informacyjne w zakresie zakładania działalności gospodarczej.

4.3. Pozycja Gminy Zielonka w rankingach atrakcyjności inwestycyjnej

Na zainteresowanie inwestorów Zielonką może też wpływać jej pozycja w publikowanych **rankingach atrakcyjności inwestycyjnej**. Ich wyniki przyczyniają się bowiem do tworzenia wizerunku Miasta i kreują sposób postrzegania ponadlokalnego.

W rankingu samorządowych inwestycji w infrastrukturę techniczną czasopisma „Wspólnota”, w kategorii „miasta inne”, w której analizie poddano 575 jednostek, Zielonka zajęła **522 miejsce**. Jest to wynik **gorszy** od tych osiągniętych przez pozostałe gminy porównawcze.

Tabela 52. Pozycja Zielonki i gmin sąsiednich w rankingu inwestycji w infrastrukturę techniczną czasopisma „Wspólnota”

Nazwa	Inw_w_infr_tech 10-12 per capita	2010-2012	2009-2011	2008-2010	2007-2009
Ząbki	615,69	152	89	109	131
Sulejówek	549,49	197	97	59	40
Marki	459,76	265	314	326	170
Kobyłka	282,76	435	17	4	2
Zielonka	168,68	522	503	392	191

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wspolnota.org.pl/index.php?id=592>

Autorzy zestawienia biorą w nim pod uwagę inwestycje samorządowe skierowane na rozwój infrastruktury technicznej, które są według nich najbardziej bezpośrednio powiązane z warunkami stwarzanymi przez daną jednostkę samorządową dla rozwoju gospodarczego. Dotyczą one trzech działów: transport, gospodarka komunalna oraz gospodarka mieszkaniowa. Należy przy tym podkreślić, że jest to jeden z najbardziej zmiennych rankingów i chociaż pozycja danej jednostki zależy od średniej z jej wydatków z trzech ostatnich lat (co powinno stabilizować wyniki), to – szczególnie w małych samorządach – pojedyncza, znacząca inwestycja może wywindować gminę w pobliże szczytu rankingu.

W rankingu atrakcyjności inwestycyjnej regionów (2012) Zielonka znalazła się w grupie **wyróżnionych** w województwie mazowieckim gmin – w najwyższej klasie „A”. W grupie tej znalazły się też pozostałe referencyjne gminy.

Tabela 53. Ranking „Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2012”, województwo mazowieckie, Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych

Wyróżnione powiaty i gminy wg PAI1_GN		
Powiaty	Klasa A	Powiat m. st. Warszawa, Powiat m. Płock, Powiat m. Ostrołęka, Powiat m. Siedlce, Powiat piaseczyński, Powiat pruszkowski, Powiat m. Radom, Powiat grodziski, Powiat warszawski zachodni, Powiat legionowski
Powiaty	Klasa B	(brak)
Gminy	Klasa A	M.st. Warszawa (1), Legionowo (1), Lesznowola (2), Ząbki (1) , Piaseczno (3), Płońsk (1), Piastów (1), Mińsk Mazowiecki (1), Pruszków (1), Michałowice (2), Podkowa Leśna (1), Ostrołęka (1), Płock (1), Pionki (1), Stare Babice (2), Siedlce (1), Raszyn (2), Żyrardów (1), Ciechanów (1), Nadarzyn (2), Ożarów Mazowiecki (3), Milanówek (1), Konstancin-Jeziorna (3), Radom (1), Słupno (2), Grodzisk Mazowiecki (3), Nowy Dwór Mazowiecki (1), Sulejówek (1) , Marki (1) , Garwolin (1), Nieporęt (2), Kobyłka (1) , Radzymin (3), Ostrów Mazowiecka (1), Serock (3), Łomianki (3), Kozienice (3), Tarczyn (3), Izabelin (2), Józefów (1), Wyszaków (3), Maków Mazowiecki (1), Otwock (1), Wołomin (3) , Błonie (3), Mława (1), Sokołów Podlaski (1), Grójec (3), Czosnów (2), Zielonka (1) , Brwinów (3)
Gminy	Klasa B	Sochaczew (1), Wieliszew (2), Halinów (3), Białobrzegi (3), Jaktorów (2), Sierpc (1), Siedlce (2), Węgrów (1), Gostynin (1), Garwolin (2), Przasnysz (1), Góra Kalwaria (3), Rzekuń (2), Kołbiel (2), Stara Biała (2), Różan (3), Radziejowice (2)

Źródło: http://www.paiz.gov.pl/20121121/Raport_o_atrakcyjnosci_inwestycyjnej_województw_2012#

Przy ocenie atrakcyjności inwestycyjnej autorzy raportu brali pod uwagę: zasoby kapitału ludzkiego, pomoc dla inwestorów, infrastrukturę techniczną i społeczną oraz mikroklimat rynkowy (czyli stosunek władz lokalnych do inwestycji i rozwoju). Przy tym, w rankingu ujęto nie tylko wskaźnik potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla całej gospodarki narodowej, ale także dla wybranych sekcji (przemysł, handel, hotele i restauracje, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna). Wśród 69 analizowanych jednostek Zielonka uplasowała się na **51 pozycji** osiągając wynik **gorszy** od pozostałych uwzględnianych w niniejszym raporcie gmin.

Miasto zostało zaliczone do pierwszej, najlepszej klasy jednostek w odniesieniu do wszystkich sekcji za wyjątkiem przemysłu oraz handlu, dla których uzyskało ocenę „B”.

Tabela 54. Pozycja Zielonki i gmin sąsiednich w rankingu „Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2012”, województwo mazowieckie, Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych⁷

Pozycja	Nazwa	PAI1_GN	PAI1_GN_klasy	PAI1_C_klasy	PAI1_G_klasy	PAI1_I_klasy	PAI1_M_klasy
4	Ząbki	0,295	A	A	A	A	A
29	Sulejówek	0,254	A	A	A	B	A
30	Marki	0,253	A	A	A	A	A
33	Kobyłka	0,246	A	A	A	B	A
45	Wołomin	0,234	A	A	B	D	A
51	Zielonka	0,226	A	B	B	A	A

Źródło: http://www.paiz.gov.pl/20121121/Raport_o_atrakcyjnosci_inwestycyjnej_województw_2012#

Zielonka wypada za to **bardzo dobrze** w rankingu najbogatszych gmin w Polsce, przygotowanym przez Serwis Samorządowy PAP (2014), gdzie plasuje się na 122 pozycji spośród 2479 gmin, zostawiając w tyle pozostałe analizowane jednostki.

Tabela 55. Ranking najbogatszych i najbiedniejszych gmin, Serwis Samorządowy PAP (luty 2014)

Pozycja	Nazwa	Dochody z podatków per capita (zł)
122	Zielonka	1957,89
167	Sulejówek	1809,28
216	Marki	1681,53
337	Ząbki	1486,81
420	Kobyłka	1393,35
487	Wołomin	1335,86

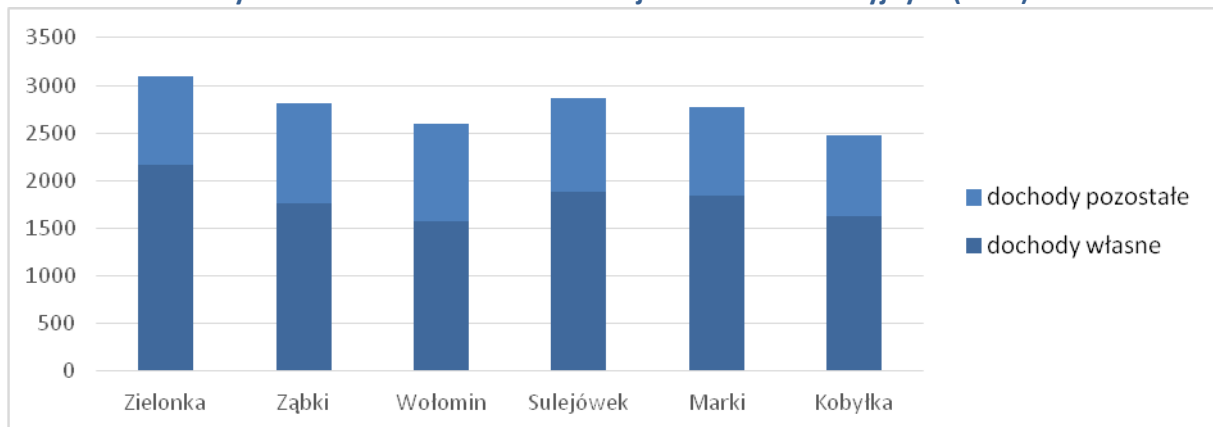
Źródło: opracowanie własne na podstawie: http://www.samorzad.pap.pl/depesze/wiadomosci_centralne/135028/Ranking-najbogatszych-i-najbiedniejszych-gmin

⁷ Sekcje według PKD: **C** – przemysł, **G** – handel, **I** – hotele i restauracje, **M** – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

5. KONKURENCJA O ŚRODKI PUBLICZNE

Zielonka należy do gmin zamożnych, co znajduje odzwierciedlenie w dochodach jej budżetu na 1 mieszkańca ogółem. Pod tym względem Miasto prezentuje się **bardzo korzystnie** na tle jednostek referencyjnych (będąc na pozycji lidera), a także – jak wykazano w rozdziale 4.3. na tle wszystkich gmin w Polsce. Zielonka równie dobrze wypada pod względem dochodów własnych. W 2012 r. stanowiły one 70% dochodów ogółem, co jest najwyższym udziałem spośród wszystkich gmin porównawczych. Wysoki udział dochodów własnych, to równocześnie niższy udział w strukturze dochodów gminy pozostałych grup tj. subwencji i dotacji. Jest to zjawisko pozytywne i świadczy o stosunkowo dużej autonomii fiskalnej Miasta. Dochody własne stanowią bowiem grupę dochodów, którymi władze jednostki mogą gospodarować w sposób dowolny i przeznaczać je na realizację celów rozwojowych.

Tabela 56. Dochody Zielonki na 1 mieszkańca na tle jednostek referencyjnych (2012)

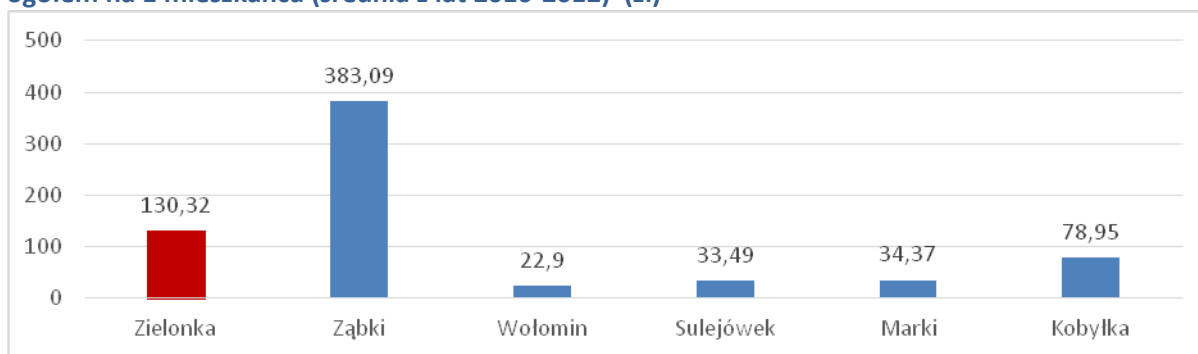

	Zielonka	Ząbki	Wołomin	Sulejówek	Marki	Kobyłka
Dochody ogółem	3088,35 zł	2812,67 zł	2597,09 zł	2870,43 zł	2766,36 zł	2471,31 zł
Dochody własne	2164,27 zł	1768,64 zł	1572,61 zł	1877,91 zł	1843,38 zł	1627,94 zł
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	70,1%	62,9%	60,6%	65,4%	66,6%	65,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zielonka jest **aktywna** w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych, w tym unijnych. Gminną aktywność w tym zakresie obrazują dane na rysunku 27. W związku z dużą zmiennością dotacji pochodzących ze środków europejskich w kolejnych latach, przedstawione kwoty są średnią z okresu 2010-2012. Na ich podstawie można stwierdzić, że pod względem wysokości zaabsorbowanych środków w przeliczeniu na 1 mieszkańca, Miasto ustępuje tylko Gminie Ząbki, która wyraźnie dominuje w tej kategorii.

Rysunek 27. Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych – dochody ogółem na 1 mieszkańca (średnia z lat 2010-2012) (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W strukturze organizacyjnej Urzędu Miasta Zielonka (UMZ) działa Wydział ds. Funduszy Zewnętrznych (WFZ), którego pracownicy z powodzeniem pozyskują środki zewnętrzne. W zakresie zadań przypisanych WFZ w Regulaminie organizacyjnym UM Zielonka są m.in.:

- monitorowanie możliwości i warunków pozyskiwania finansowych środków zewnętrznych do realizacji zadań Miasta oraz gromadzenie tych informacji;
- przygotowanie kompleksowej dokumentacji aplikacyjnej, w tym:
 - ✓ analiza projektu pod kątem możliwości uzyskania dofinansowania;
 - ✓ prowadzenie spraw związanych ze studiami wykonalności;
 - ✓ opracowanie niezbędnych analiz i prognoz finansowych inwestycji przy współudziale z Wydziałem Inwestycji, Zarządu Dróg i Zamówień Publicznych;
 - ✓ przygotowanie dokumentów i załączników wymaganych przy złożeniu wniosków aplikacyjnych o dofinansowanie projektów z funduszy zewnętrznych;
 - ✓ przygotowywanie dokumentów oraz kompletowanie załączników wymaganych przed podpisaniem umowy o dofinansowanie realizacji projektu;
 - ✓ wsparcie merytoryczne podczas realizacji zatwierdzonego do realizacji projektu;
- pozyskiwanie środków z funduszy zewnętrznych i krajowych;
- opracowywanie projektów i wniosków aplikacyjnych przy współpracy ze stanowiskami merytorycznymi w celu pozyskania środków;
- wsparcie merytoryczne przy realizacji i rozliczaniu zadań realizowanych po uzyskaniu środków z funduszy Unii Europejskiej i innych źródeł;

Dofinansowane projekty realizowane są przez poszczególne wydziały merytoryczne UM Zielonka (w tym również przez WFZ) i/lub przez zespoły projektowe powoływane przez Burmistrza Miasta Zielonka, co jest zgodne z metodyką zarządzania projektami.

W latach 2007-2013 w Zielonce realizowano 9 projektów „miękkich” dofinansowanych z funduszy europejskich. Dotyczyły one edukacji (5 projektów), wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (3 projekty) oraz poprawy jakości usług publicznych (1 projekt) (Tab. 56). Konkursy dotyczące wsparcia edukacji oraz poprawy jakości usług publicznych cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród krajowych Beneficjentów, dlatego warto w tym miejscu zaakcentować skuteczność w pozyskaniu tych środków przez UMZ.

Tabela 57. Projekty „miękkie” współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w Zielonce

	Nazwa	Źródło finansowania	Wartość dofinansowania PLN	Wartość budżetu PLN	Wkład własny PLN
Perspektywa 2007-2013	„Efektywne kadry samorządowe w Gminie Zielonka”	POKL, Poddziałanie 5.2.1	690 735,00 zł	775 835,00 zł	85 100,00 zł
	„Lepszy start w przyszłość z certyfikatem ECDL”	POKL, Działanie 9.5	49 830,00 zł	49 830,00 zł	0,00 zł
	„Mieszkańcy Zielonki aktywni zawodowo”	POKL, Działanie 6.3	49 560,00 zł	49 560,00 zł	0,00 zł
	„Miejskie Gimnazjum w Zielonce szkołą sukcesu dla każdego ucznia”	POKL, Poddziałanie 9.1.2	575 995,00 zł	594 095,00 zł	18 100,00 zł
	„Aktywizacja mieszkańców Gminy Zielonka”	POKL, Działanie 7.3	49 860,00 zł	49 860,00 zł	0,00 zł
	„Wyrównywanie szans edukacyjnych w Zielonce poprzez indywidualizację nauczania dzieci w klasach I-III szkół podstawowych”	POKL, Poddziałanie 9.1.2	256 000,00 zł	256 000,00 zł	0,00 zł
	„Lepszy start w przyszłość dla uczniów ze szkół podstawowych w Zielonce”	POKL, Poddziałanie 9.1.2	734 050,00 zł	801 766,00 zł	Niefinansowy (udostępnienie sal)
	„Do przedszkola uczęszczamy, lepszy start w naukę mamy – wsparcie zielonkowskich przedszkoli publicznych w upowszechnianiu edukacji przedszkolnej”	POKL, Poddziałanie 9.1.1	659 460,00 zł	670 460,00 zł	11 000,00 zł
	„Na indywidualizację stawiamy, efekty w nauczaniu mamy”	POKL, Poddziałanie 9.1.2	273 700,00 zł	273 700,00 zł	0,00 zł
	RAZEM:		3 339 190,00 zł	3 521 106,00 zł	114 200,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMZ

W perspektywach finansowych Unii Europejskiej na lata 2004-2006 i 2007-2013 Zielonka pozyskała również dofinansowanie do realizacji 6 projektów tzw. „twardych” (tab. 58), które związane były z rozwojem szeroko pojętej infrastruktury, czy też przeciwdziałaniem wykluczeniu cyfrowemu.

Tabela 58. Projekty „twarde” finansowane ze środków Unii Europejskiej w Zielonce

Perspektywy: 2004-2006, 2007-2013	Nazwa	Źródło finansowania	Wartość dofinansowania PLN	Wartość budżetu PLN	Wkład własny PLN
	„Budowa kanalizacji sanitarnej w ulicach na terenie Gminy Zielonka w latach 2004-2006”	ZPORR, Działanie 1.2	4 332 314,70 zł	7 110 013,45 zł	2 777 698,75 zł
	„Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Zielonka w latach 2007-2009”	POIŚ, Działanie 1.1	3 994 834,54 zł	8 323 853,79 zł	4 329 019,25 zł
	„Zielonka segreguje śmieci – gminny system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych”	RPO WM 2007-2013, Działanie 4.2	211 847,45 zł	1 129 629,15 zł	917 781,70 zł
	„Rowerem przez Zielonkę - rozwój i promocja gminnej oferty turystycznej”	RPO WM 2007-2013, Działanie 6.2	335 994,59 zł	447 992,79 zł	111 998,20 zł
	„Nie wyklucz@my, Internet zapewniamy – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców Gminy Zielonka”	POIG, Działanie 8.3	795 440,00 zł	805 640,00 zł	wkład własny nie występuje
	„Integr@cja – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców Gminy Zielonka”	POIG, Działanie 8.3	516 445,00	516 445,00	wkład własny nie występuje
	RAZEM:		10 186 876,28 zł	18 333 574,18 zł	8 136 497,90 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMZ

Poza środkami unijnymi Gmina korzysta również z innych **zewnętrznych źródeł finansowania**. W ostatnich latach były to m.in. środki będące w dyspozycji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środki Samorząd Województwa Mazowieckiego. Pełne zestawienie i charakterystyka projektów realizowanych ze źródeł krajowych znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 59. Projekty finansowane ze źródeł krajowych w Zielonce

ROK	Nazwa	Źródło finansowania	Wartość dofinansowania PLN	Koszt całkowity PLN	Wkład własny PLN
2007	„Wniosek o wyposażenie szkół i placówek w urządzenia do monitoringu wizyjnego”	Rządowy program: „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach”	36 800,00 zł	73 600,00 zł	36 800,00 zł
2008-2009	„Budowa boiska miejskiego przy ul. Dziennikarskiej – etap II”	Programu Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Mazowieckiego	294 900,00 zł	1 117 200,00 zł	822 300,00 zł
	„Wniosek o dofinansowanie zadania własnego dotyczącego dofinansowania Ochotniczej Straży Pożarnej ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego”	Samorząd Województwa Mazowieckiego	14 250,00 zł	37 096,90 zł	22 846,90 zł

2012	"Plac zabaw przy Szkole Podstawowej nr 2 w Zielonce" w ramach programu "Radosna Szkoła"	Rządowy program "Radosna Szkoła"	115 000,00 zł	230 000,00 zł	116 510,00 zł
	"Bezpieczna Zielonka"	Rządowy program „Razem Bezpieczniej”	85 000,00 zł	128 000,00 zł	43 000,00 zł
2014	"Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych przy 15 drzewach - pomnikach przyrody rosnących na terenie miasta Zielonka"	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	6 395,76 zł	10 659,50 zł	4 263,74 zł
	"Wymiana 60 lamp ulicznych w oprawach rtęciowych na energooszczędne żarówki w technologii LED"	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	11 843,34 zł	39 477,83 zł	27 634,49 zł
	„Wykonanie oraz montaż dwóch jerzykowników na terenie Gminy Zielonka”	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	10 824,00 zł	13 530,00 zł	2 706,00 zł
	„Eko Zielonka - program edukacyjny z zakresu ekologii prowadzony przez Gminę Zielonka na rzecz jej mieszkańców"	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	29 100,00 zł	29 100,00 zł	0,00 zł
	"Place zabaw przy Szkole Podstawowej nr 1 oraz przy Szkole Podstawowej nr 3 w Zielonce"	Rządowy program "Radosna szkoła" -	230 450,00 zł	460 900,00 zł	230 450,00 zł
	"Przebudowa boiska wraz z odwodnieniem przy Miejskim Gimnazjum im. Stefa Kardynała Wyszyńskiego w Zielonce"	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	182 500,00 zł	382 500,00 zł	200 000,00 zł
	"Budowa boiska sportowego wraz z oświetleniem i odwodnieniem przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Zielonce przy ul. Staszica 56"	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	270 000,00 zł	1 207 372,00 zł	937 372,00 zł
	RAZEM:		1 287 063,10 zł	3 729 436,23 zł	2 443 883,13 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMZ

Do realizacji w roku szkolnym 2014/2015 przygotowany jest też projekt Samorządu Województwa Mazowieckiego: *Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe – „Moja przyszłość”*, w ramach realizacji którego Gmina Zielonka będzie uczestniczyła jako Partner, a wsparcie otrzymają 4 zielonkowskie szkoły (w kwocie 23 410,00 zł na każdą ze szkół na organizację zajęć pozalekcyjnych).

Gmina Zielonka otwarta jest także na różnego rodzaju przedsięwzięcia partnerskie, w ramach których otrzymywała wsparcie merytoryczne i jakościowe (niekoniecznie finansowe), wśród nich można wymienić:

- Projekt Powiatu Wołomińskiego „Działania wspierające podnoszenie dostępności, jakości i efektywności usług publicznych w Powiecie Wołomińskim”, w ramach którego powstały strategie rozwoju usług publicznych takich jak m.in. edukacyjnych, zdrowotnych, komunikacyjnych.
- Projekt „DOBRE RZĄDZENIE. Wypracowanie i wdrożenie modelu współpracy 7 jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi”, którego celem jest zwiększenie zakresu i poprawa jakości mechanizmów współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych poprzez opracowanie i wdrożenie „Modeli współpracy JST+NGO”.

Sukcesy na polu pozyskiwania środków zewnętrznych odnoszą także miejskie jednostki organizacyjne oraz zielonkowskie organizacje pozarządowe, w tym:

- Szkoły (np. projekty w ramach Programu Comenius),
- Miejska Biblioteka Publiczna (np. Program Rozwoju Bibliotek),
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce,
- NGO (np. Zielonkowskie Forum Samorządowe, Fundacja Kolos).

6. WSPÓŁPRACA

Wzrost liczby mieszkańców, ich wymagań oraz mobilności „wymusza” konieczność koordynacji działań sąsiadujących ze sobą ośrodków. Komplementarność obszaru współdziałania gmin oznacza istnienie takich warunków, które powodują konieczność podjęcia dialogu dla prawidłowego funkcjonowania.

Współpraca między samorządami jest efektywnym, prawie nieodzownym czynnikiem rozwoju lokalnego, pozwala bowiem na podjęcie przedsięwzięć przekraczających możliwości jednej jednostki. Współdziałanie w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkańców sąsiadujących ze sobą gmin, często przyczynia się też do optymalizacji ponoszonych kosztów. W tym kontekście, nie mniej istotna, jest towarzysząca tego typu działaniom wymiana wiedzy z zakresu metod zarządzania zasobami lokalnymi. Tworzone struktury współpracy umożliwiają wykorzystywanie doświadczeń innych lub też znajdowanie rozwiązań adekwatnych, pozwalających na naśladowanie.

W istniejących krajowych uwarunkowaniach prawno-instytucjonalnych współpraca między samorządami może się rozwijać w ramach prawnie określonych związków lub w formie wzajemnej wymiany o charakterze nieformalnym.

Gmina Zielonka w zakresie kontaktów z sąsiadami w najszerszym wymiarze współpracuje z gminami – **Kobyłką i Markami**. Współpraca owego „trójmiasta” ma swoją wieloletnią historię. Już w latach 90-tych (1993-1995) przez Rady Miast podejmowane były uchwały w sprawie wspólnej realizacji zadań i/lub w sprawie przystąpienia do porozumienia/ zawarcia porozumienia. Były to uchwały podejmowane przez kilka gmin jednocześnie i/lub inicjatywy powiatowe, w tematach dotyczących: gospodarki komunalnej, ochrony środowiska, inwestycji drogowych oraz przedsięwzięć kulturalno-oświatowych.

Wśród uchwał podjętych w różnych odstępach czasu, dokumentujących dotychczasową współpracę gmin: Zielonka, Kobyłka i Marki, można m.in. wymienić:

- Stanowisko Rady Miasta Zielonka przyjęte na XXXII Sesji w dniu 27 maja 1993 r. w sprawie: wspólnej realizacji wysypiska śmieci (dot. współpracy m.in. Zielonki i Kobyłki);
- Uchwała Nr IX/58/94 Rady Miasta Zielonka z dnia 13 grudnia 1994 r. w sprawie: przystąpienia do porozumienia komunalnego o kompleksowej gospodarce odpadami (dot. współpracy m.in. Zielonki, Kobyłki i Marek);
- Uchwała Nr XII/90/95 Rady Miasta Zielonka z dnia 16 marca 1995 r. w sprawie: zawarcia porozumienia komunalnego z Gminami (dot. współpracy m.in. Zielonki, Kobyłki i Marek);
- Uchwała Nr XIII/113/03 Rady Miasta Zielonka z dnia 26 listopada 2003 r. w sprawie wyrażenia zgody na podpisanie porozumienia ogólnopowiatowego dotyczącego przebudowy dróg wojewódzkich na obszarze Powiatu Wołomińskiego (dot. współpracy wszystkich gmin Powiatu Wołomińskiego);

- Uchwała Nr VI/54/07 Rady Miasta Zielonka z dnia 26 marca 2007 r. w sprawie wyrażenia zgody na podpisanie porozumienia dotyczącego opracowania samorządowego programu pn. „Ossów Wrota Bitwy Warszawskiej 1920 roku (dot. współpracy m.in. Zielonki i Kobyłki).
- Uchwała Nr XXV/246/12 Rady Miasta Zielonka z dnia 29 października 2012 r. w sprawie wyrażenia zgody na podpisanie porozumienia dotyczącego wspólnych działań w rozwiązywaniu problemów społecznych, ekonomicznych, infrastrukturalnych oraz z zakresu ochrony środowiska naturalnego (obok Zielonki, Marek i Kobyłki partnerami porozumienia są (jako wsparcie instytucjonalne) Samorząd Województwa Mazowieckiego i Powiat Wołomiński). Celem partnerstwa jest wspólne działanie na rzecz rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na obszarze funkcjonalnym (jednostek samorządu terytorialnego leżących wzdłuż rzeki Długiej), a w szczególności: wspólne rozwiązywanie problemów społecznych i ekonomicznych, wspólne rozwiązywanie problemów infrastrukturalnych, wspólne działanie na rzecz skutecznej ochrony środowiska naturalnego, ochrona dziedzictwa kulturalnego obszaru funkcjonalnego, wymiana doświadczeń i dobrych praktyk, wspólne przygotowywanie dokumentacji aplikacyjnych oraz uczestnictwo w konkursach i naborach wniosków o dofinansowanie ze środków zewnętrznych, adresowanych do partnerstw oraz wzajemna promocja podejmowanych inicjatyw. Zielonka jest liderem tego partnerstwa.

Przyjęcie uchwały z października 2012 r. poprzedziło podpisanie listu intencyjnego (lipiec 2012 r.), który określał ogólny plan współpracy Kobyłki, Marek i Zielonki. W tym samym czasie wskazane też zostały pierwszoplanowe wspólne problemy, rozwiązywaniem których powinno zająć się przyszłe partnerstwo. List intencyjny stał się I etapem działań ukierunkowanych na sformalizowanie dotychczasowej współpracy gmin, ułatwiającej podejmowanie wspólnych i ponadgminnych inicjatyw, jak również otwierającej drogę do wspólnego aplikowania o fundusze zewnętrzne, co było i jest szczególnie istotne z uwagi na fakt, że ogłaszanych jest coraz więcej konkursów/ naborów wniosków o dofinansowanie, w których preferowane i premiiowane są projekty składane przez porozumienia i/lub stowarzyszenia gmin.

Obserwując ewolucję współpracy Kobyłki, Marek i Zielonki można stwierdzić, że obok przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój szeroko rozumianej infrastruktury, wraz z upływem czasu, w jej ramach inicjowanych jest coraz więcej działań w zakresie współpracy niematerialnej.

Do innych zawartych w ostatnich latach przez Zielonkę porozumień należą m.in. :

- Wielostronne porozumienie w sprawie przebudowy drogi wojewódzkiej nr 634 (stronami porozumienia są: starosta wołomiński, burmistrzowie: Kobyłki, Tłuszcz, Wołomina, Ząbek i Zielonki oraz wójt gminy Klembów) - 19.02.2007 r.
- Wielostronne porozumienie dotyczące współfinansowania Wspólnego Biletu (podpisane między starostą wołomińskim, a burmistrzami miast tzw. linii wołomińskiej – Wołomina, Kobyłki, Zielonki i Ząbek) - 28.02.2012 r.
- Wielostronne porozumienie określające zasady współpracy między m. st. Warszawa i 39 podwarszawskimi gminami w ramach działań na rzecz zintegrowanego rozwoju metropolii warszawskiej oraz wspólnego pozyskania funduszy europejskich w ramach **Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT)** - 21.02.2014 r. ZIT są instrumentem umiejscowionym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa

Mazowieckiego na lata 2014-2020 (RPO WM 2014-2020), współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównymi kryteriami decydującymi o realizacji przedsięwzięć w formule ZIT są **zintegrowany charakter oraz komplementarność**. Kolejny krok zacieśniający współpracę gmin w ramach instrumentu to przyjęcie wspólnej Strategii działania, precyzującej konkretne projekty strategiczne o charakterze zintegrowanym. Celem głównym określonym w tym dokumencie jest rozwój i wykorzystanie potencjałów Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez integrację obszaru i budowanie jego przewag konkurencyjnych w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Osiągnięcie celu głównego będzie możliwe dzięki podjęciu interwencji uwzględnionych w trzech celach strategicznych, wymienionych (wraz z kierunkami działań) w tabeli 59.

Tabela 60. Cele i kierunki działań Strategii ZIT dla WOM 2014-2020+ (stan na VII 2014)

Cel 1. Zwiększenie korzyści metropolitalnych w sferze społecznej
<p>1.1. Zwiększanie dostępności i jakości usług publicznych</p> <p>1.2. Wykorzystanie walorów dziedzictwa kulturowego</p> <p>1.3. Zintegrowanie społeczne grup zagrożonych wykluczeniem ☒</p>
Cel 2. Wykorzystanie potencjału gospodarczego w konkurencji globalnej ☒
<p>2.1. Rozwinięcie oferty inwestycyjnej i promocja gospodarcza</p> <p>2.2. Kształtowanie warunków dla rozwoju firm</p> <p>2.3. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych i warunków dla powstawiania podmiotów gospodarczych ☒</p>
Cel 3. Zintegrowanie obszaru i poprawa jakości środowiska ☒
<p>3.1. Wzmocnienie potencjału współpracy na rzecz rozwoju powiązań funkcjonalnych</p> <p>3.2. Zwiększenie dostępności i standardów transportu</p> <p>3.3. Podniesienie standardów ochrony środowiska i rozwój odnawialnych źródeł energii ☒</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie projektu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego 2014-2020+

Współpraca międzygminna Zielonki jest też realizowana poprzez jej przynależność do:

- **Związku Miast Polskich** – ogólnokrajowej organizacji samorządów miejskich powołanej do opracowania wspólnego stanowiska wobec rządu i promocji miast członkowskich w Polsce i za granicą - 15.03.1995 r.
- **Lokalnej Grupy Działania „Równiny Wołomińskiej”** – partnerstwa terytorialnego zrzeszającego przedstawicieli lokalnych organizacji (instytucje publiczne, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe) oraz mieszkańców danego obszaru wyznaczonego granicami gmin członkowskich. Obecnie członkami zwykłymi LGD „Równiny Wołomińskiej” są: Wołomin, Poświętne, Klembów, Tłuszcz, Strachówka, Jadów, Zabrodzie, Wyszaków, Brańszczyk, Rząśnik, Długosiodło, Sadowne. Wśród celów partnerstwa znajdują się: realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju obszaru gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia, działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, aktywizowanie ludności wiejskiej, działania

mające na celu rozwój turystyki, ochronę i promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych, popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych, wspieranie rozwoju edukacji, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz inicjatyw lokalnych, rozwój społeczeństwa obywatelskiego i aktywności społecznej obywateli, działania na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej, działania służące upowszechnianiu kultury fizycznej i sportu. Korzyścią, która płynie z członkostwa w LGD jest możliwość korzystania ze środków finansowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich - 7.04.2014 r.

W kontekście współpracy należy też wspomnieć o uczestnictwie Zielonki (m.in. na zasadach partnerstwa) w projektach innych podmiotów/institucji. Zestawienie takich przykładowych działań zawiera tabela 60.

Tabela 61. Projekty partnerskie Zielonki

<p>Projekty partnerskie z Samorządem Województwa Mazowieckiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe – „Moja przyszłość. • Budowa społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy (bazy wiedzy dot. zagospodarowania przestrzennego). • Rozwój elektronicznej administracji (sprawnie funkcjonująca e-administracja).
<p>Udział w projekcie (jako grupa docelowa) Instytutu Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zakresu i poprawa jakości mechanizmów współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych poprzez opracowanie i wdrożenie „Modeli współpracy JST+NGO”
<p>Udział w projekcie Powiatu Wołomińskiego „Działania wspierające podnoszenie dostępności, jakości i efektywności usług publicznych w Powiecie Wołomińskim”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie dostępności, jakości i efektywności usług publicznych świadczonych przez instytucje samorządowe gminne i powiatowe kierowane do mieszkańców powiatu wołomińskiego
<p>Udział w projekcie Decydujmy razem. Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu i wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych” (jako grupa docelowa)</p> <p>Projekt systemowy realizowany był wspólnie przez partnerstwo siedmiu podmiotów: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (Lider Partnerstwa), Fundację Instytut Spraw Publicznych, Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej, Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • W ramach realizacji zadań projektowych w Gminie Zielonka opracowano „Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Zielonka na lata 2012 – 2016” oraz „Koncepcję rozwoju ścieżek rowerowych na obszarze Gminy Zielonka”. Plan inwestycyjny stanowi zbiór zhierarchizowanych i wyselekcjonowanych do realizacji przez samorząd zadań inwestycyjnych w przyjętym horyzoncie lat 2012-2016. Dokument ten pełni również funkcję informacyjną o kierunkach inwestycji, planowanym terminie ich realizacji i kosztach. Koncepcja rozwoju ścieżek rowerowych powstała z kolei w celu usystematyzowania działań na rzecz rozwoju infrastruktury rowerowej na terenie miasta. Dokument ma też stanowić element szerszego programu rozwoju dróg i szlaków rowerowych na obszarze miasta w powiązaniu z drogami i szlakami rowerowymi zewnętrznymi wykraczającymi poza granice administracyjne Miasta Zielonka.

<p>CAL, Fundację „Partnerstwo dla Środowiska”, Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych oraz Fundację Fundusz Współpracy którego realizatorem był Centrum Aktywności Lokalnej CAL.</p>	
--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMZ

RAPORT O STANIE GMINY ZIELONKA

BADANIE WARUNKÓW ŻYCIA I JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH W ZIELONCE

1. INFORMACJE O BADANIU

1.1. Informacje ogólne

Celem zrealizowanego badania było spojrzenie na rozwój gminy z szerokiej, wieloaspektowej perspektywy. Z jednej strony, pytania koncentrowały się na wpływających na jakość życia mieszkańców kwestiach odnoszących się do sfery lokalnej infrastruktury, gospodarki, rozwoju społecznego i stanu środowiska naturalnego. Z drugiej, badanie dotyczyło także szerokiego zakresu usług realizowanych przez instytucje samorządowe – związanych z działaniami w sferze administracji, bezpieczeństwa publicznego, polityki społecznej, edukacji czy kultury. Podkreślić przy tym należy, że pytania zamieszczone w kwestionariuszu odnosiły się do ocen generalnych, a nie do szczegółowej analizy różnych aspektów funkcjonowania samorządu i realizowanych przez niego działań. W tym sensie **badanie dostarcza zgeneralizowanego, ogólnego obrazu poglądów mieszkańców na warunki życia w gminie.**

Zgodnie z przyjętymi założeniami, w wyniku realizacji badania władze samorządowe powinny być w stanie:

- zidentyfikować najważniejsze, w odczuciu mieszkańców, problemy gminy,
- określić problemy i potrzeby społeczne oraz ich społeczno-demograficzne uwarunkowania,
- poznać oczekiwania mieszkańców w odniesieniu do kierunków rozwoju gminy i postulaty dotyczące działań władz samorządowych.

1.2. Informacje metodologiczne

Przyjęte w badaniu rozwiązania metodologiczne oparte są na założeniu, że ludzie w trakcie codziennych rozmów wymieniają się opiniami na temat spraw ze swego bezpośredniego fizycznego i społecznego otoczenia. Zarówno rozmaite wydarzenia w środowisku lokalnym, jak i ocena działań podejmowanych przez władze samorządowe są treścią rodzinnych konwersacji (choć oczywiście natężenie i charakter tych rozmów jest zróżnicowany). W związku z tym, w badaniu przyjęto podejście zakładające możliwość kolektywnego udzielania odpowiedzi na pytania ankiety przez członków gospodarstwa domowego. Ankieta była dostarczana do wylosowanych gospodarstw z prośbą o jej przedyskutowanie i wypełnienie przez domowników. W efekcie próba zastosowana w badaniu oraz założenia związane z jej losowaniem sprawiają, że **badanie zostało zrealizowane na reprezentatywnej próbie gospodarstw domowych Miasta Zielonka.**

Zgodnie z przyjętymi założeniami, w badaniu zastosowano warstwowanie próby w odniesieniu do wyróżnionych 15 okręgów. Zakładana wielkość przedziału ufności (tzw. zakładany maksymalny błąd próby) wynosi +/- 5% (przy zakładanym poziomie ufności 95%).

Do badania wylosowano ogółem 358 gospodarstw domowych w próbie podstawowej oraz 107 gospodarstw domowych w próbie rezerwowej. Ankiety zrealizowano w 311 gospodarstwach domowych (wykorzystując adresy z próby rezerwowej), co oznacza realizację zakładanej wielkości próby na poziomie 86,9%. Jest to rezultat całkowicie satysfakcjonujący, prowadzący do uprawnionego wnioskowania o poglądach i postawach mieszkańców gminy.

Badanie zostało zrealizowane przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej Centrum Mazowsze w maju 2014 roku.

2. WYNIKI BADAŃ

2.1 Najważniejsze informacje o strukturze populacji

Wśród przebadanych gospodarstw domowych zdecydowaną większość stanowią gospodarstwa, w których zamieszkują mężczyźni w wieku produkcyjnym (66,2%) oraz kobiety w takim wieku (64,6%). Należy zwrócić uwagę, że w Mieście Zielonka jedną piątą stanowią gospodarstwa, w których mieszkają mężczyźni w wieku emerytalnym i nieco ponad jedną trzecią gospodarstwa, w których mieszkają kobiety w takim wieku. W 50% gospodarstw przynajmniej jedna osoba posiada wykształcenie średnie, a w 70% gospodarstw przynajmniej jedna osoba legitymuje się wykształceniem wyższym policealnym/pomaturalnym (15,4%), niepełnym wyższym (11,5%) lub wyższym (43,1%). W odniesieniu do Zielonki można zatem mówić o wysokim poziomie kapitału ludzkiego.

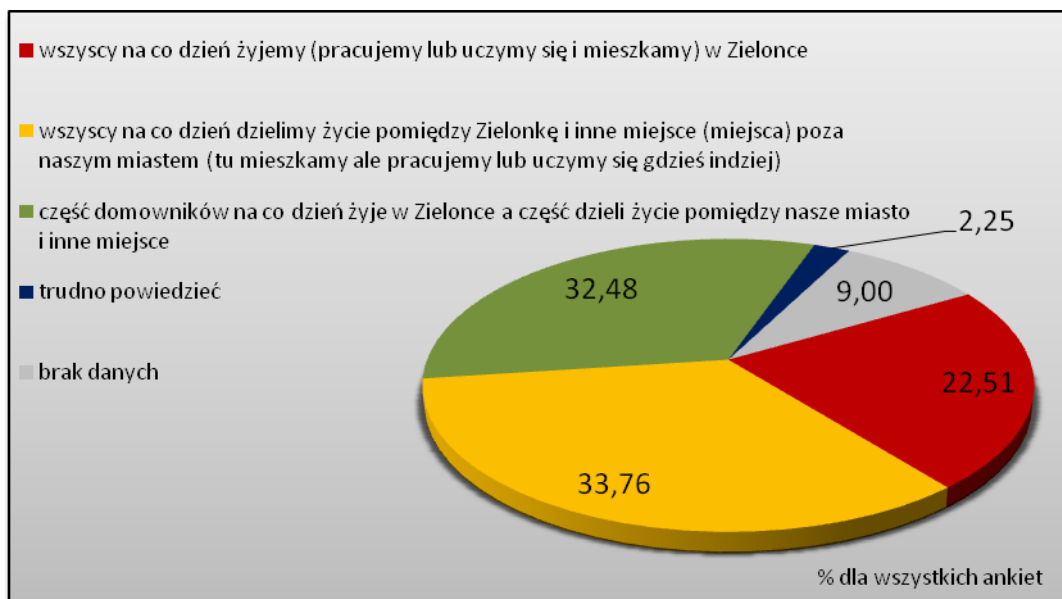
Wśród głównych źródeł dochodów mieszkańców gminy znajdują się: praca na etat (52,4% gospodarstw), emerytura/renta (32,1% gospodarstw) i własna firma (14,8%). Niewielki odsetek gospodarstw domowych wskazywało pracę dorywczą jako główne źródło dochodów (3,5%).

Jedynie jedna szóstą gospodarstw domowych jednoznacznie ocenia własną sytuację materialną jako złą. Połowa gospodarstw ocenia tę sytuację w sposób umiarkowany („średnio” – 50,48%), a jedna czwarta ocenia ją dobrze. Pozostałe gospodarstwa (4,18%) nie potrafiły zdeterminować swojego statusu.

Zdecydowana większość gospodarstw domowych objętych badaniem to gospodarstwa, których członkowie mieszkają we własnym domu lub jego części (44%), we własnym mieszkaniu zamieszkiwało 38% gospodarstw.

Zwraca uwagę fakt, że jedynie 1/4 gospodarstw domowych to gospodarstwa, których wszyscy członkowie centrum swojej aktywności życiowej w całości lokują na terenie Miasta Zielonka (na co dzień żyją i/lub uczą się w Zielonce). Wśród pozostałych 32,4% to gospodarstwa częściowo związane także z innym miejscem poza gminą a 33,7% gospodarstw w całości ulokowało swoją aktywność życiową poza gminą.

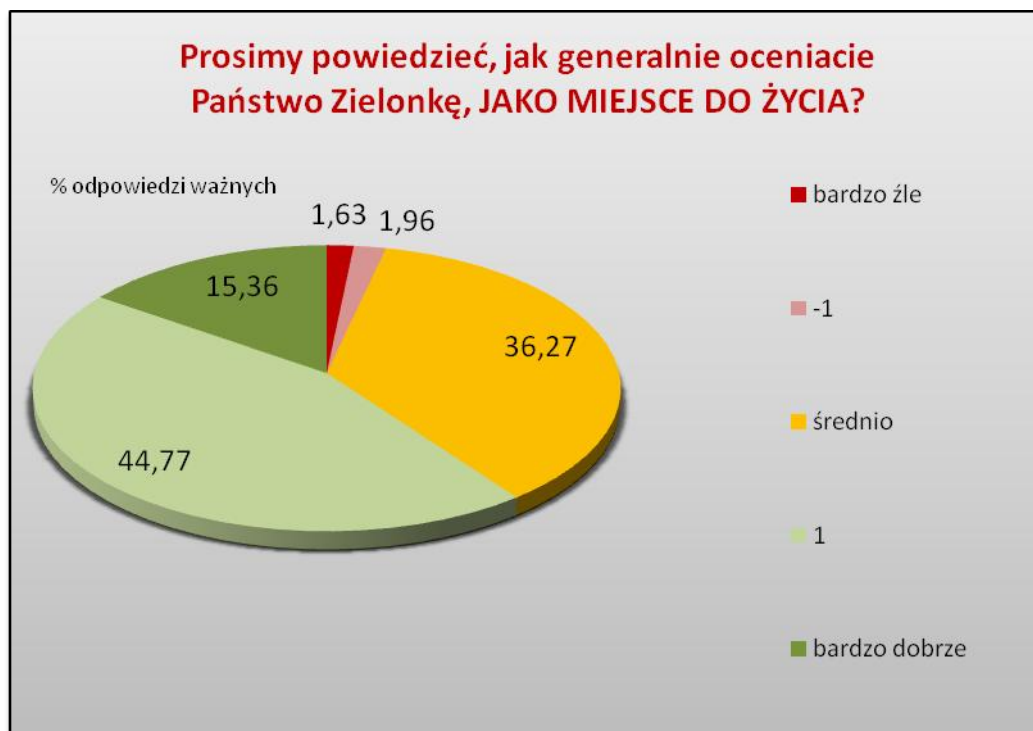
Wykres 1. Sytuacja stałych domowników

2.2. Ogólne oceny sytuacji Miasta i opinie na temat jakości życia

Mieszkańcy miasta w większości (68,5%) są zadowoleni z faktu zamieszkiwania w Zielonce a zdecydowana większość z nich (55,4%) nie chciałaby wyprowadzić się w inne miejsce, nawet gdyby miała taką możliwość. **Większość, bo niemal 45% mieszkańców, dobrze ocenia Zielonkę jako miejsce do życia.** Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że członkowie 36,2% gospodarstw domowych dla określenia jakości życia w mieście wybrali odpowiedź „średnio”. Pozytywnie należy odbierać zdecydowaną przewagę, wśród pozostałych respondentów, odpowiedzi „dobrze” i „bardzo dobrze” (łącznie 60%) nad odpowiedziami „źle” i „bardzo źle” (łącznie 3,5%).

Wykres 2. Zielonka jako miejsce do życia

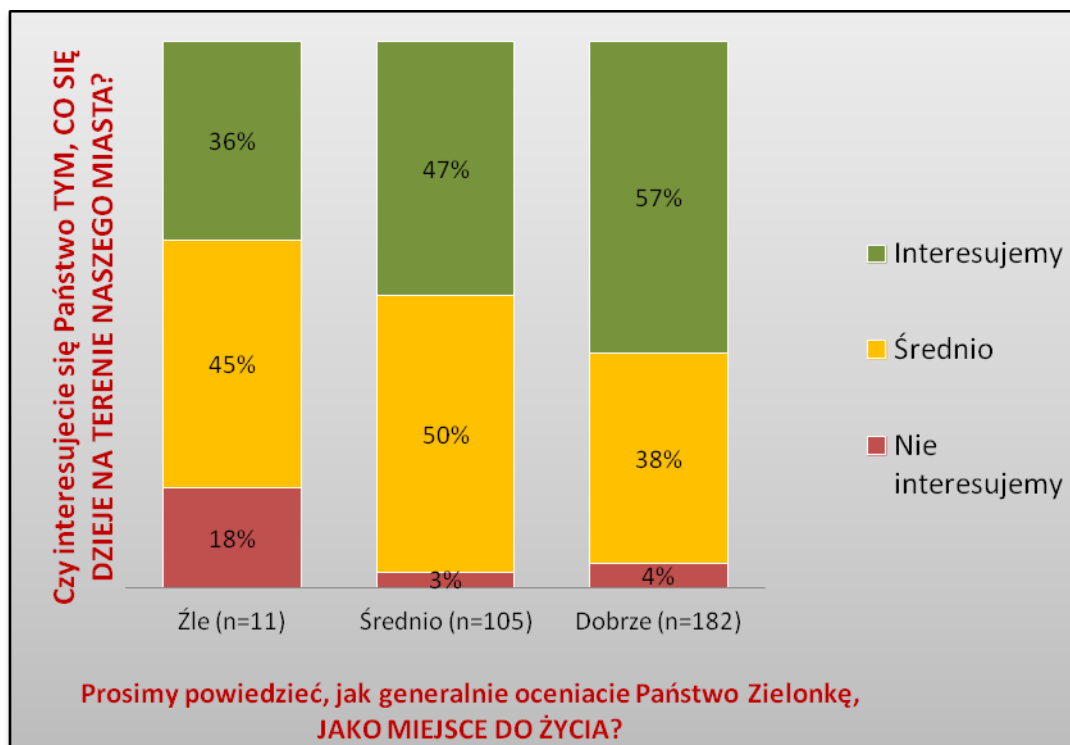

Pomimo generalnie pozytywnych ocen związanych z faktem zamieszkania w mieście, **Zielonka, w przekonaniu mieszkańców nie jest gminą zamożną** – łącznie 56,9% badanych gospodarstw wybrało odpowiedź „średnio” w odpowiedzi na pytania o poziom zasobności miasta (jednocześnie według 17,4% Zielonka jest miastem bogatym, a według 15,4% biednym). Należy zauważyć, że **przekonania te oddziałują na oceny jakości życia w mieście** – wśród respondentów źle oceniających lokalną jakość życia jest znacznie więcej tych, którzy są przekonani o znacznych niedostatkach sytuacji ekonomicznej gminy.

Mieszkańcy w większości (53%) deklarują swoje zainteresowanie sprawami lokalnymi. Sprowadza się ono jednak najczęściej do sfery rozmów z sąsiadami (78,4% wskazań), poszukiwania informacji na stronie Miasta (70,1%) oraz ogólnego poszukiwania informacji o działaniach władz Miasta (56,5%). Rzadziej potwierdzano aktywność przejawiającą się w sprawdzaniu planów, uchwał, protokołów lub innych dokumentów (23,4%) czy rozmów z radnymi o sprawach miasta (21,4%), a jeszcze mniej (15%) przyznawało się do uczestniczenia w zebraniach z przedstawicielami Urzędu Miasta/radnymi.

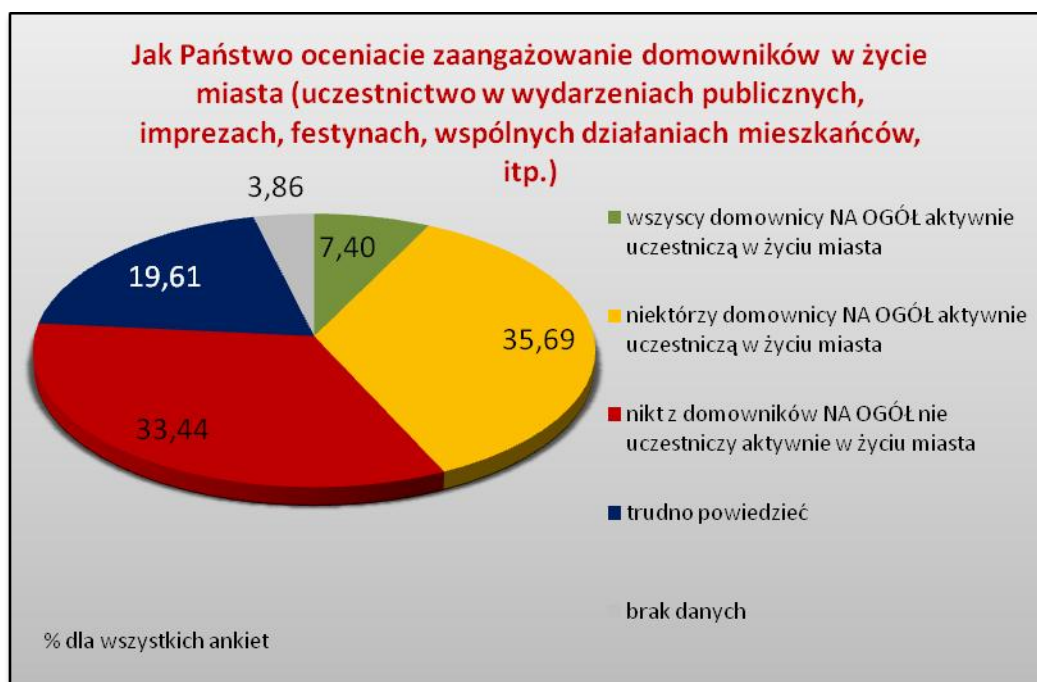
Należy zauważyć, że **zainteresowanie sprawami gminy powiązane jest z jej oceną** – gospodarstwa domowe deklarujące większe zainteresowanie sprawami lokalnymi częściej bardziej pozytywnie oceniają jakość życia w gminie.

Wykres 3. Zainteresowanie sprawami miasta a jego ocena

W przekonaniu badanych najwygodniejszymi sposobami informowania mieszkańców o sprawach gminy (preferowanymi kanałami informacyjnymi) jest oficjalna strona Urzędu Miasta (60,4%), tablice ogłoszeń na terenie Miasta (59,8%) oraz media lokalne (53,7%).

Aktywność społeczną na terenie gminy, w świetle wyników badania należy ocenić jako niską. Jedynie 7,4% gospodarstw deklarowało pełne uczestnictwo w życiu Gminy, a aż 33,4% gospodarstw przyznawało się w tym zakresie do całkowitej bierności. Zgodnie z deklaracjami badanych w 6,4% gospodarstw domowych ktoś działa w lokalnej organizacji społecznej. W 4,8% gospodarstw potwierdzono zaangażowanie z działalność pozarządowych organizacji ponadlokalnych. **Częściej w działalność organizacji o zasięgu lokalnym angażują się gospodarstwa o całkowitej aktywności życiowej zlokalizowanej na terenie gminy.**

Bierność społeczna warunkowana jest warunkami materialnymi gospodarstwa domowego i rośnie wraz z obniżaniem się zamożności gospodarstwa domowego. Co więcej, te spośród gospodarstw, które określały swoją sytuację materialną jako złą, znacznie częściej wybierały w ankiecie wskazania świadczące o braku zainteresowania sprawami gminy. **Podkreślić przy tym należy, że aktywność społeczna sprzyja pozytywnym ocenom jakości życia w gminie. Tym samym zasadnym jest stwierdzenie, że warunki materialne ograniczają zaangażowanie społeczne, co z kolei przekłada się na obniżenie ocen jakości życia.**

Zgodnie z deklaracjami badanych, **ważnym czynnikiem ograniczającym aktywność społeczną jest brak poczucia bezpieczeństwa w miejscach publicznych w gminie.** Interpretacja tego faktu może być różna – wydaje się jednak, że braku poczucia bezpieczeństwa nie należy tu rozumieć jako odczuwanie zagrożenia przestępczością, ale raczej jako ogólną niepewność i wyraz braku poczucia bezpieczeństwa życiowego. Świadczą o tym choćby ogólnie raczej pozytywne oceny bezpieczeństwa w miejscach publicznych oraz fakt, że bierność społeczna powiązana jest z brakiem zainteresowania sprawami lokalnymi.

Wykres 4. Ocena bezpieczeństwa w miejscach publicznych

Mieszkańcy oceniają poziom bezpieczeństwa w miejscach publicznych w Mieście Zielonka jako **średni (58,3%)**. Poczucie bezpieczeństwa wpływa na ogólną ocenę jakości życia i wzrasta wraz z deklarowanym zainteresowaniem sprawami gminy i ulokowaniem aktywności życiowej na terenie gminy.

2.3. Poczucie wpływu na sprawy lokalne

Mieszkańcy gminy mają poczucie co najwyżej umiarkowanego wpływu na decyzje władz samorządowych. Aż niemal 18% badanych gospodarstw domowych uważało, że ich wpływ jest żaden, a ponad 45% przyznawało, że jest on średni. Jedyne 14,5% gospodarstw było skłonnych przyznać się do posiadania względnego (9,8%) lub dużego (4,7%) wpływu.

Wykres 5. Poczucie wpływu na decyzje władz samorządowych

Podkreślić należy, że **brak poczucia wpływu i uczestnictwa w procesach decyzyjnych w istotnym stopniu obniża zadowolenie z zamieszkiwania w gminie i oceny jakości życia.**

Wykres 6: Poczucie wpływu a zadowolenie z zamieszkiwania w mieście

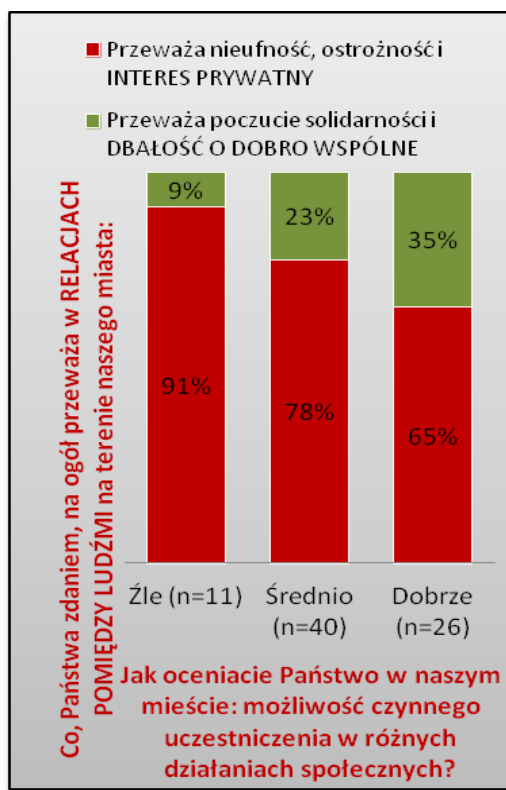
Poczucie wpływu na działalność władz związane jest z ocenami polityki informacyjnej prowadzonej przez Urząd – generalnie im lepsze oceny tej polityki, tym większe poczucie wpływu na decyzje władz. Pozytywne oceny polityki informacyjnej przekładają się ponadto na dobre oceny jakości życia oraz oceny zainteresowania władz inicjatywami społecznymi zgłaszanymi przez mieszkańców. Innymi słowy – **ci mieszkańcy, których zdaniem władze otwarcie informują o swojej działalności mają większą skłonność do pozytywnego oceniania władz.**

2.4. Kapitał społeczny i zaufanie

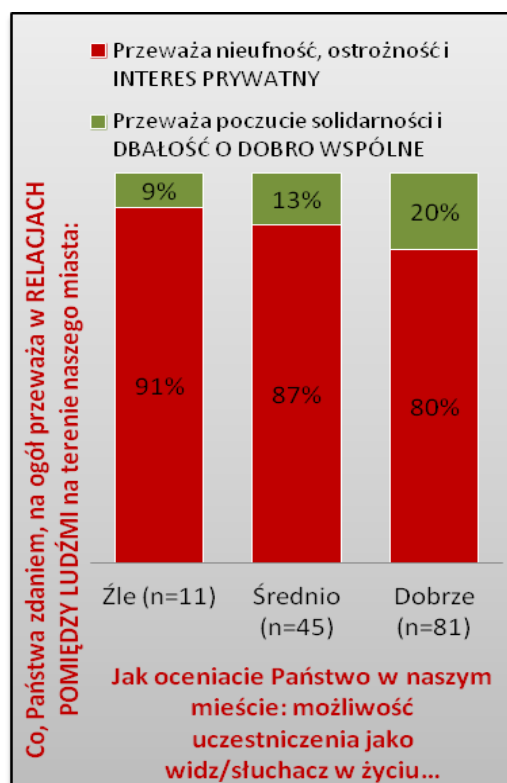
W przekonaniu badanych w relacjach pomiędzy ludźmi w gminie „przeważa nieufność, ostrożność i interes prywatny” (51,67% wskazań). Członkowie jedynie 9% gospodarstw domowych byli skłonni uznać, że w gminie „przeważa poczucie solidarności i dbałość o dobro wspólne”. Co zaskakujące, wyższy poziom społecznego zaufania zaobserwowano w gospodarstwach o niższym statusie materialnym. Analiza danych wykazała, że są to jednocześnie gospodarstwa osiadłe, mniej ekspansywne, których centrum aktywności życiowej zlokalizowane jest na terenie Zielonki.

Brak zaufania społecznego znacznie ogranicza odczuwaną jakość życia w Gminie. Warto zauważyć, że istnieje związek pomiędzy postrzeganiem charakteru relacji społecznych oraz poczuciem bezpieczeństwa w miejscach publicznych w Mieście. Badania potwierdziły także znany w analizach społecznych związek pomiędzy wyższym poczuciem zaufania oraz większą aktywnością w życiu społecznym. Te gospodarstwa, które pozytywnie oceniały możliwość uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym częściej deklarowały zaufanie społeczne i postrzegały działania innych mieszkańców jako motywowane dbałością o dobro wspólne. Innymi słowy, **ci mieszkańcy, którzy doświadczają więcej okazji do nawiązywania kontaktów społecznych darzą innym większym zaufaniem, niż ci, których cechują postawy pasywne i bierność społeczna.**

Wykres 8. Kapitał społeczny a uczestnictwo w działaniach społecznych

Wykres 7. Kapitał społeczny a uczestnictwo w życiu kulturalnym

2.5. Oceny działalności władz samorządowych

Działalność urzędników zatrudnionych w Urzędzie Miasta oceniana jest generalnie **umiarkowanie lub dobrze**. Urzędnicy oceniani są przede wszystkim jako dość pozytywnie nastawieni do mieszkańców załatwiających sprawy w Urzędzie (łącznie 47% ocen pozytywnych i 45,5% ocen umiarkowanych). Jedynie nieznacznie gorzej (42,5% ocen pozytywnych i 47,5% ocen umiarkowanych) oceniana jest ogólnie praca urzędników.

Wykres 9. Oceny pracy urzędników

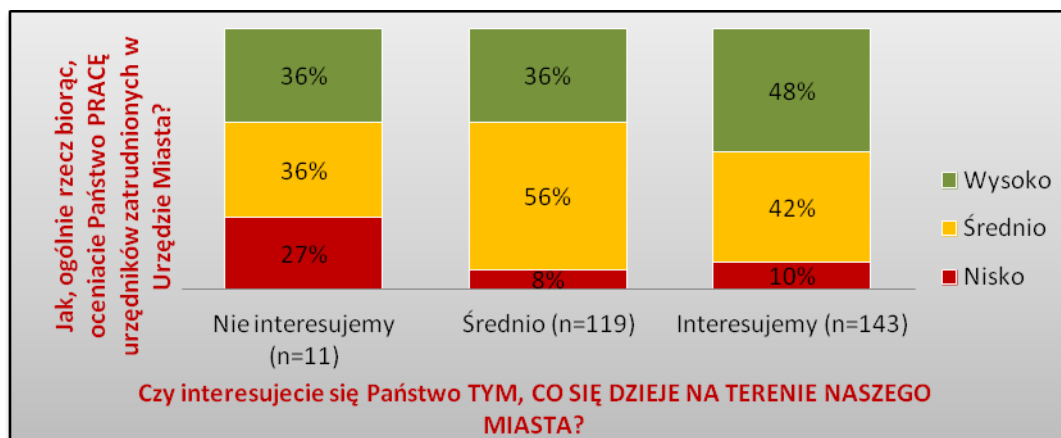

Wykres 10. Oceny nastawienia urzędników do klientów

Wysokie oceny pracy Urzędu przeważają wśród mieszkańców załatwiających sprawy w Urzędzie Miasta (49% wśród osób raz załatwiających sprawę w UM oraz 44% wśród mieszkańców załatwiających taką sprawę kilka razy w ciągu ostatniego roku). **Oceny są także warunkowane poziomem deklarowanego zainteresowania sprawami miejskimi** – te gospodarstwa, które potwierdzały swoje większe zainteresowanie jednocześnie lepiej oceniały pracę Urzędu.

Wykres 11. Ocena pracy urzędników a zainteresowanie sprawami miasta

Działalność Burmistrza Miasta w ostatniej kadencji oceniana jest ogólnie dobrze. Burmistrz zyskał 40,5% ocen dobrych, 8,3% ocen bardzo dobrych, 10,61% ocen złych i 2,89% ocen bardzo złych. Lepsze oceny pracy Burmistrza deklarowali mieszkańcy, którzy interesują się sprawami Miasta oraz

uważają, że władze dobrze informują o swoich działaniach. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż 37,6% mieszkańców nie chciało bądź nie było w stanie udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Nieco gorsze oceny zyskuje Rada Miasta. Podkreślić należy, że jest to tendencja typowa – ogólnopolska: wyrazistość Rady i zrozumienie działań rad jest w społeczeństwie polskim mniejsze niż widoczność działań liderów samorządowych. Potwierdzenie tego faktu znaleźć można w analizie danych. Oceny pozytywne stanowią 30,8%, a negatywne 22,5%, przy jednoczesnym braku udzielonej odpowiedzi (46,6%). Warto także zauważyć, że im większe zainteresowanie sprawami Miasta i im lepsza ocena miejskiej polityki informacyjnej, tym lepsze oceny Rady.

2.6. Oceny warunków życia i jakości usług publicznych

ŚRODOWISKO I OTOCZENIE

Wszystkie aspekty związane z warunkami środowiskowymi i warunkami otoczenia człowieka zyskały pozytywne oceny mieszkańców. Badanie ujawniło jednak interesujące zależności - pomimo generalnie pozytywnych ocen czynnikami obniżającymi postrzeganie jakości życia w gminie (wśród tych mieszkańców, którzy wskazywali na występujące w tym obszarze problemy) były: **jakość wody pitnej, czystość powietrza, dbałość instytucji publicznych o stan środowiska przyrodniczego oraz czystość miejsc publicznych.**

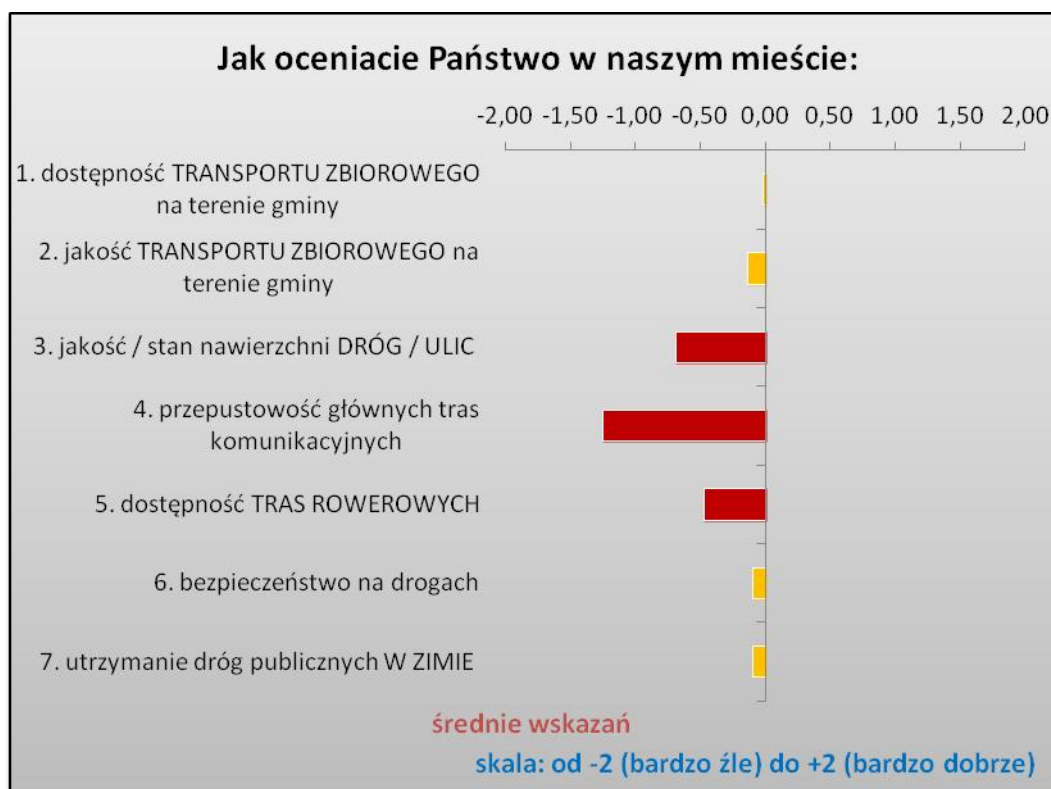
Wykres 12: Oceny aspektów środowiska i otoczenia

INFRASTRUKTURA DROGOWA, TRANSPORT I BEZPIECZEŃSTWO NA DROGACH

Źle ocenianymi aspektami lokalnych warunków życia w tym obszarze okazały się 3 kategorie: przepustowość głównych tras komunikacyjnych, jakość/stan nawierzchni/ulic oraz dostępność tras rowerowych (należy jednak przy tym odnotować dość znaczny odsetek osób, które nie były w stanie udzielić odpowiedzi na to pytania lub wskazały odpowiedź „nie wiem”). Umiarkowanie oceniano bezpieczeństwo na drogach, utrzymanie dróg publicznych w zimie, dostępność transportu zbiorowego w Gminie, jakość transportu zbiorowego w Gminie, przy czym te dwa ostatnie czynniki w istotnym stopniu oddziałują na postrzeganą jakość życia w gminie. Oceny komunikacji publicznej, choć generalnie umiarkowanie negatywne, warunkowane są doświadczeniami korzystania z tej formy transportu: im częstsze te doświadczenia tym niższe oceny jakości usług komunikacyjnych. Częste korzystanie z komunikacji publicznej zadeklarowało w gminie nieco ponad 36% gospodarstw (w tym 22,4% korzystanie regularne, codzienne).

Wykres 13. Ocena infrastruktury drogowej, transportu i bezpieczeństwa na drogach

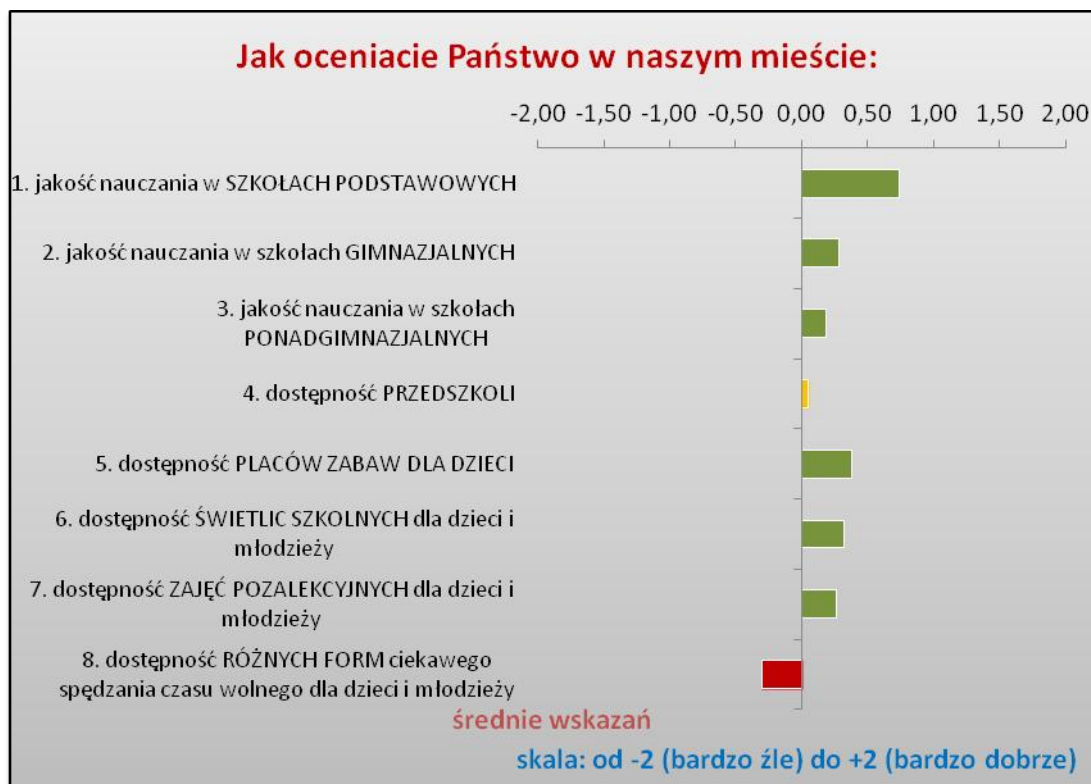

OŚWIATA I INNE DZIAŁANIA EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZE

Zdecydowana większość aspektów związanych z funkcjonowaniem placówek oświatowych na terenie Miasta została przez mieszkańców oceniona pozytywnie. Nieco słabsze oceny związane były jedynie z dostępnością przedszkoli. Negatywnie oceniono natomiast dostępność różnych form ciekawego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Należy jednak przy tym odnotować bardzo znaczący odsetek gospodarstw, które nie były w stanie udzielić odpowiedzi na to pytania lub

wskazały odpowiedź „nie wiem” (od 42,7% w pyt. dotyczącym dostępności placów zabaw dla dzieci do 82,9% w pyt. dot. jakości nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych oraz dostępności świetlic szkolnych dla dzieci i młodzieży).

Wykres 14. Ocena funkcjonowania placówek oświatowych oraz innych działań edukacyjno-wychowawczych

Jakość nauczania w szkołach (podstawowych i gimnazjalnych) na terenie gminy oceniana jest umiarkowanie dobrze, w przypadku oceny szkół gimnazjalnych oceny negatywne zgłaszają jedynie gospodarstwa domowe, które nie posiadają dzieci w wieku szkolnym. **Co więcej, wśród tych mieszkańców, którzy pozytywnie oceniają jakość nauczania w szkole oceny jakości życia w Gminie są wyższe.**

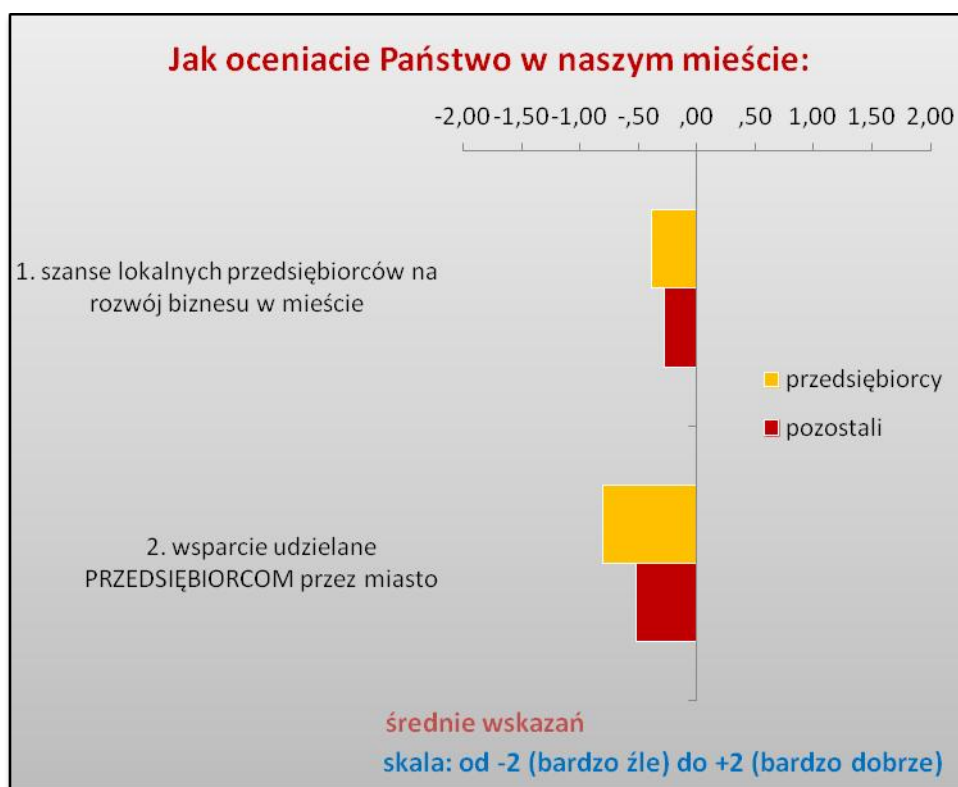
Jak wspomniano, nieco słabiej oceniana jest w gminie dostępność przedszkoli (choć jedynie 16% gospodarstw wskazało w badaniu, iż posiada dziecko w wieku przedszkolnym) - oceny negatywne wynoszą aż 25%-26% (niezależnie czy w gospodarstwie jest czy też nie ma dziecka w wieku przedszkolnym).Warto przy tym jednak zauważyć, że **dzieci w wieku przedszkolnym z 27,5% gospodarstw, w których takie dzieci są, nie uczęszczają do przedszkola.**

Gospodarstwa, w których wychowują się dzieci w wieku przedszkolnym znacznie częściej natomiast narzekają na brak placów zabaw dla dzieci.

MIEJSCA PRACY I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Szanse lokalnych przedsiębiorców na rozwój biznesu w Mieście oraz wsparcie udzielane przedsiębiorcom przez Miasto są generalnie oceniane negatywnie choć przedsiębiorcy w większym stopniu podzielają przekonania o utrudnieniach w rozkręceniu własnej działalności gospodarczej. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż na w/w pytania odpowiedzi nie udzieliło lub odpowiedziało „nie wiem” ponad 60% gospodarstw domowych.

Wykres 15. Ocena szans rozwoju przedsiębiorczości

POLITYKA SPOŁECZNA I ZDROWIE

Większość wymiarów oceny realizacji polityki społecznej w Gminie zyskuje umiarkowanie negatywne oceny. Wyjątkiem jest zdecydowanie negatywna ocena dostępności do lekarzy specjalistów, umiarkowanie pozytywna ocena przystosowania budynków publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz pozytywna ocena funkcjonowania aptek. Należy jednak przy tym odnotować bardzo znaczący odsetek gospodarstw, które nie były w stanie udzielić odpowiedzi na to pytania lub wskazały odpowiedź „nie wiem”(od 44% w pyt. dotyczącym przystosowania budynków publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych do 78% dot. pytania o pomoc udzielaną przez organizacje społeczne osobom znajdującym się w gorszym położeniu).

Czynnikami najbardziej negatywnie oddziałującymi na postrzeganie jakości życia w Mieście w sferze polityki społecznej są negatywne oceny: działalności instytucji opieki społecznej, zainteresowania instytucji gminnych problemami seniorów oraz możliwości skorzystania przez potrzebujących z usług opiekuńczych finansowanych przez gminę. Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, choć negatywnie oceniany, nie ma bezpośredniego przełożenia na postrzeganie jakości życia – być może wynika to z realnej oceny sytuacji przez mieszkańców Gminy.

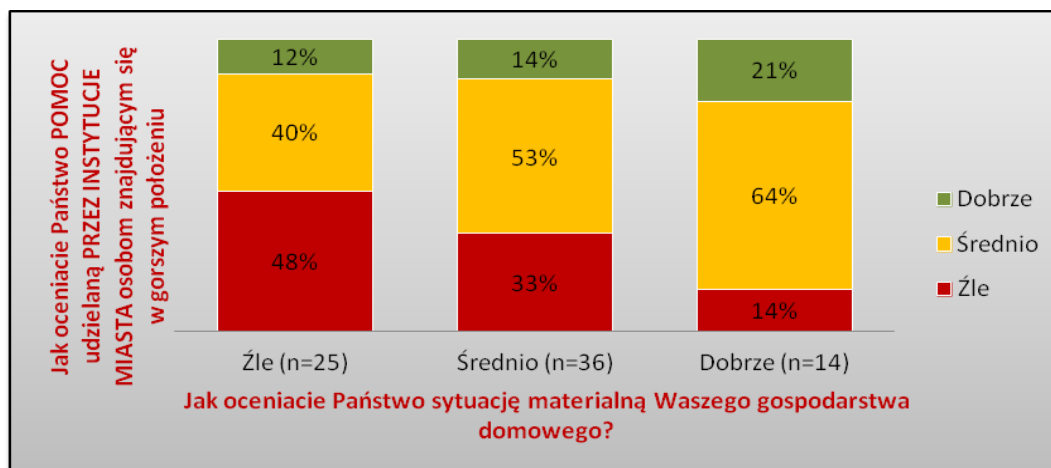
Wykres 16. Oceny sfery polityki społecznej

Oceny w tym obszarze w znacznym stopniu są warunkowane statusem materialnym gospodarstwa domowego: zła sytuacja materialna gospodarstwa (dotycząca ok. 16% gospodarstw w Mieście) obniża oceny działalności instytucji opieki społecznej (w tym przypadku również gospodarstwa wskazujące swoją sytuację materialną jako dobrą – mają zbliżoną liczbę negatywnych wskazań – ok. 33%), możliwości korzystania przez potrzebujących z usług opiekuńczych finansowanych przez Miasto, pomocy udzielanej przez instytucje miejskie osobom znajdującym się w gorszym położeniu oraz pomocy udzielanej takim osobom przez organizacje społeczne.

Równie negatywnie oceniane są inicjatywy gminy w zakresie organizacji spotkań dla seniorów. Podkreślić należy, że ocen pozytywnych dotyczących tych spotkań jest bardzo mało (10-14%), nawet w grupie najbogatszej (33%).

Wykres 9. Uwarunkowania ocen polityki społecznej

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Pozytywne oceny w tym obszarze zyskała przede wszystkim działalność Ośrodka Sportu i Rekreacji, działalność bibliotek, możliwość uczestniczenia jako widz/słuchacz w życiu kulturalnym oraz w imprezach sportowych. Negatywnie zaś oceniono dostępność miejsc, w których dorośli mogą spędzać czas wolny poza domem.

Wykres 11 Ocena kultury i rekreacji

Oceny w tej sferze warunkowane są statusem materialnym gospodarstwa domowego: badanie wykazało, że gospodarstwa ubogie częściej deklarowały wykluczenie z możliwości czynnego uczestniczenia w działaniach społecznych oraz częściej wskazywały na brak możliwości integracji społecznej (niższą dostępność miejsc, w których dorośli mogą spędzać czas wolny poza domem). Co więcej, jak już wcześniej wspomniano, analiza wyników wskazała na pozytywny wpływ działań związanych z integracją społeczną na poziom zaufania i postrzeganie relacji społecznych w Mieście.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI Z DIAGNOZY

Najważniejsze wnioski z diagnozy oparto na analizie danych statystycznych⁸ oraz wynikach badania warunków życia i jakości usług publicznych.

KONKURENCJA O MIESZKAŃCÓW

KAPITAŁ SPOŁECZNY Zielonki charakteryzuje się:

- **Rozbudowanym poczuciem tożsamości lokalnej wśród mieszkańców**, dla których centrum aktywności życiowej stanowi Miasto Zielonka.
- **Niskim poziomem związania z Miastem** wśród mieszkańców, dla których Zielonka nie stanowi centrum aktywności życiowej.
- **Rozpowszechnionym brakiem poczucia wpływu na sprawy publiczne** – w konsekwencji warunkującym brak poczucia współodpowiedzialności za sprawy Gminy Zielonka.
- **Niskim poziomem zaufania społecznego** – wpływającym na obniżenie kapitału społecznego.
- **Znaczącym brakiem pozytywnych wzorców uczestnictwa obywatelskiego** – zainteresowanie sprawami Gminy Zielonka ograniczone do sfery przekazu werbalnego w relacjach społecznych.
- **Dość rozwiniętą działalnością organizacji pozarządowych** – w działania NGO włączają się bardziej ci mieszkańcy, dla których centrum aktywności życiowej stanowi Miasto Zielonka.
- **Rosnącym poziomem finansowania działalności organizacji pozarządowych z budżetu gminy.**
- **Wysokim poziomem frekwencji wyborczej** (lider w grupie jednostek referencyjnych).
- **Mniejszym**, niż w pozostałych gminach, problemem dziennych migracji wahadłowych związanych z wykonywaniem pracy poza miejscem zamieszkania (czynnik potencjalnie obniżający poziom kapitału społecznego).

⁸W grupie jednostek referencyjnych znalazły się: gminy miejskie województwa mazowieckiego (z wyłączeniem podregionu m. st. Warszawy), gminy sąsiednie (Ząbki, Wołomin, Sulejówek, Marki, Kobylka) oraz powiat wołomiński.

- **Dość pozytywną oceną** działalności władz samorządowych.
- **Spółeczną percepcją ograniczonej dbałości władz o czystość miejsc publicznych.**
- **Dość pozytywną oceną polityki edukacyjnej gminy** – dobre oceny działalności szkół sprzyjające przekonaniom o zainteresowaniu władz gminy szansami edukacyjnymi dzieci i młodzieży.
- **Pozytywnie ocenianymi przez mieszkańców inicjatywami sprzyjającymi integracji mieszkańców i budowie wspólnoty lokalnej:** organizacja imprez gminnych, działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zielonce.
- **Pozytywną oceną stanu środowiska naturalnego** – mieszkańcy Zielonki generalnie są zadowoleni ze stanu otoczenia człowieka.

KAPITAŁ LUDZKI Zielonki cechują:

- **Najniższa** dynamika zmiany liczby ludności spośród wszystkich jednostek referencyjnych oraz jedna z **najniższych** wartości średniej rocznej stopy wzrostu liczby mieszkańców w latach 2003-2013 (gorszy wynik odnotowano tylko w grupie gmin miejskich województwa mazowieckiego). **Bardzo duży dystans** do liderów kategorii (Ząbek i Marek).
- Od roku 2009 liczba ludności **ustabilizowana**, niewielkie wahania.
- **Najmniej korzystna** ze wszystkich jednostek struktura wieku ludności – najwyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym, jeden z najniższych udziałów ludności w wieku przedprodukcyjnym.
- **Bardzo wysoki (i rosnący)** poziom obciążenia demograficznego i **bardzo niski** przyrost naturalny. Przy czym, te niekorzystne zjawiska **nie są rekompensowane** przez napływ ludności z zewnątrz – saldo migracji w Zielonce kształtuje się na **bardzo niskim** poziomie.
- Niektóre prognozy demograficzne wskazują na możliwy wzrost liczby ludności.
- **Wyższa** niż średnio w powiecie liczba zawieranych małżeństw i równocześnie **niższa** liczba rozwodów.
- Względnie **wysoka** zamożność mieszkańców (mierzona dochodami budżetu gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych przypadającymi na 1 mieszkańca). Znajduje to też odzwierciedlenie (choć już mniej wyraźnie) w stosunkowo niskiej kwocie wypłacanych dodatków mieszkaniowych.
- **Wysoki** poziom aktywności ekonomicznej ludności: liczba pracujących w głównym miejscu pracy przypadająca na 1 000 mieszkańców plasuje Zielonkę przed wszystkimi gminami sąsiednimi oraz przed powiatem. Wyższą wartość tego wskaźnika można odnotować tylko w grupie gmin miejskich województwa.
- **Najniższa** stopa bezrobocia (mierzona stosunkiem liczby bezrobotnych do sumy liczby bezrobotnych i pracujących) wśród jednostek referencyjnych. **Relatywnie niski** udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (lepiej pod tym względem wypadają Ząbki oraz Sulejówkę). Dane wskazują na tendencję wzrostową.
- **Ok. 16% gospodarstw domowych jest zagrożonych wykluczeniem społecznym** z powodu złej sytuacji materialnej, co skutkuje niższymi szansami życiowymi i gorszą jakością życia.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I MIESZKALNICTWO W ZIELONCE:

- Relatywnie **umiarkowany ruch budowlany**. W ciągu 5 lat liczba mieszkań wzrosła o 6,6%. Porównywalną dynamikę można zaobserwować w gminie Ząbki. Nie odbiega ona również znacząco od średniej dla powiatu i grupy gmin miejskich województwa. Zielonka wyraźnie odstaje jednak od liderów w grupie gmin otaczających – Marek i Kobyłka.
- **Bardzo mała powierzchnia terenów niezainwestowanych**, w związku z czym rozwój funkcji mieszkaniowej i usługowej musi odbywać się poprzez intensyfikację zainwestowania istniejącego.
- Ogólnie **korzystna struktura jakości zasobów mieszkaniowych**. Przeciętna powierzchnia jednego mieszkania jest wyższa niż średnio w powiecie i grupie gmin miejskich województwa. Liderami kategorii są: Sulejówek, Marki i Kobyłka. Wyniki badania warunków życia wskazują na przewagę zasobów mieszkaniowych ulokowanych w budownictwie jednorodinnym.
- **Wysoki standard mieszkań** oceniany przez poziom ich wyposażenia w podstawowe instalacje (wodociąg, łazienka, centralne ogrzewanie). Porównywalny standard występuje tylko w Gminie Ząbki.
- **Bardzo wysoka** wartość wskaźnika pokrycia terenów rozwojowych przez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (prawie 100%). Większość terenu Miasta (lasy) jest wyjęta spod władztwa planistycznego gminy.
- **Wysokie** wartości wskaźników dotyczących skanalizowania i zwodociągowania Miasta.
- **Zrównoważony rozwój sieci** – brak znacznych dysproporcji między odsetkiem osób korzystających z wodociągu i z kanalizacji.
- **Najwyższy** spośród wszystkich jednostek referencyjnych odsetek korzystających z gazu sieciowego (**bliski 100%**).
- **Niezadowolający stan** techniczny dróg lokalnych, braki w zakresie infrastruktury towarzyszącej.
- W ocenie mieszkańców **brak tras rowerowych, utrudnienia na trasach komunikacyjnych („korki”) oraz zły stan nawierzchni ulic**.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA W ZIELONCE:

- **Wysoki** poziom wyposażenia pracowni komputerowych miejskich placówek oświatowych.
- **Wysoki standard** wyposażenia szkół w zakresie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
- **Wysoki standard** nauczania dzieci i młodzieży. Zielonka jest **wyraźnym liderem** pod względem wyników ze sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej. O wysokim poziomie nauczania w Mieście świadczą także wyniki egzaminu gimnazjalnego oraz wskaźniki dotyczące efektywności nauczania (metoda Edukacyjnej Wartości Dodanej).
- **Najwyższa wartość** odsetka dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (według zaleceń Komisji Europejskiej do 2020 r. w krajach Unii Europejskiej do przedszkoli ma pójść 95% dzieci. Zielonka jako jedyna spośród analizowanych gmin osiąga oscylujący wokół tej wartości wynik).

- Relatywnie **duże nakłady budżetu gminy na realizację** usług kulturalnych: **wysokie** wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – ustępujące tylko średniej dla gmin miejskich województwa. **Duże wahania** wartości wskaźnika na przestrzeni lat.
- **Stosunkowo prężna** działalność kulturalna: **duża** liczba wydarzeń kulturalnych na 10 000 mieszkańców (w 2012 r. wyższą zanotowano tylko w Wołominie).
- **Dobra dostępność** klubów sportowych (wyższą odnotowano tylko w grupie gmin miejskich województwa). **Najwyższa** spośród wszystkich jednostek referencyjnych liczba ćwiczących.
- **W ocenie mieszkańców uboga oferta różnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.**
- **W ocenie mieszkańców ograniczona oferta działań społecznych i integracyjnych dla dorosłych – szczególnie w wymiarze codziennym, systematycznym.**
- **W ocenie mieszkańców niewystarczające działania instytucji gminnych** skierowane do środowiska **seniorów**, sprzyjające integracji i zmniejszeniu wykluczenia społecznego tej grupy.
- **Niskie oceny mieszkańców dla polityki społecznej prowadzonej przez instytucje gminne wśród grup uboższych i znajdujących się w gorszym położeniu** (a więc bezpośrednio zainteresowanych tą polityką).
- **Najkrótsza** długość ścieżek rowerowych przypadających na 10 000 mieszkańców spośród gmin posiadających ścieżki rowerowe (w 2012 r. w Markach i Kobyłce taki element infrastruktury nie występował).
- **Walory przyrodnicze i kulturowe** predestynujące Gminę Zielonka do rozwijania funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej.
- **Najlepsze zaplecze konferencyjne** spośród analizowanych gmin (mierzone liczbą sal konferencyjnych i liczbą dostępnych w nich miejsc). W Ząbkach, Wołominie i Sulejówku brak tego rodzaju obiektów.

KONKURENCJA O PRZEDSIĘBIORCÓW

- **Wysoki poziom** nasycenia przedsiębiorczością, wyrażony liczbą podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 000 ludności (lider kategorii wspólnie z Gminą Ząbki).
- Dominacja podmiotów (głównie mikroprzedsiębiorstw) działających w sferze usług rynkowych w tym w handlu hurtowym i detalicznym, przetwórstwie przemysłowym i budownictwie, przy **stosunkowo dużym udziale podmiotów z sekcji M – działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej**. Pod względem dominujących typów działalności Zielonka **nie wyróżnia się** z najbliższego otoczenia Warszawy.
- W odniesieniu do działalności ukierunkowanej na obsługę biznesu: **wysoki** odsetek podmiotów z sekcji J (wyższy odnotowano tylko w gminie Ząbki) – informacja i komunikacja, przy **niskim** odsetku podmiotów z sekcji K (niższy odnotowano tylko w gminie Kobyłka) –

działalność finansowa i ubezpieczeniowa. Względnie **umiarkowane** rozwinięcie instytucji otoczenia biznesu w Mieście wiąże się z zaspokajaniem potrzeb lokalnych firm przez instytucje zlokalizowane na terenie Warszawy.

- Dominacja podmiotów, które **nie tworzą** dużej liczby miejsc pracy, lecz są przeważnie oparte na samozatrudnieniu.
- **Brak** wykształconego profilu specjalizacji gospodarczej o randze regionalnej, lokalnych więzi kooperacyjnych i wzajemnego wsparcia lokalnych firm („klastry”, „grona” „lokalne systemy produkcyjne” itp.).
- **Niski poziom** innowacyjności firm wynikający z ich specyfiki branżowej oraz wielkości.
- **Wysoki poziom** przedsiębiorczości indywidualnej: **najwyższa** liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym spośród wszystkich jednostek referencyjnych.
- **Relatywnie duże** zaangażowanie kapitału zagranicznego (wyższą liczbę spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego na 10 000 mieszkańców można zaobserwować tylko w gminie Sulejówek). Dynamika zmian liczby podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego (2009-2013) w Zielonce jest przy tym **niższa** od notowanej we wszystkich pozostałych jednostkach, w których wartość tego wskaźnika wzrosła.
- **Dość dobra** kondycja gospodarki lokalnej mierzona wysokością dochodów budżetu gminy z tytułu udziału w podatku od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca: W Mieście osiągają one wartości wyższe niż średnio w powiecie, ale równocześnie niższe niż w grupie gmin miejskich województwa. W otoczeniu Zielonki wyższe wartości notowane są tylko w Gminie Marki. **Znaczne** wahania wartości wskaźnika na przestrzeni lat.
- **Niska** aktywność Miasta w zakresie wspierania przedsiębiorczości.
- **Niskie** (znacznie gorsze od pozostałych analizowanych gmin) pozycje w rankingach atrakcyjności inwestycyjnej. Miasto wypada za to **bardzo dobrze** w rankingu najbogatszych gmin w Polsce.

KONKURENCJA O ŚRODKI PUBLICZNE

- **Wysoka zamożność** Gminy Zielonka (lider wśród gmin referencyjnych) i duży udział w budżecie dochodów własnych.
- **Wysoka aktywność** Gminy w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych. Pod względem wysokości zaabsorbowanych środków w przeliczeniu na 1 mieszkańca, Zielonka ustępuje tylko Gminie Ząbki, która wyraźnie dominuje w tej kategorii.

WSPÓŁPRACA

- **Coraz szerszy** zakres podejmowanej współpracy międzygminnej, zarówno pod względem podmiotowym, jak i przedmiotowym).